

Tarih, Coğrafya, Kùltür, Turizm, Din, Sanat, Arkeoloji, Ekonomi...

GÜÇLÜKONAK

ULUSLARARASI GÜÇLÜKONAK (BÂSA)
SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ



**ULUSLARARASI
GÜÇLÜKONAK (BÂSA) SEMPOZYUMU
(23-24 Mayıs 2025)**

**ULUSLARARASI
GÜÇLÜKONAK (BÂSA) SEMPOZYUMU**

ISBN (PDF): 978-625-5646-91-0

DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub852>

Editör:

Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR

Doç. Dr. İrfan YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi Gökhan KADIRHAN

Dr. Öğr. Üyesi Yunus İBRAHİMOĞLU

Yapım:

Kraft Medya

Vali Mithatbey Mah. Koçibey Cad.

Onurlar Apt. Altı İpekyolu / VAN

www.kraftmedya.com.tr

Grafik Tasarım: Cesim YILDIRIM

Yayın Tarihi: 29.09.2025

**Bu kitabın elektronik açık erişim baskısı
Özgür Yayınları tarafından yapılmıştır.**



**ULUSLARARASI
GÜÇLÜKONAK (BÂSA) SEMPOZYUMU
(23-24 Mayıs 2025)**

Onur Kurulu

Birol EKİCİ (*Şırnak Valisi*)

Prof. Dr. Abdurrahim ALKIŞ (*Şırnak Üniversitesi Rektörü*)

Ökkeş Furkan KARAKURT (*Güçlükonak Kaymakamı*)

Gülşen ORHAN (*Cumhurbaşkanı Başdanışmanı*)

Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR (Başkan)

Prof. Dr. Nurullah AGİTOĞLU

Doç. Dr. İrfan YILDIRIM

Doç. Dr. Sedat ÇELİK

Dr. Öğr. Üyesi Gökhan KADIRHAN

Dr. Öğr. Üyesi Yunus İBRAHİMOĞLU

Arş. Gör. Mustafa KOZLUK

Editör Kurulu

Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR

Doç. Dr. İrfan YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi Gökhan KADIRHAN
Dr. Öğr. Üyesi Yunus İBRAHİMOĞLU

Bilim ve Danışma Kurulu:

Prof. Dr. Abdurrahim ALKIŞ /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Abdulcebbar KAVAK /Karabük Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Abdulcelil BİLGİN /İnönü Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Abdulhadi TİMURTAŞ /Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Abdulvahap YILDIZ /Harran Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Abdurrahman ADAK /Artuklu Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Adnan MEMDUHOĞLU /Siirt Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ahmet ÖĞKE /Akdeniz Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hamdi GÜNDOĞAR /Adıyaman Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hasan TANRIVERDİ /Dicle Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hayri KAPLAN /Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hayrullah ACAR /Artuklu Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Hüseyin GÜNEŞ /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. İhsan Süreyya SIRMA /Emekli Öğretim Üyesi (Türkiye)
Prof. Dr. M. Emin ERKAN /Dicle Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. M. Halil ÇİÇEK /Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. M. Sait ÖZERVARLI /Yıldız Teknik Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. M. Zahir ERTEKİN /Artuklu Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Fatıma TABÂTABÂİYİ /Akademisyen (İran)
Prof. Dr. Mahmud ŞEYH /Tahran Üniversitesi (İran)
Prof. Dr. Jawad ALİ /Koya University (Irak)
Prof. Dr. Pakhshan Sabir HAMAD /University Of Soran (Irak)
Prof. Dr. Şeyh Kazım HACİMEYLİÇ Akademisyen (Bosna Hersek)
Prof. Dr. Mehmet BİLEN /Dicle Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet ÇELİK /Bahçeşehir Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Mehmet Salih GEÇİT /Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nesim DORU /Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Nurullah AGİTOĞLU /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Ömer YILMAZ /Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Rıfat OKUDAN /Süleyman Demirel Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Selami ŞİMŞEK /Gümüşhane Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Tahirhan AYDIN /Dicle Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Yaşar ACAT/Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Prof. Dr. Vahit GÖKTAŞ /Ankara Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ahmet KIRKAN /Mardin Artuklu Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ali TENİK /Harran Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ayhan TEK /Muş Alparslan Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Bedrettin BASUGUY /Bingöl Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Hamdullah ARVAS /Bitlis Eren Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Hassan SARBAZ /University Of Kurdistan (İran)
Doç. Dr. Haşim ÖZDAŞ /Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Türkiye)

Doç. Dr. Hêmin OMAR /Ahmad University Of Soran (Irak)
Doç. Dr. Ismail Shams Allameh Tabataba'i University (İran)
Doç. Dr. İrfan YILDIRIM /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Nurettin BELTEKİN /Artuklu Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Ruhullah ÖZ /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Doç. Dr. Serwer ABDULLA /University Of Halabja (Irak)
Dr. Dirbas MUSTAFA /Akademisyen (Irak)
Dr. Fahree Omar SOLEYMAN /Salahaddin University (Irak)
Dr. Habib Allah SALİMİ /University Of Kurdistan (İran)
Dr. Muhammed RAWENDİ /Akademisyen (Norway)
Dr. Naif Mikayl TAHİR /Collage Of Duhok (Irak)
Dr. Nevzat EMİNOĞLU /Muş Alparslan Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Nurettin ERTEKİN /Hakkari Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Abdalbaki DENİZ /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Kayhan BAYRAM /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Perwiz CİHANİ /Akademisyen (İran)
Dr. Reşat SAKUR /Şırnak Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Safia ZEVENKİ /Şam Üniversitesi (Suriye)
Dr. Yadollah PASHABADİ /University Of Kurdistan (İran)
Dr. Yaşar KAPLAN /Hakkari Üniversitesi (Türkiye)
Dr. Anas Mohamad Sharif TAHİR /Akademisyen (Irak)
Dr. Dr. Ferhad ŞAKELÎ /Akademisyen (İsveç)
Majid Babamerdoxê RÛHANÎ /Araştırmacı Yazar (İran)
Tahsin İbrahim DOSKİ /Araştırmacı Yazar (Irak)

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ KONUŞMALARI10

Biröl EKİCİ (*Şırnak Valisi*) 11

Prof. Dr. Abdurrahim ALKIŞ (*Şırnak Üniversitesi Rektörü*) 13

Ökkeş Furkan KARAKURT (*Güçlükönak İlçe Kaymakamı*) 15

Gülşen ORHAN (*Cumhurbaşkanı Başdanışmanı*) 17

Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR (*Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı*) 19

BİLDİRİ ÖZETLERİ21

Molla Muhammed Zivingi'nin İtikadî Mezhepsel Eğilimi..... 22

Zivinga Hacialiyan'dan Yağızöymak'a Botan Bölgesi'nde Kadim
Bir Yerleşim Yerinin Tarihi, Kültürel Yapısı ve Sözlü Hafızası
Üzerine Bir İnceleme 25

Güçlükönak'taki Anıtsal Mimari Eserler 27

Seyyid Ali Fındıkî'nin Divan'ında Hz. Peygamber Sevgisi 29

Güçlükönak İlçesinde Eğitimin Mevcut Durumu: Öğretmen
Görüşlerine Dayalı Bir Değerlendirme 30

Güçlükönak Belkıs Ana Kaplıcası'nın Sağlık Turizmindeki Yeri ve
Bazı Biyokimyasal Parametrelerin Önemi..... 32

Güçlükönak'ta Dini Hayat 34

Güçlükönak'ta Halk İnanışları: Süleyman Nebi ve Belkısana
Kaplıcaları Örneği..... 35

Güçlükönak'ta Din ve Felsefenin İzleri..... 37

Güçlükönak Özelinde Çevresel Mal ve Hizmet Ekonomisine
Dayalı Yeşil İstihdam Kavramı ve Faydaları..... 38

Süryani Bir Aziz, Bir Şehir, Bir Manastır: Mar Pinhas Anlatısında
Bâsa 40

Güçlükönak İlçesi Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Varlığı ve İşletme Yapıları.....	41
Güçlükönak'la İlgili Lisansüstü Tezler Üzerine Betimsel Bir Araştırma.....	42
Monografiya Gundê Zivinga Hecêeliyan ya Mela Îsmâîlê Zivingî (Tîpguhêzî û Vekolîn).....	44
Fındık Nahiyesi'nin Eğitim Tarihine Önemli Bir Katkı: Fındık İbtidâi Mektebi (h. 1330/m. 1912).....	45
Güçlükönaklı bir Alimin Fıkıh Portresi: Muhammed Said Ramazan el-Bûfî.....	46
Güçlükönak Tarihi Üzerine Notlar.....	47
Seyyid Ali Findikî Divanı'nda Manzum Mektuplar.....	48
Akabe Tarihi Kervan Yolu'nun Fındık-Cizre Kısmı Üzerine Bir Değerlendirme: Yolculuklar ve Deneyimler	49
Durkheim'in Fonksiyonel Din Sosyolojisi Kuramı Işığında Fındıkî'nin Divanında İlim-Amel Dikotomisi ve Otantik Din Arayışı	50
Şeyh Beşir el-Halilî'nin Hayatı, İlmî ve Tasavvufî Faaliyetleri.....	52
Güçlükönak Kentsel ve Kırsal Nüfusunun Popölasyonunun 1990-2020 Yılları Arası Değerlendirmesi.....	53
Türkiye'nin Tarım Politikaları Çerçevesinde Güçlükönak'a Yapılan Tarım Yatırımları (1990-2000)	55
Güçlükönak'ın Turistik Rotaları	57
Finikli Hıristiyan Bir Din Adamının Kaleminden Erken İslam Çağı: Yuhanna Bar Penkaye ve Ktâbâ d-Riş Melle Adlı Eseri Üzerinden Tarihse Bir Okuma	58
Jeotermal Enerji Verimliliği ve Sürdürülebilirlik: Güçlükönak'ta Uygulanabilecek Stratejiler.....	59
Yuhanna Bar Penkaye	61
Kuraklığa Dirençli Bir Gelecek: Şırnak Güçlükönak İlçesinde Antep Fıstığı Yetiştiriciliğinin Potansiyeli ve Yapısal Sorunları.....	62
Şırnak Güçlükönak İlçesinde Zeytin Yetiştiriciliğinin Tarımsal Uygunluğu ve Yaygınlaştırma Potansiyeli.....	63

Fındıkî İlim Geleneğinin Günümüzdeki Önemli Bir Halkası Seyyid Abdulkadir Erzen Ve İlmi Çalışmaları	64
Feyzullah Erzen'in Müzikle İlgili Görüşleri.....	65
Botanlı Müderris Âlimlerin Sosyal Yönlerine Dair Bir İnceleme: Seyda Molla Ahmet ELKOCA'nın Toplumsal Kimliği.....	66
Güçlükönak Yöresinin Din Dili Bağlamında Ölüm İle İlgili İnanç ve İnanışları.....	68
Seyyid Feyzullah Erzen'in Levâmi'ü'l-cevâhir Adlı Eserinde Kaleme Aldığı Şiirlerin Şekil ve Muhteva Açısından İncelenmesi ...	70
Güçlükönak İlçesinde Bazı Halk İnanışları ve Uygulamalarının Analizi.....	71
دروس مستفادة من منهج الدكتور محمد سعيد رمضان البوطي في الفتوى.....	72
Şırnak Yöresinde Sulh Uygulaması ve Fıkîhî Açısından Değerlendirilmesi.....	74
Güçlükönak İlçesi Sınırlarında Bulunan Aşiretler	76
Min Ravâi'î'l-Kur'ân Adlı Eserinde Saîd Ramazân el-Bûtî'nin Kıraat Anlayışı.....	77
Şeyh Adnan Hakkı Hayatı ve Eserleri	78
Diyarbakır ve Bitlis Vilayet Salnamelerine Göre Finik (Fındık).....	80
Güçlükönak ile Hasankeyf ve Matera ile Karşılaştırmalı Kültürel ve Coğrafi Bir İnceleme	82
Cilkê Köyünden Şam Bilginleri Birliği Başkanlığına: Muhammed Said Ramazan el-Bûtî'nin Kelâm İlmine Yönelik Hizmetleri	84
Fındıklı Molla Osman Edebalı'nın (Mele Osmanê Şeş Tili) Hayatı ve İlmi Şahsiyeti	86
Güçlükönak İlçesinin Balık Biyoçeşitliliği ve Balıkçılığının Ekonomik Önemi	88
Ilısu Baraj Alanındaki Hassas Balık Türlerindeki Tehditler ve Türlerin Korunmasına Yönelik Halkı Bilgilendirilme Çalışmaları	90
Müderris Muhammed Zıvıngî'nin Eğitim Yöntemi	92

Güçlükonak'ta Eğitime Dair Bir İnceleme: Paydaşların Perspektifinden Eğitim Sorunları ve Çözümleri	93
Şehid Muhammed Said Ramazan el-Bûtî: Hikmet, Marifet ve Maneviyat Rehberi.....	95
Şeyh el-Buti ve Çağdaş Fıkıh Konularına Katkıları Kadınların Hak ve Görevlerine İlişkin Kapsamlı Bir Bakış.....	96
Güçlükonak'ın Sosyokültürel Yapısında İz Bırakan Bazı Figürler ...	98
Mervani Devleti Kuruluşunda Boşnevi (Bejnevi) Aşiret Konfederasyonu ve Alt Kolları Olan Aşiretler.....	100
Şair Feqîyê Teyran'ın Kürt Edebiyatındaki Yeri ve Önemi	101
Seyyid Ali Fındıkî'nin Divanında Değerler Eğitimi	102
Güçlükonak İlçesi Arazi Kullanımının Zamansal Değişimi	103
Din Görevlilerinin Mezhep Algısı	104
Cumhuriyet Dönemi Nüfus Sayımlarında Güçlükonak Demografisi.....	105
Şeyh Molla Ramazan el-Bûtî Allah'a Adanan Bir Ömür	107
Şırnak Arkeolojisinin İlk Adımları: 19 ve 20.Yüzyılda Kaşifler ve Gezinler	108

AÇILIŞ KONUŞMALARI



Saygıdeğer dinleyiciler, kıymetli misafirler,

Güçlükönak ilçemiz, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin saklı kalmış güzelliklerden biridir. İlçemizi; tarih, kültür, ekonomi, ticaret, sağlık ve turizm gibi birçok yönüyle ele alan Uluslararası Güçlükönak Sempozyumunda sizlerle beraber ve bir arada bulunmaktan mutluluk duyduğumu ifade etmek isterim.

Güçlükönak ilçemizin tarihi, Mezopotamya'nın kadim uygarlıklarına kadar uzanır. Bölgede yaşam, binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Eski medeniyetlerin izlerini taşıyan bu topraklar, uzun yıllar boyunca farklı kültürlerin buluşma noktası olmuştur. İlçemiz Guti, Babil, Med, Asur ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmıştır. İlçe sınırları içerisinde; Finik Kalesi ve Surları, Belkısana Kaplıcaları (Hesta), Timur'un Pençeleri, Fekiye Teyran Medresesi ve tarihi ticaret yollarından Akabe Yolunun bir kısmı gibi tarihi yerler yer almaktadır. Ne yazık ki yakın tarihte yaşanan bazı olaylar, ilçenin potansiyelini geri planda bırakmıştır.

Ancak şunu ifade etmemiz gerekir. Şırnak artık karanlık bir dönem geride bırakmıştır. Şırnak ve bölge için artık huzur ve saadetin konuşulduğu bir süreçteyiz. Kardeşlerin birbirine düştüğü karanlık dönemler, Allah'ın izniyle geride kalmıştır. Huzur ve mutluluğa ulaş-

ma konusunda hep birlikte, aynı ölkü ve davada birlik olduğumuz, el ele, sırt sırta ve omuz omuza verdiğimiz, kardeş olduğumuz ve böylece daha güçlü olduğumuz bir dönemdeyiz. Bugün Güçlükönak ilçemiz, ölkemizde en fazla petrolün üretildiği Gabar Dağı'nın eteklerinde bir yerleşke halini almıştır. Gabar ve Cudi Dağı aynı sıra dağlar olup insanlığın tekrar Hz. Nuh Peygamber (as) vesilesiyle dünyaya yayıldığı bir bölgedir. Dolayısıyla çok değerli topraklardayız.

Anadolu'muzun ilim ve irfan geleneğine sahip ilçemiz ve çevresinde bir kısmı Osmanlının son dönemi, bir kısmı da Cumhuriyet döneminde yaşamış Molla Ahmed el-Cezerî, Fekiye Teyran, Melayi Bateyi, Ali Findikî, Seyyid Feyzullah Erzen, Ramazan el-Butî ve Molla Muhammed Zivingî gibi daha nice alimler, bu bölgenin manevi hayatı, birliği, beraberliği için gayret göstermişlerdir. Kültür Bakanlığımız da söz konusu alimlerin bazılarının eserlerini yayınlayıp gün yüzüne çıkarmakta ve toplumun istifadesine sunmaktadır.

Uluslararası Güçlükönak Sempozyumumuz sayesinde ölkemizin farklı üniversitelerinden gelen siz kıymetli ilim ehli hocalarımız, Güçlükönak'ın sahip olduğu maddi ve manevi değerleri tespit edecek ve söz konusu tespitler, bildiriler ve öneriler bölgemizin kalkınmasında katkı sağlayacağı inancındayız. Sempozyuma katkı sağlayan Üniversitemize, İlçe Kaymakamlığımıza, Belediye Başkanlarımıza ve Düzenleme Kurulunda yer alan herkese tekrar teşekkür ederim.

Sempozyumumuz hepimize, ölkemize ve milletimize hayırlı olsun

Biröl EKİCİ
(Şırnak Valisi)



Sayın Cumhurbaşkanı Başdanışmanım, Sayın Kaymakamım, Protokolün Değerli Üyeleri, Kıymetli Hemşehrilerim, Güçlükönak ilçemiz ile ilgili gerçekleştirdiğimiz ilk sempozyumumuza katılımlarınızdan dolayı şükranlarımı sunar, sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Şırnak Üniversitesi olarak Valiliğimiz, Kaymakamlıklarımız ve Belediyelerimizin öncülüğünde il merkezi ve tüm ilçelerimiz ile ilgili sempozyumlar düzenledik. Düzenlemiş olduğumuz bu sempozyumlarla şehirlerimizin tarihî, dînî, kültürel, turistik, coğrafi, tarımsal vb. alanlardaki envanterlerini ortaya çıkarttık. Bugünkü sempozyumumuzda da Güçlükönak ilçemizi pek çok açıdan ilim ve bilim adamlarının çalışmaları çerçevesinde ele alacağız. Tarihî Finik Harabelerini, Belkıs-Ana Kaplıcalarını, Timur'un Pençelerini, Feqîyê Tayran Medresesini, Güçlükönak'ın yetiştirdiği Seyyid Ali Fındıkî, Saîd Ramazan el-Bûtî, Seyyid Beşir Halîlî (Şeyh Seydâ'nın halifesi), Molla Muhammed Zivingî gibi kıymetli âlimleri konuşacağız. Bu bölgede yaşamış büyük aşiretlerden ve bu coğrafyanın özelliklerinden bahsedeceğiz. Moğol saldırılarından kaçıp Dicle Nehri boyunca yukarı doğru gelen seyyidlerin muhaceratını ele alacağız.

Bölgede pek çok farklı dönemlere ait tarihi eserler bulunmaktadır.

Bu eserlerin büyük bir kısmı kaynaksız, delilsiz bir şekilde genelde ya Asurlulara ya da Roma İmparatorluğu'na nispet edilmektedir. Oysaki bu coğrafyada binlerce yıllık süren farklı medeniyetler bulunmaktadır. Üniversitelerimiz, akademilerimiz büyük ölçüde Yunan düşüncesinin hegemonyası altında kaldığından dolayı maalesef keşfedilen her eser bu iki medeniyete nispet edilmiş ve bu durum akademide silsileler şeklinde pek çok hataya neden olmuştur. Bundan dolayı Güçlükönak yöresinin yeniden arkeoloji ve antropoloji uzmanları tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir.

Dicle Nehri Moğol ve Timurluların saldırıları sırasında Basra, Bağdat ve Musul şehirlerinden kaçanların sığınağı olmuştur. Seyidler bölgemize bu şekil gelmişlerdir.

Son olarak sempozyumun düzenlenmesinde çok değerli katkıları olan Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Sayın Gülşen Orhan Hanımefendi'ye, Sempozyumun her tarafında yer alan ve bu konuda büyük çaba gösteren Kaymakamımız Sayın Ökkeş Furkan Karakurt Bey'e, Güçlükönak ve Fındık Belediye Başkanlarımıza, sempozyum boyunca çok aktif çalışan Sempozyum Düzenleme Kurulu'na şükranlarımı arz ederim. Sempozyumumuzun çok verimli bir bilim şöleni şeklinde geçeceğini umar, sağlıklı günler dilerim.

Prof. Dr. Abdurrahim Alkış
(Şırnak Üniversitesi Rektörü)



Sayın Valim, Cumhurbaşkanı Başdanışmanım, Şırnak Üniversitesi Rektörüm, Komutanım, Emniyet Müdürüm, Kıymetli Akademisyen Hocalarımız, Hanımefendiler, Beyefendiler ve Değerli Basın Mensupları...

Sözlerime başlamadan önce sizleri Allah'ın selamı ile selamlıyorum. Şırnak Valimizin himayelerinde, Şırnak Üniversitesi ve Güçlükönak Kaymakamlığının ortaklaşa tertip ettiği Uluslararası Güçlükönak (Bâsa) Sempozyumuna hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Bugün burada bir ilki gerçekleştirmenin heyecanını ve gururunu yaşıyoruz. Güçlükönak, tarihiyle, kültürüyle, doğal güzellikleriyle ve insanıyla zengin bir geçmişe sahiptir. Ancak bu zenginliği bilimsel platformlarda yeterince anlatılamamış, tanıtımı sınırlı kalmış bir ilçemizdir. Bu sempozyum ile Güçlükönak'ın sahip olduğu değerleri ortaya çıkarmayı, kültürel mirasını belgelemeyi, ekonomik ve sosyal potansiyelini bilimsel açıdan değerlendirmeyi amaçlıyoruz.

Sempozyumumuz, farklı disiplinlerden akademisyenlerin, araştırmacıların ve uzmanların katkılarıyla; tarih, sosyoloji, dil, edebiyat, coğrafya, arkeoloji ve daha pek çok alanda Güçlükönak'ı konu edi-

nen çalışmaları bir araya getiriyor. Bu çalışmaların sadece akademik çevrelerde değil, aynı zamanda yerel yönetimlerde, sivil toplum kuruluşlarında ve halkımız nezdinde de karşılık bulacağına inanıyoruz. İnanıyoruz ki bu sempozyum yalnızca bilgi paylaşımıyla sınırlı kalmayacak, aynı zamanda ilçemizin tanıtımına, kalkınmasına ve gelecek vizyonunun şekillenmesine de katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda bu sempozyumu geleneksel hale getirerek sürdürülebilir bir kültürel ve bilimsel miras oluşturmaya hedefliyoruz.

Sempozyumumuzu himaye eden Sayın Valimize, Cumhurbaşkanımızın Başdanışmanı Sayın Gülşen Orhan Hanımefendiye şükranlarımı arz ederim. İnşallah bu sempozyum, Güçlükönak'ın önemli bir değeri olan Seyyid Ali Findiki'nin Kürtçe olan Divanı'nın, Türkçeye tercüme edilmesine de vesile olunacaktır.

Sempozyumu tertip etmede akademik destek sağlayan Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Abdurrahim Alkış hocamıza, Düzenleme Kurulu Başkanı Doç. Dr. Ahmet Özdemir hocamıza, yine Güçlükönak ve Fındık Belediye Başkanlarımıza katkılarından dolayı teşekkür ederim. Bu anlamlı etkinliğe katkı sunan tüm akademisyenlerimize, organizasyon komitemize, destek veren kurum ve kuruluşlara, yerel yönetimlerimizle ve en önemlisi siz değerli katılımcılara teşekkür ediyor sempozyumun verimli, ilham verici ve ufuk açıcı sonuçlar doğurmasını diliyorum.

Ökkeş Furkan KARAKURT
(Güçlükönak İlçe Kaymakamı)



Sayın Protokol Heyeti...

Sizleri bu anlamlı günde en içten sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Kadim tarihin, kültürün ve birçok medeniyetin izlerini taşıyan Güçlükönak'ta bir arada olmaktan mutluluk duyuyorum. Güçlükönak tarih, kültür, edebi geçmişinin yanında Gabar Dağları'nın eteklerinde yer alıyor. Ülkemizin en büyük petrol üretim sahalarından birine de evsahipliği yapıyor. Ülkemizin enerji güvenliği açısından stratejik bir rol üstleniyor. Öte taraftan; bilindiği gibi Botan Bölgesi, Mezopotamya'nın en verimli topraklarının içindedir. Bu topraklar, binlerce yıl çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Bu bölge medeniyetler beşiği haline gelmiştir.

Şimdi içinde bulunduğumuz Cizira Botan'da, Ebul İz el-Cezerî başta olmak üzere dünyayı etkilemiştir. Melayê Cizîrî'nin bu bölgedeki medreselere olan etkisi derindir. Bâsa denilen bu bölgede çok eski zamanlardan beri onlarca alim, ulema yetişmiştir. Dicle vadisinde benim hemşehrim Feqiyê Teyran adına da bir medrese vardır. Seyyid

Eliyê Findikî, Mele Muhammedê Zivingî ve daha birçok alim ve ulemanın yetiştirdiği bu medreselerin yüzlerce edebi, ilmi ve felsefi eseri vardır. Bu eserler şu an Kùltür Bakanlığımız tarafından yayınlanmaya başlamıştır.

Tarihin, kùltürün, medeniyetin güçlü izlerini barındıran Güçlükönak'ta, bu önemli bilimsel ve akademik çalışma her açıdan geçmişe ışık tutacak, gelecek nesiller için önemli bir kaynak oluşturacaktır. Bu değerli çalışma için Sayın Valimize, Üniversitemize, İlçe Kaymakamımıza ve değerli akademisyen hocalarımıza teşekkür ediyorum. Her taşında bir hikâye, her sesinde bir dua olan Güçlükönak; geçmişin yankısıyla, barışın türküsünü geleceğe taşımaya devam edecektir.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Gülşen ORHAN
(Cumhurbaşkanı Başdanışmanı)



Sayın; Valim, Cumhurbaşkanı Başdanışmanım, Şırnak Üniversitesi Rektörüm, İlçe Kaymakamım, kıymetli protokol heyeti, hocalarım ve değerli basın mensupları, sözlerime başlamadan sizleri Allah'ın selamı ile selamlıyorum. Şırnak Valimizin himayelerinde, Şırnak Üniversitesi ve Güçlükönak Kaymakamlığının ortaklaşa tertip ettiği Güçlükönak (Bâsa) Sempozyumuna hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Fârâbî gibi İslam alimleri şehirleri insanın bedenine benzetmişlerdir. Şehrin merkezini bedendeki kalbe, cadde ve sokakları kalpten dağılan damarlara, şehrin yöneticilerini ise beyne benzetilmiştir. Dolayısıyla aslında şehirlerin de insanlar gibi bir ruhu/kimliği olduğu ve bu ruhun insanlar tarafından ona verildiği düşünülmüştür. Şehirlere ruh veren, orada meskûn bulunan veya oranın bağrında yatan insanın bizzat kendisidir. Şehri var eden insandır, insanı da hayatta tutan şehirdir.

Bir şehrin ruhu; söz konusu o şehrin tarihi, kültürü, ilmi şahsiyetleri, mimarisi, edebiyatı, sanatı, folkloru kısacası bir şehrin maddi ve manevi zenginliği incelenerek tespit edilebilir. Kimi şehirler vardır ki adeta ona ruh üfleyen mekanları veya şahsiyetleri vardır. Mesela Konya'da Mevlâna, Bursa'da Orhan Gazi, İstanbul'da Ebu Eyyub el-

Ensârî gibi şahsiyetler, adeta şehre can vermiş ve kimlik kazandırmışlardır. İşte bölgemizde de Cizre’de Melayî Cizirî, Beytüşşebap’ta Melayê Bateyi, Bahçesaray’da Fekiyê Teyran ve Güçlükonak’ta Ramazan el-Butî, Seyyid Ali Findikî, Seyyid Feyzullah Erzen, Molla Muhammed ve Molla Ahmed ez-Zivingî gibi alimler, şehrimize ve bölgemize farklı bir ruh ve kimlik kazandırmışlardır. Yine Güçlükonak’ta Finik Hara-beleri, Fekiyê Teyran Camii/Medresesi, Findik Beldesi, Zivinga Şikakan ve Zivinga Hecialıyan gibi mekanlar, ilçemizin kimliğini oluşturan mekanlardandır.

Kıymetli misafirler Güçlükonak, tarihiyle, kültürüyle, doğal güzellikleriyle ve insanıyla zengin bir geçmişe sahiptir. Ancak söz konusu zenginliği bugüne kadar bilimsel ortamlarda yeterince anlatılamamış ve tanıtımı sınırlı kalmıştır. İşte Güçlükonak’ta uluslararası bir sempozyum yapmak istememizin nedeni, farklı ilim ehlinin bakışıyla ilçenin sahip olduğu maddi ve manevi değerleri tespit ederek adeta şehrin kimliğini ve ruhunu oluşturan değerleri gün yüzüne çıkarmaktır. İki gün sürecek olan sempozyumda Güçlükonak; tarih, ekonomi, eğitim, sosyal hayat, dini hayat, ilmi şahsiyetler, turizm gibi birçok yönü ile ele alınacaktır.

Sempozyumumuzun danışma kurulunda farklı ülkelerden birçok akademisyen mevcuttur. Bununla beraber ülkemizden; İstanbul, İzmir, Bolu, Rize, Kırşehir, Ağrı, Van, Dicle, Mardin, Siirt, Şırnak ve Hakkâri üniversitelerinden kıymetli ilim ehli hocalarımız katılmıştır. İki gün boyunca sürecek olan sempozyumda 63 bildiri sunulacaktır.

Sempozyumu himaye eden Sayın Valimize, Cumhurbaşkanımızın Başdanışmanı Sayın Gülşen Orhan Hanımefendiye, Şırnak Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Abdurrahim Alkış’a, bizlere ev sahipliği yapan İlçe Kaymakamımız Sayın Ökkeş Furkan Karakurt’a, Güçlükonak ve Findik Belediye Başkanlarına düzenleme kurulu adına şükranlarımı arz ederim. Uzaklardan gelip ilmi görüşleriyle bizleri aydınlatan kıymetli hocalarımıza ve sempozyumumuzun her aşamasında gayretle çalışan düzenleme kurulundaki tüm arkadaşlarıma tek tek teşekkür ediyorum.

Sempozyumumuzun hayırlı olmasını diliyor ve yapılacak ilmi çalışmaların ilçemizin ulusal ve uluslararası platformlarda tanınmasına katkı sağlayacağını ümit ediyorum.

Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR
(Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı)

**ULUSLARARASI
GÜÇLÜKONAK (BASÂ) SEMPOZYUMU
(23-24 Mayıs 2025)**

Bildiri Özetleri

Molla Muhammed Zivingi'nin İtikadî Mezhepsel Eğilimi	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Yunus İBRAHİMOĞLU
e-posta adresi	yunus.ibrahimoglu@sirnak.edu.tr
Anahtar Kelimeler	İslam Mezhepleri Tarihi, Ehl-i Sünnet, Eş'ariyye, Molla Muhammed Zivingi, Güçlükönak.

Özet Metni

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde “melle” olarak bilinen mollalar, din âlimlerini tanımlamak için kullanılan yaygın bir ifadedir. Halk nezdinde önemli bir dinsel itibara sahip olan mollalar, genellikle kırsal kesimlerde cami imamlığı yapan ve aynı zamanda resmi din görevlerinin yanı sıra camide veya camiye yakın bir mekânda başta Kur'an öğretimi olmak üzere dini ilimlerin tahsilini yapan aktörlerdir.

Araştırma kapsamında ele alınan ve bölgenin dini eğitimi konusunda önemli roller üstlenmiş isimlerden biri olan Molla Muhammed Zivingi ile alakalı çalışmaların eksikliği bizleri bu alanda çalışmaya sevk eden etkenlerden olmuştur. Kendisiyle alakalı birtakım çalışmalara imza atılmışsa da Zivingi'nin mezhepsel eğilimi ile ilgili herhangi bir araştırmanın olmaması çalışmamızın özgünlüğü açısından önemlidir. Şırnak ilinin önde gelen âlimlerden biri olmayı başaran Molla Muhammed Zivingi'nin, Şırnak'ın Güçlükönak ilçesine bağlı Ağaçyurdu/Zivinga Şıkaka köyünde doğduğu ifade edilmiştir. Ancak doğum yılına ilişkin farklı kaynaklarda 1876 yılı aktarılırken mezar taşında 1887 yılı yer almakta ve bu durum konuya dair net bir bilgiye ulaşamadığını göstermektedir Bir mollanın evladı olarak dünyaya gelen Zivingi, henüz sekiz yaşındayken babası Molla Tahir'i kaybetmiştir. Annesinin yeniden evlenmesi üzerine aile ortamından ayrılmak zorunda kalmış ve babasının talebelerinden biri olan Şeyh Hasan Fındıkî'nin yanına yerleşerek burada yaşamını sürdürmüştür. Bu sayede Erüh'un Fındık nahiyesinde yeni bir yaşam serüveninin başlangıcında olan Zivingi, evladı gibi değer veren hocası Şeyh Hasan Fındıkî'nin ders halkasına katılarak eğitim hayatına kaldığı yerden devam etmiştir.¹ O dönemde Siirt'in Erüh ilçesine bağlı olan Zivingi/Ağaçyurdu köyü ise 09.05.1990 yılında Şırnak'ın Güçlükönak ilçesine bağlanmıştır.²

Fındık nahiyesindeki birkaç yıllık eğitiminin ardından ilim yolculuğuna başka bir ilim meclisinde devam etme arzusu Molla Muhammed Zivingî'yi günümüz Şırnak ilinin Cizre ilçesine götürmüştür. Burada yaklaşık bir yıl kalan Zivingî, sonrasında Eruh ilçesi sınırlarında yer alan Tanza ve Tanzih Medresesi'ne geçmiştir. Müderris Molla Muhammed'in ilim halkasına katılan Zivingî, buraya yerleşerek uzun yıllar boyunca hocasının tedrisatından geçmiş ve ilmî alanda önemli başarılar elde etmeyi başarmıştır. Bu süreçte hocasının takdirine mazhar olan Zivingî, hocasının davetine üzerine hocasıyla birlikte Hizan'a yerleşmiştir. Nihayetinde hocasının medresesinde bazı dersleri okutabilecek ilmi müktesebata ulaşan Molla Muhammed Zivingî, öğrencileri arasında Molla Muhammed-i Bûtî veya Yetim Muhammed olarak zekâsı ve çalışkanlığıyla şöhret bulmuştur.³ Molla Muhammed Zivingî, bu süreçte Hizan'ın birçok medresesinde eğitim hayatına devam etmiş ve zamanla bir müderris olmanın yanı sıra halkla iç içe yaşayan bir çiftçi ve toplumsal meselelerde hakemlik yapan bir kanaat önderi/karar merci konumuna gelmiştir.⁴

Aktif müderrislik hayatına kendi köyü olan Zivinga Şikaka/Ağaçyurdu'ndaki Şeyh Davud Medresesinde başlayan Zivingî, köyün eşrafından birinin haksızlıklarına göz yummadığı için burada uzun süre kalamamış ve Dicle Nehri kıyısında bulunan Koçtepe köyüne yerleşmiştir. Ancak söz konusu köyde de uzun süre barınamayan Zivingî, yeniden köyüne dönme kararı almış ve ömrünün sonuna kadar atalarından miras kalan medresede ilim tedrisatına devam etmiştir.⁵ Öğrenciliğinde okumuş olduğu sarf, nahiv, meâni, mantık, kelim, fıkıh usulü, tefsir, hadis ve siyer gibi ilimlerde derinlik kazanmışsa da altmış yılı aşkın müderrislik hayatında özellikle okutmuş olduğu Arap dili grameri, belagat, kelim ve mantık ilimlerinde ciddi seviyelere ulaşan Zivingî, başarılı bir müderrisliğe imza atmıştır.⁶ Böylece birçok öğrencisinin hayatında derin izler bırakan Zivingî, bölgede nice mollaların yetişmesine vesile olarak yörenin eğitim seviyesine önemli katkılarda bulunmuştur.⁷

Altmış yılı aşkın aktif görev süresine rağmen herhangi bir eser kaleme almamış olması Zivingî'nin mezhepsel yönelimine dair bilgi edinmeyi güçleştirmektedir. Bu durum başta aile fertleri olmak üzere, kendisinden ders alan öğrencilerine ulaşmayı zorunlu kılmıştır. Buradan hareketle başta şu an imamlıktan emekli olan oğlu Abdulfafur Turhan (d. 1960) olmak üzere öğrencilerinden Prof. Dr. Abdulkirim Ünalın gibi Zivingî'nin ders halkasında bulunan talebelerine ulaşılmıştır. Kendileriyle yapılan görüşmeler neticesinde ise Molla Muhammed Zivingî'nin mezhepsel yönelimini tespit etmeye gayret gösterilmiştir. Bu bağlamda hem hakkında yapılan güncel araştırmalardan hem de gerçekleştirilen görüşmelerden yararlanılmış, konu, objektif-

likten taviz verilmeden, kaynak kritiği esas alınarak ve sondajlama tekniği kullanılarak derinlemesine mercek altına alınmıştır.

Başta derslerinde okuttuğu kaynak noktasındaki seçimleri olmak üzere çeşitli toplumsal ihtilaflarda çözüm mercii konumunda bulunması ve olaylara yaklaşım tarzı, Molla Muhammed Zivingi'nin mezhepsel yönelimi noktasında değerli ipuçları sunmaktadır. Özellikle hem öğrencilerine okuttuğu hem de fetva arayışlarında başucu kaynakları arasında zikredilen tefsir çalışmalarından Celâleddin el-Mahallî'nin (ö. 864/1459) yarım bırakıp Celâleddin es-Süyûtî'nin (ö. 911/1505) tamamladığı Kur'ân-ı Kerîm tefsiri *Tefsîrû'l-Celâleyn*, Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed el-Hatîb eş-Şirbînî el-Kâhirî (ö. 977/1570)'nin *es-Sirâcü'l-münîr fi'l-i âne alâ marifeti bazı me ânî kelâmi rabbine'l-hakîmi'l-habîr*, Vehbe Zuhaylî'nin *Tefsirü'l-Münir fi'l-Akîde ve's-Şeria ve'l-Menhec* gibi eserler Zivingi'nin mezhepsel eğilimi hakkında önemli ipuçları sunmaktadır. Nitekim bu eserlerin müelliflerinin ortak özelliği fıkıh usulünde daha çok İmam Şafii olarak bilinen Ebû Abdillâh Muhammed b. İdrîs b. Abbâs eş-Şâfiî (ö. 204/820)'yi takip ediyor olmalarıdır. Yine buna bağlı olarak söz konusu âlimlerin Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaatin Eş'ariyye koluna olan mensubiyetleridir. Dolayısıyla Zivingi'nin izlediği bu yöntem, kendisinin fıkıh mezhebi olarak Şâfiî, itikatta ise Eş'arî geleneğe mensup olduğu izlenimi vermesi açısından oldukça önemlidir.

Ancak buna rağmen Zivingi'nin yaşadığı coğrafyada hâkim olan mezhebi unsurlar dikkate alındığında kendisinin mezhepsel yönelimi hakkında kesin bir yargıya ulaşmak güçtür. Nitekim Zivingi'nin yaşadığı ve görev ifa ettiği bölgede ağırlıklı olarak halkın fıkıhta Şafii mezhebine olan mensubiyeti kendisini fetva vermede Şafii fıkıhına yönlendirmiş olabilir. Dolayısıyla toplumun dini hassasiyetlerini gözeterek sunduğu çözüm önerilerinde belirli bir mezhebin görüşlerinden daha fazla yararlanmış olması, Zivingi'nin mezhebî aidiyetini net bir biçimde belirlememizi sağlayacak yeterli veri sunmadığı kanaati hâsıl olmuştur. Nitekim başta oğlu olmak üzere diğer talebeleriyle gerçekleştirdiğimiz görüşmelerde Molla Muhammed Zivingi'nin itikadî manada hiçbir yönlendirmesinin olmadığı, çözüme kavuşturmaya çalıştığı konularda sadece bir mezhebin görüşüyle yetinmediği, tarikat, cemaat ve şeyh gibi oluşumlara açıkça karşı çıktığı ifade edilmiştir. Bu veriler ışığında Molla Muhammed Zivingî'ye ilişkin dağınık durumdaki tüm bilgi parçaları bir araya getirildiğinde esasında kendisinin bir mezheplerüstü anlayışa sahip olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Zivinga Hacialiyan'dan Yağızoymak'a Botan Bölgesi'nde Kadim Bir Yerleşim Yerinin Tarihi, Kültürel Yapısı ve Sözlü Hafızası Üzerine Bir İnceleme

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Yakup Akyürek
e-posta adresi	yakupakyurek47@gmail.com
Anahtar Kelimeler	İslam Tarihi, Botan, Zivinga Hacialiyan, Yağızoymak, medrese, sözlü tarih

Özet Metni

Botan havzası, tarih boyunca çok sayıda kavim, topluluk ve inanç mensubuna ev sahipliği yapmış, coğrafi olarak sarp ancak kültürel açıdan zengin bir bölge olmuştur. Bölgedeki farklı kabile ve yerleşim yapıları arasında zamanla ortak bir kültür, dil ve dini yapı gelişmiştir. Bu bakımdan toplumsal hafızada derin izler bırakan olaylar ve kişiler ortaya çıkmıştır. Bu kadim bölgenin önemli yerleşimlerinden biri de günümüzde Şırnak ilinin Güçlükonak ilçesine bağlı olan, tarihî adıyla Zivinga Hacialiyan, günümüzdeki adıyla Yağızoymak Köyü'dür. Bu tebliğ, Zivinga Hacialiyan köyünü tarihî, kültürel ve sosyolojik yönleriyle çok katmanlı bir şekilde ele almayı amaçlamaktadır. Köyün hem arşivsel hem de sözlü kültüre dayanan tarihi, farklı inanç ve etnik unsurların birlikte yaşadığı dönemlerden günümüze uzanan bir dönüşümün izlerini taşımaktadır. Köyde mevcut olan kalıntılar ve yapılar, Eşkaniler dönemine kadar köyün tarihi götürmektedir. Ayrıca Ermeniler, Süryaniler, Yezidiler ve Müslüman Kürtler bir dönem bu köyde ve çevresinde birlikte yaşamışlardır. 1900'lü yılların başından itibaren ise köy, sadece Sünni Kürt nüfusun yaşadığı bir yerleşim haline gelmiştir. Zivinga Hacialiyan, çevresindeki "Ziving" ve "Zivink" isimli köylerle (söz gelimi Zivinga Mendan, Zivinga Şikakan, Zivinga Dirij, Zivinga Celo) birlikte, bölgede özel bir kültürel kümeleşme sergilemektedir. Bu bakımdan çalışmada esas alınan köy ile diğer Ziving isimli yerleşimler arasındaki isim bakımından farklar işlenecektir. Köyde ve çevresinde (özellikle Basret köyü) birçok medrese bulunmuş, bu medreselerde temel İslamî ilimler okutulmuş, köylüler ise talebe-ye ratıp ve tayin sistemleriyle destek olmuşlardır. Köyden çok sayıda âlim ve medrese hocası yetişmiştir. Bunlardan biri de bugün 80 küsur yaşında olan ve bölgenin önde gelen tarihçisi ve âlimlerinden sayılan Abdurrakib Yusuf'tur. Abdurrakib Yusuf ile yapılan sözlü görüşmeler-

de köyün geçmişı, âlimleri ve eğitim yapısı hakkında önemli bilgiler edinilmiştir. Ayrıca onun hazırladığı kişisel internet sitesinden köyle ilgili detaylı veriler de tebliğ kaynaklık etmiştir. Tebliğin yöntemi, alan ziyareti, fotoğraf belgeleri, yerel sözlü kaynaklarla mülakatlar ve Osmanlı arşiv belgeleri üzerinden kurulmuştur. Köye gidilerek fizikî kalıntılar, mezarlıklar, eski ev kalıntıları, medrese yapıları tespit edilecek ve çalışmaya görsel malzeme olarak eklenecektir. Ayrıca Vilayet Salnameleri gibi Osmanlı dönemine ait kaynaklar taranacak, köyün nüfus yapısı ve idarî konumu arşiv belgeleriyle desteklenecektir. Bu tebliğ, bir yandan Zivinga Hacialiyan köyünün yerel tarihini kayıt altına almayı hedeflerken; diğer yandan Botan bölgesinin çok kültürlü yapısını, dini dönüşüm süreçlerini ve kırsal bir medrese geleneği içindeki eğitsel yapıları anlamaya katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Güçlükonak'taki Anıtsal Mimari Eserler	
Adı Soyadı (Unvanı)	Öğr. Grv.Nurullah TAN, Prof. Dr. Türkan KEJANLI, Hayrettin AYDIN
e-posta adresi	nurullah.tan@samsun.edu.tr, türkanak@dicle.edu.tr, hayrettinaydin@msn.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükonak, anıtsal mimari eserler, koruma

Özet Metni

Mezopotamya bereketli topraklar, su kaynaklarının varlığı, iklimin uygunluğu, stratejik konumu gibi özelliklerden dolayı tarih sahnesinde medeniyetlerin hâkimiyet mücadelesi verdiği bir bölgedir. Sahip olduğu bu özellikler alanda savaflara, baskınlara ve göçlerin yaşandığı dinamik bir sürece neden olmuştur. Meydana gelen olaylar kültürel çeşitliliğin artmasında etkili olmuştur. Mezopotamya'ya egemen olan devletler, dönemlerinin şartlarına uygun olarak kendi medeniyetlerinin izlerini taşıyan yapılar inşa etmişlerdir. Bu medeniyetlerin kültürel özelliklerini geçmişten günümüze en iyi yansıtan mimari yapılarıdır. Askeri, sivil, dini, ticari, idari, su yapıları, mezarlık ile kaya kabartmaları gibi miras, yerleşime egemen olmuş medeniyetlerin sosyal, kültürel, tarihi, ekonomik özelliklerini ortaya koymaktadır. Anıtsal ve sivil mimari eserlerin sahip olduğu potansiyeller bu alanda yapılacak çalışmaların önemini ortaya koymaktadır.

Günümüzde Şırnak ilinin bir ilçesi olan Güçlükonak, bulunduğu konum, sahip olduğu özellikleri nedeniyle medeniyetlerin hâkimiyet kurduğu yerleşim bölgelerinden biri olarak tarihteki önemini korumuştur. Geçmişi M.Ö. 3000'lü yıllara dayanan Güçlükonak, sınırları içerisinde hâkimiyet kuran medeniyetlerin izlerini taşıyan anıtsal ve sivil mimari eserlerle doludur.

Çalışmanın amacı Güçlükonak'ın bünyesinde barındırdığı ve üzerinde hâkimiyet kuran medeniyetlerin izlerini yansıtan anıtsal yapılar detaylı olarak ele almak ve bu eserlerin korunması konusunda öneriler sunmaktır. Çalışmada, alanla ilgi nicel ve nitel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Çalışma alanı ile ilgili literatür taraması yapılmış,

alanın taşıdığı mimari potansiyeller göz önüne alınarak alanda bulunan anıtsal yapılar üzerine yoğunlaşmıştır.

Konu ile ilgili makale, tez, kitap vb. yazınsal çalışmalar incelenmiştir. Çalışma kapsamında ele alınan bazı yapılar yerinde gözlemlenmiş ve fotoğraflama tekniği ile bu yapıların görselleri elde edilmiştir. Literatür taramasının yansira Güçlükönak ile ilgili Diyarbakır ve Mardin Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulları kararlarından elde edilen verilere göre değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda Güçlükönak'taki anıtsal yapıların korunması konusunda yapılan çalışmalar değerlendirilmiştir. Bu amaçla Güçlükönak'taki anıtsal yapıların tescil durumları incelenmiş, tescile değer yapılar belirlenerek korunması konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Seyyid Ali Fındıkî'nin Divan'ında Hz. Peygamber Sevgisi	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Veli TATAR
e-posta adresi	velitatar13@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Hız. Peygamber, Seyyid Ali, Dîvan, Kaside, Beyit.

Özet Metni

Tarih boyunca telif edilen divanlarda çok sayıda kaside ve beyitler bulunmaktadır. Bu tür çalışmalar dönemin yazıldığı dönemin şiir ve sanat kültürünü ortaya koymaktadır. Kendi döneminin kültürü ile yazılmış divanlardan birisi de Güçlükönak'ın Fındık Beldesine mensup olan Seyyid Ali Fındıkî'ye aittir. Divanında çok sayıda özlü sözler kullanan alimi, mutasavvıf ve şair olan Seyyid Ali, Ramazan el-Bûtî, Abdurrahman Erzen ve Molla Muhyiddin Ürper gibi çok sayıda talebe yetiştirmiştir. İslami ilimlerin çoğunda uzmanlaşan Seyyid Ali, daha çok edebi ilimlerle ilgilenmiştir. Bu husus yazmış olduğu Divan adlı eserinden anlaşılmaktadır. Müellif 52 Kürtçe manzum kaside ve beyitten oluşturduğu Divan'ında tefsir, fıkıh ve tasavvuf gibi ilmi konuların yanı sıra edebiyat ve kültür gibi hususlara değinmiş, darb-ı mesellerle eserini donatmıştır. Seyyid Ali Divan'ının bazı beyitlerinde bu konuların yanı sıra Hz. Peygamber'e ve ona duyduğu sevgiye yönelik de bazı şiirler yazmıştır. Özellikle kullandığı darb-ı mesellerle Hz. Peygamber'in konumundan örnekler vermiş ve onun sevgisine vurgu yapmıştır. Bu çalışmada Seyyid Ali Fındıkî'nin Hz. Peygamber sevgisine gösterdiği önem ele alınacaktır. Divan'ında Hz. Peygamber'e vurgu yaptığı hususlar ele alınarak Divan ile Mevlid arasındaki ortak öğeler ortaya çıkarılmış olacaktır.

Güçlükönak İlçesinde Eğitimin Mevcut Durumu: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Bir Değerlendirme

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. İbrahim BENEK, Kübra UYAR
e-posta adresi	brahimbenek11@gmail.com, kubra17.u@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Eğitimin Mevcut Durumu, Nitel Araştırma

Özet Metni

Eğitim yalnızca bireylerin kendini gerçekleştirme değil, bunun yanında toplumsal dönüşümün de kilit noktalarından biridir. Bu bağlamda eğitim ortamlarına yönelik yapılan her değerlendirme, hem bireyin hem de toplumun ilerlemesindeki dinamikleri anlamak için büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma ile Şırnak ili Güçlükönak ilçesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerinden yola çıkarak ilçedeki eğitimin mevcut durumunu değerlendirmeyi amaçlanmıştır. Araştırma süreci nitel araştırma yöntemine göre yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu farklı okul kademelerinde (anaokulu, ilkököl, ortaokul ve lise) görevlerine devam eden farklı branşlara sahip 42 gönüllü öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Katılımcıların seçiminde; Güçlükönak ilçesinde görev yapmak ve ilçedeki eğitim sorunlarına yönelik doğrudan deneyim sahibi olmak ölçütleri kullanılmıştır. Çalışmanın verileri sekiz (8) açık uçlu sorudan oluşan çevirim içi bir görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırma yönteminin doğasına uygun olarak betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Öğretmenlerin görüşleri öncelikle dijital ortama aktarılmış ve bu görüşler üzerinden okumalar yapılmıştır. Yapılan okumalar sonucunda kodlar oluşturulmuş ve benzer kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Araştırma verilerinden elde edilen bulgular neticesinde öğretmenler genel olarak; okulların fiziksel ve teknik altyapısını yetersiz bulmuş, okulların çevre düzenlemelerinin yetersizliği, özellikle internet erişimi, teknolojik donanım eksiklikleri ve köy okullarındaki altyapı sorunlarına dikkat çekmiştir. Katılımcıların öğrencilerin akademik başarı düzeyine ilişkin değerlendirmelerinde ise öğrencilerin genel olarak düşük başarı sergilediği, bu durumun okul-öğrenci-veli işbirliğinin yetersiz-

liği ile ilişkili olduğu vurgulanmıştır. Öğretmenler, veli-öğretmen-okul işbirliğini yetersiz bulmuş ve bu işbirliği çerçevesinde velilerin süreçte daha aktif bir rol almaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar öğrenci, veli ve kurumsal kaynaklı çeşitli sorunları dile getirmiş ve bu sorunların çözülmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Buna ek olarak katılımcılar; ilçede mesleki gelişim fırsatlarının azlığı, barınma ve ulaşım eksikliği, öğretmenlerin eğitim dışı görev yükleri ve öğrenme-öğretme ortamındaki fiziksel donanım eksiklikleri de eğitimi zorlaştırdığını düşünmektedir. Öğretmenler, veli eğitimlerinin artırılması, okul-aile işbirliğinin güçlendirilmesi, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesi ve öğrencilerin eğitsel ihtiyaçlarına uygun öğretim stratejilerinin benimsenmesini önermektedir. Ayrıca yeni atanan öğretmenlerin ilçeye uyum süreçlerini desteklemek amacıyla sosyal, sportif ve tanışma etkinliklerinin düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Sosyal olanakların ve ulaşım imkânlarının geliştirilmesi de önemli bir ihtiyaç olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma ilçedeki eğitim ortamlarının mevcut durumu, öğrenci başarısı, veli katılımı, karşılaşılan sorunlar ve önerilere ilişkin öğretmenlerin görüşlerini kapsamlı biçimde ortaya koymaktadır.

Güçlükönak Belkis Ana Kaplıcası'nın Sağlık Turizmindeki Yeri ve Bazı Biyokimyasal Parametrelerin Önemi	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Veysel TAHİROĞLU
e-posta adresi	veysel.tahiroglu@sirnak.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Sağlık Turizmi, Termal Kaplıcalar, Belkis Ana Kaplıcası, Karşılaştırmalı Analiz, Biyokimyasal İçerik

Özet Metni

Günümüzde sağlık turizmi, bireylerin sağlık hizmetlerinden faydalanmak ve tedavi süreçlerini desteklemek amacıyla yaşadıkları yerin dışına, genellikle farklı şehir ya da ülkelere seyahat etmeleriyle şekillenen çok yönlü bir sektördür. Sağlık turizminin gelişimi hem yerel kalkınma açısından hem de ülke ekonomisine katkı sağlaması bakımından son derece önemlidir. Türkiye, sahip olduğu zengin jeotermal kaynaklar ve termal turizm alanındaki tarihi geçmişi sayesinde sağlık turizmi konusunda dünya genelinde önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle termal turizm açısından değerlendirildiğinde, ülkemizin dört bir yanında bulunan doğal sıcak su kaynakları hem yerli hem de yabancı turistler için cazip hale gelmektedir. Bu bağlamda, Şırnak ili Güçlükönak ilçesinde yer alan Belkis Ana Kaplıcası da bölgesel bir sağlık turizmi merkezi olabilecek niteliklere sahiptir. Bu çalışmada; Belkis Ana Kaplıcası'nın sağlık turizmi açısından çok yönlü olarak değerlendirmektir. Kaplıcanın sahip olduğu termal suyun mineral içeriği, fiziksel ve kimyasal özellikleri ile bu suyun insan sağlığı üzerindeki olası biyokimyasal parametrelerinin etkileri araştırılmıştır. Ayrıca, kaplıcanın bulunduğu bölgenin turizm potansiyeli, mevcut altyapı olanakları ve ulaşım imkânları gibi faktörler de ele alınarak, sürdürülebilir bir sağlık turizmi yaklaşımı çerçevesinde çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, Belkis Ana Kaplıcası'nın özellikle banyo ve içme uygulamaları açısından değerlendirilebilecek termomineral su özelliklerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, bu potansiyelin henüz yeterince tanıtılmadığı ve altyapı eksiklikleri nedeniyle etkin bir şekilde kullanılamadığı görülmüştür. Çalışma kapsamında, bölgedeki diğer termal kaynaklarla karşılaştırmalı analizler de yapılmış; Belkis Ana Kaplıcası'nın güçlü yönleri (örneğin doğal sıcaklık, mineral zenginliği, sakin doğa yapısı, önemli biyokimyasal parametreler) ile zayıf yönleri (ulaşım, tesisleşme, tanıtım eksikliği) detaylı bir şekilde ortaya konmuştur. Sonuç olarak; Belkis Ana

Kaplıcası'nın sıcak su kaynağından elde edilen termominerali suyun, banyo ve içme uygulamaları başta olmak üzere sağlık turizmine entegre edilebilecek şekilde kullanılabilir olduğu ortaya konmuştur. Ancak, bu kaynağın daha verimli kullanılabilmesi için, suyun debisi, sıcaklık değerlerinin arttırılabilirliği ayrıca biyokimyasal parametrelerin üzerine daha ayrıntılı bilimsel araştırmalar yapılması gerekmektedir. Ayrıca, kaplıcanın yıl boyunca farklı mevsimlerde gösterdiği kimyasal değişimlerin belirlenmesi için düzenli su analizleri yapılmalı; bu analiz sonuçlarına göre tıbbi açıdan en etkili dönemler belirlenerek, potansiyel ziyaretçilere yönelik bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Bölgenin jeotermal kaynaklarının daha verimli, entegre ve sürdürülebilir biçimde kullanılabilmesi için ileri teknoloji destekli Ar-Ge faaliyetleri ve laboratuvarlara ihtiyaç duyulmaktadır. Böylelikle hem bölgesel kalkınma desteklenecek hem de Türkiye'nin sağlık turizmindeki rekabet gücü artırılabilecektir.

Güçlükönak'ta Dini Hayat	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Kayhan BAYRAM
e-posta adresi	kayhanbayram@sirnak.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Din Sosyolojisi, Güçlükönak, Dini Hayat, Toplum, Kültür.

Özet Metni

Bu çalışmada ülkemizin nadide bir coğrafyasına sahip Şırnak'ın Güçlükönak ilçesindeki dini hayat içeriğinde, dini tutumlar ve bunun sosyolojik yansımaları ele alınacaktır. Amaç Güçlükönak ilçesinin dindarlık boyutlarını betimlemek ve seküler toplum yapısı hakkında ipuçlarına ulaşmaktır. Çalışmanın Şırnak bölgesi ve ülkemizin değişik coğrafyalarında yapılan dini hayat araştırmaları için literatür niteliğini taşıyacak ve bunları karşılaştırma imkanı sunacaktır. Bu konuda özellikle dini tutumlar önemli bir yer tutacaktır. Dini anlam yüklü ritüelleri araştırıp incelemek zordur. Çünkü ritüel eylem ve düşüncelerin içeriğinde soyut, gözlemlenmesi zor duygu dolu unsurlar yer alır. Fakat bunların bilimsel metotlarla araştırılması mümkün ve son derece önemlidir. Dini tutumlar, bireylerin dinle ilgili düşünceleri, inançları, değerleri ve davranışlarıdır. Bireyler, bunları teorik ve pratik yansımalar ile ifade edebilir. İfade şekillerinin içeriğinde; inançlar, bilişler, duygular, değerler, uygulamalar ve deneyimler vardır. Dini tutumlar, bireyler arasında farklılık gösterebilir, kültürel, sosyal ve kişisel faktörlerden etkilenebilir. Bireylerin dini tutumları, dini kimliklerini tanımlama, toplumsal bağlantı kurma, anlam arama veya toplumun değerlerine uyma gibi amaçlarını da yansıtabilir. Bu çalışmada, bölgemiz açısından önemli bir yere sahip olan Güçlükönak'ta yaşayan bireylerin, İslam'ı yaşayış ve inanışlarının yansımalarını ölçmeyi hedeflemektedir. Nicel olacak araştırmada katılımcıların demografik özelliklerinin ortaya çıkardığı soruların yanında, bu sonuçların dini tutumlarla korelasyonu yapılmıştır. Araştırma, Halil Aydınalp tarafından geliştirilmiş dindarlık eğilim ölçeği kullanılarak gerekli veriler elde edilip hipotezler yorumlanmıştır. Elde edilecek bu verilere, istatistiki teknik ve yöntemler aracılığıyla tarama modeli uygulanmıştır. 218 kişi üzerinde uygulanan çalışmadan elde edilen verilere göre; Katılımcıların teorik yani inanç boyutunun çok yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Fakat çalışmanın pratik boyutu olan ibadet konusunda bu oran, daha düşük seviyede olmuştur. Sosyolojik boyutta ise dalgalı bir sonuç elde

Güçlükonak'ta Halk İnanışları: Süleyman Nebi ve Belkısana Kaplıcaları Örneği	
Adı Soyadı (Unvanı)	Öğr. Gör. Musa Kazım ARAS
e-posta adresi	musakazimaras@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Süleyman Nebi, Belkısana, Kaplıca, Güçlükonak Halk İnanışları

edilmiştir.

Özet Metni

İnanışlar, toplumların yaşadıkları zaman ve mekâna bağlı olarak gelişen olayları adlandırma ve anlamlandırma ihtiyacından doğan içsel tepkilerin dışavurum halidir. Halk inanışları toplumsal kabuller ve normlardır. Bu bağlamda Güçlükonak İlçesinin Dicle kenarındaki Düşünyurdu köyünde bulunan Süleyman Nebi (Hz. Süleyman) ve Belkısana (Sebe Melikesi) kaplıcalarıyla alakalı birtakım inanışlar bulunmaktadır.

Düşünyurdu köyünün sakinleri, Hz. Süleyman tarafından Belkıs'a hediye edildiği rivayet edilen Hestâ Kaplıcasının dibinde Hz. Süleyman'ın ayak izinin (bazılarına göre de Hz. Süleyman'ın Mührü) bulunduğunu söylemektedir. Bölge halkı, bu suyun çocuk sahibi olmayan ailelerin, akrep zehirlenmesi, romatizma rahatsızlığına, kronik bel ağrısına, stres bozukluğuna, açık yaralara, kadın hastalıklarına ve daha başka rahatsızlıklara şifa olduğuna inanmaktadır.

Araştırmamızın sınırı inceleme konusu olan bölgede Süleyman Nebi ve Belkısana inanışını, derlenen ve çözümlenen verilerle kaynağını tespit etmek, bölge halkının tamamında görülüp görülmediğini ortaya çıkarmak ve hangi durumlarda kullanıldığını ortaya koymaktır. Bu doğrultuda nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması ve alan araştırması yapıldı. Elde edilen veriler tasnif edilip, karşılaştırma yapıldı.

Bu kaplıcaların Hz. Süleyman'a ve Belkıs'a ait olup olmadığıyla alakalı dini ve tarihi kaynaklarda bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak suyun çıktığı kaya yarığındaki Hz. Süleyman mührüne benzeyen bir yazının bulunması sebebiyle bölge halkı arasında bazı anlatımlar, efsaneler ve inanışlar ortaya çıkmıştır. Anlatılan hikayeler nedeniyle bu kaplıcanın şifa kaynağı olduğuna inanılmaktadır. Kaplıca her yıl çevre illerden şifa bulacağına inanan ziyaretçilerin akınına uğramak-

tadır. Köyde bulunan apart otellerde günlerce konaklayan misafirler birkaç gün üst üste bu suya girmekte ve oraya gelmek için imkânı bulunmayan kimselere de kaplıca suyunu hediye olarak götürmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın temel amacı, Düğün-yurdu köyündeki Süleyman Nebi ve Belkısana kaplıcalarıyla ilgili halk inanışlarını kaynağı, yaygınlığı ve kullanım durumları açısından incelemek, bu inanışların kökenini ve toplumsal etkilerini araştırmaktır. Ayrıca, söz konusu kaplıcanın şifa verici özelliklerine dair yerel anlatıları ve ziyaretçilerin pratiklerini belgeleyerek kültürel ve dini bağlamını ortaya koymak da hedeflenmektedir.

Sonuç olarak, Düğün-yurdu köyündeki Süleyman Nebi ve Belkısana kaplıcalarına yönelik inanışlar, tarihî ve dinî kaynaklarda doğrulanmasa da bölge halkı ve ziyaretçiler nezdinde kültürel bir miras ve şifa kaynağı olarak varlığını sürdürmekte; bu inanışlar, yerel efsaneler ve pratiklerle kuşaktan kuşağa aktarılarak yaşatılmaktadır.

Güçlükönak'ta Din ve Felsefenin İzleri	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Nazan YEŞİLKAYA
e-posta adresi	nyesilkaya@sirnak.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Ontoloji, Din, Felsefe, Kültürel Hafıza, Mekân Bilinci

Özet Metni

Tarihsel zamanın katmanlarında iz süren bir bilinç olarak din ve felsefe yalnızca inanç ya da düşünce sistemleri değil aynı zamanda insan varlığının anlam arayışında şekillenen birer ontolojik zemin sunmaktadır. Bu bağlamda Güçlükönak, coğrafi bir mekân olmanın yanı sıra aynı zamanda zamansal bir bilinç katmanı olarak dinî sezgilerin ve felsefi tefekkürün karşılıklı etkileşimle varlık kazandığı nadide bir bölge olarak tezahür etmektedir.

Bu bildiri, tarihsel kalıntıların ve kadim eğitim kurumlarının ötesinde, bir hafıza coğrafyası olarak Güçlükönak'ın dinî ve felsefi derinliklerini ontolojik bir bakışla kavramayı amaçlamaktadır. Mekân, zaman ve bilinç üçgeninde şekillenen bu anlayış çerçevesinde, toplumsal yapının sadece dışsal ilişkilerle değil aynı zamanda içsel düşünsel katmanlarla da inşa edildiği savunulmaktadır. Özellikle Feqiye Teyran Medresesi ve Akabe Yolu gibi tarihî ve sembolik unsurlar, düşüncenin ve inancın mekânda cisimleşmiş formları olarak ele alınmakta olup bu yapıların yerel halkın hayatına nüfuz eden etkileri, bir tür yaşam felsefesine dönüşmektedir.

Son kerte de bu çalışma, Güçlükönak'ın tarihsel olduğu kadar varoluşsal bir miras taşıdığına da işaret eder. Din ve felsefenin iç içe geçtiği bu zihinsel coğrafyada, geçmişin izleri, bugünün anlamını ve yarının imkânlarını barındırmaktadır. Bu nedenle, söz konusu mirasın korunması sadece arkeolojik değil aynı zamanda düşünsel bir sorumluluktur.

Güçlükönak Özelinde Çevresel Mal ve Hizmet Ekonomisine Dayalı Yeşil İstihdam Kavramı ve Faydaları

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Ėr. Üyesi Özgür BAŞYİĞİT, Gülçin Gürlük BAŞYİĞİT
e-posta adresi	ozgur.basyigit@ibu.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak Ekonomisi, Yeşil İstihdam, Sürdürülebilirlik, Kalkınma, İnovasyon.

Özet Metni

Günümüzde istihdam fırsatları yaratma anlamında ekolojik ge-
çiş gerçekleşmektedir. Bu kapsamda çevresel değarlere saygılı üretim
çıkıtlarına yönelik talep hızla artmaktadır. Güçlükönak sahip olduğu
çok boyutlu turizm potansiyeli, tarım ve hayvancılık alanındaki güç-
lü alt yapısı ile yeşil istihdamın gelişimine yönelik bütün unsurları
içermektedir. Çevre ve doğal kaynakların en verimli şekilde kullanıl-
masıyla birlikte ilçe ekonomisindeki mevcut gelişmenin daha da hız
kazanacağına kuşku yoktur. Güçlükönak'ın inovasyona dayalı üretim
ve yeşil işler anlamında sahip olduğu potansiyelin değarlendirilme-
si ve dahası mevcut imkânların yeni fırsatlarla geliştirilmesi hem ilçe
halkının refahını hem de sağlığını olumlu etkileyecektir. İlçe tarımının
organik üretimin tüm unsurlarını içermesi ve günümüzde özellikle
A.B. ve A.B.D. düzeyinde yoğun talep olan mercimek, arpa ve buğ-
day hasadının çok gelişmiş olması son derece önemlidir. Bunun yanı
sıra Güçlükönak çok boyutlu turizm imkânlarına da sahiptir. Kaplı-
ca turizmi, dağcılık, mağara turizmi, tarihi eser ve doğa turizmi anla-
mındaki potansiyelin tanıtımının sağlanması ilçemizi hem yerli hem
de yabancı turistler açısından cazibe merkezi haline getirecektir. Bu
kapsamda Şırnak Üniversitesi, Güçlükönak Kaymakamlığı ve Güçlü-
konak Belediyesi'nin çalışmaları çok büyük katkılar sağlamıştır. Söz
konusu katkılarının artırılması, ilçenin göç veren değil nitelikli göç alan
bir merkez haline getirilmesi yalnızca Güçlükönak halkına değil aynı
zamanda tüm bölge halkına yarar sağlayacaktır. Doğal ve şıfalı sulara
olan ulusal ve uluslararası talebin giderek artması da Güçlükönak için
çok değerli fırsatlar ihtiva etmektedir. Belkıs Ana Kaplıca bölgesinden
çıkın şıfalı suların yerinde şişelenmesi, tanıtım ve markalaşma süreç-
lerine ivme kazandırılması ve geniş bir piyasa algısı içerisinde arz edil-
mesi ilçe ve çevresindeki işsizlik sorununa çözüm olacağı gibi mevcut
ekonomik programlara da olumlu etki edecektir. Günümüzde pek çok

turizm, tarım ve hayvancılık sahasında doğal kaynaklar tükenmekte, biyolojik çeşitlilik kaybı yaşanmakta ve iklim değişikliğiyle bağlantılı felaketler dolayısıyla ekonomik riskler ortaya çıkmaktadır. Bu durum karşısında Güçlükönak ilçemizin ekolojik değerlerini muhafaza etmesi yeşil işler yaratmak için gerekli faktörleri sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte Güçlükönak'ın sahip olduğu ekonomik potansiyelin ve insan gücünün değerlendirilmesi için sosyal farkındalık ve düzenleyici planlama desteği sağlanmalı, genel bütçeden daha yüksek teşvik imkânları sunulmalıdır. Güçlükönak'ın sağlanacak bu türlü destek ve imkânlarından çok kısa bir süre içerisinde fazlasını geri verme gücü olduğu göz ardı edilmemelidir.

Süryani Bir Aziz, Bir Şehir, Bir Manastır: Mar Pinhas Anlatısında Bâsa

Adı Soyadı (Unvanı)	Arş. Grv. Yusuf TEKİN
e-posta adresi	yusuftekin@hakkari.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Mar Pinhas, Panak (Fenek)/Basa, Süryani Hristiyanlığı, hagiografya, kutsal mekânlar coğrafyası

Özet Metni

Bu çalışma, erken dönem Süryani hagiografyasına ait Mar Pinhas anlatısını, özellikle anlatının merkezî mekânı olan ve bugün Şırnak'ın Güçlükönak ilçesi olarak bilinen Panak (Fenek-Finik) / Bâsa ekseninde ele almaktadır. Anlatıda, Panak yalnızca Mar Pinhas'ın yargılandığı ve şehit edildiği yer değil, aynı zamanda Süryani azizlik kültürünün kurucu anlatılarından birinin şekillendiği teolojik- topografik merkez olarak öne çıkmaktadır. Mar Pinhas, Panak'ta dönemin Panak valisi Simun'un huzuruna çıkarılmıştır. Simun, Sâsânî kralı Şapur'un soyundan gelen bir vali olarak sunulmuş ve Hristiyanlara yönelik baskının sembolü hâline gelmiştir. Aziz, burada imanını cesaretle ikrar etmiş, politeist kültlere boyun eğmeyi reddetmiş ve bu inancı uğruna ağır işkencelerle şehit edilmiştir. Bu sahne, Panak'ı bir şehadetin mekânı ve Hristiyan direnişinin simgesel alanı olarak kodlamıştır. Anlatının devamında Panak, Mar Pinhas'ın kutsal kalıntılarından kaynağı olarak tekrar gündeme gelmiştir. Padam köyüne taşınan kalıntılardan bir parçanın izinsiz olarak alınması üzerine gelişen mucizevi olaylar, Panak'tan yayılan aziz etkisinin bölgesel bir kutsallık ağına dönüştüğünü göstermiştir. Bu ağ, Awhar, Zawitha ve nihayet Azyak köylerine kadar uzanmış ve Mar Pinhas adına kadınlara mahsus bir manastırın oluşumuyla somutlaşmıştır. Ayrıca anlatı, Panak'ın etrafında şekillenen coğrafyada yer alan Ganbali, Sios, Ayzak gibi diğer yerleşimlerle birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu bölgenin bir manastır coğrafyasının ve aziz kültürünün filizlendiği tarihsel bir alan olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda çalışma, Panak/Basa'nın hagiografik anlatı içindeki rolünü merkeze alarak, bu yerleşimin Geç Antikçağ'da dini kimlikler, mekânsal hafıza ve kutsallık üretimi açısından taşıdığı anlamı irdelemekte; aziz Mar Pinhas üzerinden şekillenen bölgesel kutsal mekân inşasını tarihsel bağlamda analiz etmektedir.

Güçlükonak İlçesi Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Varlığı ve İşletme Yapıları	
Adı Soyadı (Unvanı)	Arş. Grv. Dr. Muzaffer ÇEVİK
e-posta adresi	muzaffercevik1905@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Büyükbaş; Küçükbaş; Hayvancılık İşletmesi

Özet Metni

Güçlükonak, 6 mahalle, 1 belde ve 25 köy ile Şırnak iline bağlı nüfus olarak en küçük ilçesidir. Ziraat odasına kayıtlı 850 çiftçi ver iken Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS)'ne kayıtlı üretici sayısı 2021 yılından 2024 yılına gelindiğinde 498'den 656'ya yükselmiştir. ÇKS'de kayıtlı alan ise 2021'de 32 bin da iken 2024'te 35.7 bin da'ya yükselmiştir. Toplam mera alanı ise 1 296 da olarak tespit edilmiştir. Hayvan varlığı ve işletme yapılarına bakıldığında da 2022, 2023 ve 2024 yıllarında büyükbaş hayvan sayıları sırasıyla 1 566, 1 186 ve 1 542 baş olarak tespit edilmiştir. Küçükbaşlarda ise bu sayılar yıllara göre sırasıyla 82 441, 87 597 ve 105 359 baş olarak tespit edilmiştir. İşletme yapıları için gruplandırma yapıldığında büyükbaşlarda 1-5 baş hayvanı olan işletme sayısı 248, 6-10 baş hayvanı olan işletme sayısı 61 ve 11-50 baş hayvanı olan işletme sayısı ise 18'dir. Küçükbaşlarda, 1-10, 11-50, 51-100, 101-500 ve 501 ve üstü baş hayvanı olan işletme sayıları sırasıyla 8, 50, 68, 138 ve 75 olmak üzere toplam 339 küçükbaş işletmesi vardır.

Güçlükönak'la İlgili Lisansüstü Tezler Üzerine Betimsel Bir Araştırma

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Ahmet AKALIN
e-posta adresi	ahmetakalin@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Şırnak, kültürel miras, tezler, şehir markalaşması

Özet Metni

Bu çalışmanın amacı, Şırnak ilinin kültürel ve tarihi zenginlikleriyle dikkat çeken Güçlükönak ilçesi hakkında Türkiye'deki üniversitelerde yazılan lisansüstü tezleri betimsel bir bakış açısıyla incelemektir. Bu bağlamda, söz konusu akademik çalışmaların sayısal dağılımı, alanları, yazıldıkları üniversiteler ve zaman içindeki değişimleri analiz edilerek, Güçlükönak ile ilgili akademik çalışma yelpazesinin genel bir çerçevesi sunulması hedeflenmektedir.

Güçlükönak, tarihi, kültürel ve coğrafi zenginlikleri ile öne çıkan bir ilçe olmasına rağmen akademik literatürde yeterince ele alınmamıştır. Bu çalışma, ilçe hakkında yazılan tezlerin toplu bir değerlendirmesini sunarak, gelecekteki akademik çalışmalara bir referans oluşturmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, bölgenin kültürel ve tarihi mirası ile ekonomik zenginliklerinin akademik düzeyde ne ölçüde incelendiğini gözler önüne sermesi bakımından önem taşımaktadır. Bunun yanında, somut olmayan kültürel miras, doğa turizmi, inanç turizmi, bölgeye özgü mutfak lezzetleri, doğal ürünler ve şehir markası gibi unsurların akademik düzeyde daha fazla ele alınması, bölgenin tanınırlığını artıracak ve akademik değerini yükseltecektir.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması kullanılmış olup, Türkiye'deki üniversitelerde yazılmış olan Güçlükönak ile ilgili tezler, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Tez Merkezi'nin veri tabanı üzerinden taranmıştır. Elde edilen veriler, yıllara göre dağılım, anabilim dalları, tezlerin yüksek lisans veya doktora düzeyinde olma durumu ve üniversitelere göre sınıflandırılarak analiz edilmektedir.

Güçlükönak, tarihi ve kültürel mirasıyla dikkat çekmesine rağmen akademik çalışmalar açısından sınırlı bir şekilde ele alınmıştır. Bu durum, ilerleyen dönemlerde bölgeye yönelik akademik ilginin artmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Özellikle kültürel miras, arkeoloji, antropoloji ve turizm alanlarında yapılacak yeni çalışmalar,

Güçlükonak'ın tanınırlığını ve akademik değerini artırabilir. Somut olmayan kültürel miras, doğa turizmi, inanç turizmi ve şehir markası konularında gerçekleştirilecek akademik çalışmalar, bölgenin çeşitli yönleriyle ele alınmasına ve farklı disiplinlerde daha derinlemesine incelenmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Monografiya Gundê Zivinga Hecîeliyan ya Mela Îsmailê Zivingî (Tîpguhêzî û Vekolîn)

Adı Soyadı (Unvanı)	Prof. Dr. M. Zahir ERTEKİN
e-posta adresi	zahirertekin@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Ziving, Monografi, Sêrt, Dihê, Mela Îsmailê Zivingi, Dîrok, Çand, Mîmarî

Özet Metni

Babeta vê xebatê monografiya gundê Zivingê (bi tirkî, Yağızoy-mak?) ye ku ji aliyê Mela Îsmailê Zivingî ve bi xeta destan wekî reşnîvîs hatiye amadekirin. Ziving gundek e ku vêga li Diha Sêrtê dimîne û ji aliyê mela, edîb û rewşenbîrên xwe ve war û mekanekî giring e. Mela Îsmail monografiya gundê xwe amade kiriye ku tê de agahiyên derbarê jiyana gundewarî ya şênîyên gund de tomar dike ku bi meriv nikare di çavkaniyên nivîskî de peyda bike. Bi vî awayî, ev monografi ji bo parastina mîrateya çandî ya kurdan a devkî û ji bo vekolînên li ser dîrok, civak û çanda Kurdî xizmeteke hêja pêşkêş dike. Ev monografi gelek aliyên gund vedikole: cografya, çiya, toponîm, newal, kanî, dar, rez, çandinî, avahî, dîrok, eşîr, malbat, ol, çand, huner, pîşe û jiyana civakî ya gund tomar dike. Bi taybetî, ew li ser li ser malbatên pêşçav, alim û melayên gund, erf û adetên herêmê, bûyerên dîrokî yên girîng û vegêranên devkî malûmatan pêşkêş dike. Di çarçoveya vê xebata lêkolînî de, ev monografiya berbehs ku wekî destxet hatiye amadekirin ji bo alfabeya latînî hate veguhastin û anlîz hate kirin. Herwiha girîngiya xebatên monografîk ên gundan û rola van xebatan di têgihiştina dînamîkên çandî û civakî hate destnîşankirin.

Fındık Nahiyesi'nin Eğitim Tarihine Önemli Bir Katkı: Fındık İbtidâî Mektebi (h. 1330/m. 1912)

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet GÜLENÇ
e-posta adresi	ahmetgln@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Fındık nahiyesi, eğitim-öğretim, eğitim tarihi, ibtidâî mektebi, İlkokul.

Özet Metni

Osmanlı Devleti, ıslahat ve modernleşme döneminde klasik dönemin eğitim ve öğretim kurumlarına yeniden şekil vermiş ve yeni eğitim kurumları kurmuştur. Bu yeni oluşturulan eğitim kurumlarından biri de günümüzdeki ilkokulların seviyesinde eğitim veren ibtidâî mektepleridir. ibtidâî mektepler, geleneksel Osmanlı sıbyan mektepleri ve mahalle mekteplerinde yapılan ıslah çalışmaları neticesinde ortaya çıkmışlardır. Çalışmada, XX. yüzyılın başlarında aktif bir şekilde Fındık nahiyesinde eğitim-öğretim faaliyetinde bulunduğu tespit edilen Fındık ibtidâî mektebi araştırılmıştır. Araştırmanın temel kaynağı, Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nde konu ile ilgili tespit edilen arşiv belgeleridir. Döneme ait arşiv belgelerinden elde edilen veriler, Fındık İbtidâî Mektebi'nde eğitim görmekte olan öğrencilerin künye bilgileri (isimleri, babaları ve dedelerinin isimleri), sayıları, kaçınıcı sınıfta okudukları, derslerden aldıkları notlar, mektepte okutulan dersler ve mektepte görev yapmakta olan öğretmen ve diğer görevliler hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır. Verilerin değerlendirilmesi ve literatüre kazandırılması ile Fındık nahiyesinin/beldesinin tarihi ve özellikle de eğitim-öğretim tarihine önemli bir katkı sağlanacaktır.

Güçlükönaklı bir Alimin Fıkıh Portresi: Muhammed Said Ramazan el-Bûtî

Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Mahsum ASLAN
e-posta adresi	mahsumaslan@hakkari.edu.tr
Anahtar Kelimeler	İslam Hukuku, Mezhep, İctihad, Muhammed Said Ramazan el-Bûtî, Güçlükönak

Özet Metni

Muhammed Said Ramazan el-Bûtî (1929-2013), 20. yüzyılın önde gelen İslam âlimlerinden biri olup, özellikle fıkıh/usulü, kelam, felsefe, mezhepler tarihi ve tasavvuf alanlarındaki derin ilmi birikimiyle tanınmıştır. Eş'arî gelenek içinde yer alan ve klasik fıkıh anlayışını modern meselelerle uzlaştırma çabasıyla öne çıkan Bûtî, fikhî düşüncesini, Şâfiî mezhebinin usûl ve prensipleri üzerine inşa etmiş; ancak mezhep taassubundan uzak, maslahat, makasid ve icthadı dengeli bir şekilde kullanarak meselelere yaklaşmıştır. İctihadın, şer'î kaynaklara derin bir vukufiyet gerektiren hassas bir faaliyet olduğunu savunan Bûtî, mezhepsizlik akımını, İslâm hukukunun tarihsel birikimini göz ardı etmesi gerekçesiyle eleştirmiştir. Geleneksel ilmî mirası modernist ve Selefî yaklaşımlar karşısında muhafaza etme çabasını sürdüren Bûtî, bu akımları, geleneğe zarar verme riski taşımaları bakımından eleştirmiş, İslam toplumunda birlik ve bütünlüğün ancak mezhepler arası sağlıklı bir denge ile korunabileceğini savunmuştur. Bûtî'nin fıkıh portresi, naslara bağlılık, mezheplere riayet, makasid ile maslahat dengesinin gözetilmesi üzerine inşa edilmiştir. Geleneksel fıkıh mirasını korurken, çağdaş meseleler karşısında çözüm üretme çabası, onu İslâm hukukunun dinamik ve sürekliliğe sahip bir disiplin olduğunu gösteren önemli bir âlim konumuna yerleştirmiştir. Bu çalışma, Bûtî'nin bir fıkıh âlimi olarak meseleleri ele alış tarzını, fetva yöntemi, çağdaş fıkıh tartışmalarına katkılarını bütüncül bir perspektifle değerlendirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, onun metodolojik yaklaşımını ve fıkıh disiplinine getirdiği yenilikleri analiz ederek, Bûtî'nin fıkıh anlayışını ortaya koymayı onun fıkıh portresini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Güçlükönak Tarihi Üzerine Notlar	
Adı Soyadı (Unvanı)	Prof. Dr. Hüseyin GÜNEŞ
e-posta adresi	huseyingunes@sirnak.du.tr
Anahtar Kelimeler	İslam Tarihi, Fenek, Cezire, Şırnak, Güçlükönak.

Özet Metni

Klasik İslam tarihi kaynaklarında Fenek'le ilişkilendirilen Güçlükönak, oldukça eski bir yerleşim merkezi olup tarih içerisinde Hurriler, Mittaniler, Asurlular ve Urartuların egemenlik alanına dâhil olmuştur. Romalılar ile Persler arasında da zaman zaman el değiştiren bölge İslamiyet'in doğuşu sırasında Sasanilerin hâkimiyeti altındaydı. Burası Hz. Ömer döneminde Müslümanların eline geçti. Akabinde bölgede hüküm süren Emeviler, Abbasiler ve diğer hanedanlıkların idaresi altın girdi. Bildiride, başta İslam tarihi kaynakları olmak üzere Güçlükönak tarihiyle ilgili veriler incelenerek ilçenin tarihi geçmişi, özellikle İslamiyet'in ilk asırlarındaki durumu tespit edilmeye çalışılacaktır.

Seyyid Ali Findikî Divanı'nda Manzum Mektuplar

Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Mehmet Cüneyt GÖKÇE
e-posta adresi	cuneytgokce@artuklu.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Seyyid Ali, Findikî, Divan, Manzum Mektup

Özet Metni

Manzum mektup, klasik edebiyatta nesir yerine nazım biçiminde yazılmış, edebî bir üslupla kaleme alınan mektup türüdür. Bu tür mektuplar, yalnızca bir haberleşme aracı değil; aynı zamanda dönemin sosyal ilişkilerini, kültürel yapısını ve şairin sanat gücünü yansıtan edebî belgeler olarak görülür. Şairler, manzum mektuplarda hem duygularını hem de düşüncelerini estetik bir dille ifade ederek muhataplarıyla samimi bir bağ kurarlar.

Seyyid Ali Findikî, bu edebî geleneği sürdüren önemli isimlerden biridir. Farklı kişilere farklı konu ve içerikle yazdığı manzum mektuplar, diğer şiirleriyle birlikte divanında bir araya getirilmiş ve bu yönüyle ayrı bir bütünlük kazanmıştır. Tespit edebildiğimiz kadarıyla on bir farklı kişiye yazdığı bu mektuplar edebî değer bakımından da çok önemli bir yere sahiptir. Bu mektupların dikkat çeken bir diğer yönü ise kullandığı Kürtçe'nin son derece fasih ve anlaşılır olmasıdır. Diğer şiirlerinde olduğu gibi söz konusu mektuplar da çok akıcı ve samimi bir dille kaleme alınmıştır. Kurdî/Kurmancî manzum mektup Seyyid Ali Findikî çok önemli bir temsil rolü üstlenmiş ve bu türün edebî zenginlik taşıdığını ortaya koymuştur.

Kuşkusuz mektuplar; saygı, özlem, muhabbet ve bazen de öğüt içeren temalarla örülüdür. Şair, hem sanatını hem de sosyal çevresini bu metinler üzerinden yansıtarak döneminin kültürel dokusuna ışık tutar. Bu yönüyle Findikî'nin manzum mektupları, Kürt edebiyat tarihinde hem biçim hem de dil açısından özgün bir yere sahiptir.

Bu çalışmada Seyyid Ali'nin Divanı'nda bir araya getirilen söz konusu mektuplar irdelenecek ve içerikleri üzerinde durulacaktır.

Akabe Tarihi Kervan Yolu'nun Fındık-Cizre Kısım Üzerine Bir Değerlendirme: Yolculuklar ve Deneyimler	
Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Şerif ESENDEMİR
e-posta adresi	serifesendemir@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Akabe Tarihi Kervan Yolu, Yolculuklar, Deneyimler, Fındık, Cizre.

Özet Metni

Jeostratejik bir öneme sahip olan Anadolu toprakları, farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır. Bu medeniyetler arasında, nişaneleri olarak, tarihi bir yol ağı da oluşmuştur. İpek Yolu, Kral Yolu ve Onbinlerin Dönüş Yolu Anabasis öne çıkan bazı örneklerdir. Bunların içinden de Trabzon'dan başlayıp Siirt'e ve oradan da Fındık ve Cizre üzerinden Musul'a uzanan Onbinlerin Dönüş Yolu Anabasis, Uluslararası Güçlükönak (Bâsa) Sempozyumu kapsamındaki bölgeyi de kapsadığı için bu çalışma için büyük bir ehemmiyet arz etmektedir. Bu nedenle, söz konusu yolun Siirt-Fındık-Cizre arasında Akabe Tarihi Kervan Yolu denilen bölümü üzerine yayım sürecinde olan doküman analizine dayalı bir araştırmaya farklı bir boyut kazandırmak için Fındık ile Cizre arasındaki Perpiti, Bínhate ve Cizre adlarıyla da anılan kısmı üzerine bu nitel araştırma yapılmıştır.

Perslerin Vandak (Plato), Türklerin ve Kürtlerin Fenduk, Findik, Findikê, Findikabotan (Mum), Keldanilerin Parona (Kelebek veya Peçenek) demelerinin yanı sıra Arapların Funduk (Han) diyerek adını dahi Akabe Tarihi Kervan Yolu'nun önemli konaklarından alan Fındık'ın 65 yaş ve üstü söz konusu yolu 1990'a kadar defalarca kullanmış 10 sakiniyle derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Yarı-yapılandırılmış sorularla dakikalarca süren görüşmelerde Akabe Tarihi Kervan Yolu'nun Fındık-Cizre kısmını kullanmalarındaki amaç başta olmak üzere, yolun onlar için anlamı, önemi, yapısı, konakları, durakları, olumlu-olumsuz tarafları, güvenliği, ulaşım sistemi, onlar üzerimde bıraktığı izler vesaire sorularak görüşmeler derinleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler olgu bilim çerçevesinde tematik bir analize tabi tutularak kodlar ve kategoriler oluşturularak ana temalar elde edilmiştir. Bu temalar ekseninde yapılan tartışmada yol üzerinde var olan dokümanlar üzerinde yayım aşamasında olan çalışmadaki seyahatlerin deneyimlerine benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu durum, söz konusu yolun kullanımında Ksenophon'un M.Ö. 400'lü yıllarına götürülebilen Anabasis'teki anlatısındaki derin muştunun 18., 19. ve 20. yıllarda farklı kişiler ve amaçlar için kullanılsa da pek değişmediğini

Durkheim'in Fonksiyonel Din Sosyolojisi Kuramı Işığında Fındıkî'nin Divanında İlim-Amel Dikotomisi ve Otantik Din Arayışı

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. İsmail ZEYREK
e-posta adresi	ismailzeyrek@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Ahlaki Bütünlük, Din Sosyolojisi, Dini Bütünlük, Durkheim, İlim-Amel Uyumu, Seyyid Ali Fındıkî, Otantik Din

göstermektedir.

Özet Metni

Seyyid Ali Fındıkî'nin (1892–1968) divanı, salt bir edebî eser değil; aynı zamanda dinî ve toplumsal dönüşüm süreçlerini anlamaya olanak veren; didaktik öğeler taşıyan sosyolojik bir kaynak olarak öne çıkmaktadır. Fındıkî'nin Kürtçe kaleme aldığı beyitlerinde, söylemde kalan ilmi bilgiden ziyade, bu bilginin hayata, ahlâkî pratiklere ve toplumsal düzene dönüştürülmesi gerektiği sıklıkla vurgulanmaktadır. Bu çerçevede divanın temel temalarından biri olan “ilim–amel bütünlüğü”, hem bireylerin içsel maneviyatlarını hem de toplumsal dayanışma ve düzeni yeniden kurma potansiyelini ortaya koymaktadır. Divan'ının genelinde vurgulanan otantik din arayışı, ilim–amel bütünlüğü dikomosinde güçlü bir şekilde belirginleşmektedir. Bu bağlamda çalışmamız; Seyyid Ali Fındıkî'nin Kürtçe kaleme aldığı divanındaki ilim–amel bütünlüğü temasını ve otantik din arayışını, Emile Durkheim'in fonksiyonel din sosyolojisi kuramı çerçevesinde sistematik olarak incelemeyi amaçlamaktadır.

Emile Durkheim'in fonksiyonel din sosyolojisi kuramı, dinî pratiklerin kolektif bilinç ve ahlâkî uyum sağlama işlevine dikkat çekmektedir. Durkheim'e göre din, bireysel inançları toplumsal bütünlüğe bağlarken aynı zamanda normatif düzenin kaynağını da oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Fındıkî'nin “Çiku gotin tenê nabê, divê fi'la te xuyabê” (sadece söylemekle olmaz, fiiliyatların da görülmeli) dizeleri; söylemsel bilginin tek başına bir anlam ifade etmediğini, aynı zamanda bu bilginin topluma rehberlik eden pratik eylemlerle desteklenerek kolektif ahlâkî yapıyı güçlendirmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Böylece, divandaki ilim–amel vurgusu, Durkheim'in “dinî sembollerin ve ritüellerin toplumsal düzen kurucu işlevi” olarak tanımladığı süreci bireysel düzeyde ilim ve amel bütünlüğü üzerinden somutlaştırmaktadır. Fındıkî'nin divanı üzerinden sunulan “ilim–amel dikotomisi” analizi, Durkheim'in din sosyolojisi paradigması ışığında, bireysel maneviyatla toplumsal ahlâkî düzen arasındaki kopukluğun aşılması,

otantik din arayışının anlam kazanması ve bölgesel dinî söylemin toplumsal dönüşüme katkı sağlaması imkânlarını ortaya koymaktadır. Bu değerlendirme, din sosyolojisi alanına hem kuramsal hem de metinsel bir zenginlik katarken, yerel dindarlığın dinamiklerini daha iyi kavramamıza olanak tanımaktadır.

Ele alınan çalışma, nitel araştırma paradigması içinde yorumlayıcı yaklaşım temelinde yapılandırılmıştır. Divandaki ilim–amel bütünlüğü teması, Durkheim’in fonksiyonel din sosyolojisi kuramı çerçevesinde analiz edilecek olup; araştırmanın birincil verisi Fındıkî’nin Kürtçe yazılmış Divan’ı olup; ikincil veriler ise Fındıkî üzerine yazılmış tez, makale ve bölgeye dair sosyolojik literatürden oluşmaktadır. Veri toplama sürecinde, tematik yoğunluk içeren beyitler üzerinden örneklemeler belirlenerek; bu beyitler tematik içerik analizi yöntemiyle yorumlanacaktır. Sonuç bölümünde, Fındıkî’nin ilim–amel bütünlüğü vurgusu ve otantik din arayışı, Durkheimci din işlevselliği perspektifiyle tartışılarak sonuçlandırılacaktır.

Şeyh Beşir el-Halilî'nin Hayatı, İlmî ve Tasavvufî Faaliyetleri	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ARSLAN
e-posta adresi	ahmetarslan@hakkari.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Tasavvuf, Nakşibendilik, Güçlükönak, Şeyh Beşir el-Halilî

Özet Metni

Nakşibendiyye tarikatı, Güneydoğu Anadolu bölgesine Mevlânâ Halid-i Bağdâdî vasıtasıyla yayılmıştır. Bağdâdî'nin halifeleri, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde hem ilmî hem de tasavvufî faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu halifelerden biri olan Şeyh Halid-i Cezerî, tarikatın Cizre ve çevresinde tanınmasını sağlamış; bölgede hem ilim hem de manevi hayatın canlanmasına öncülük etmiştir. Şeyh Halid-i Cezerî'nin kurmuş olduğu Basret Dergâhı'nın faaliyetleri, onun vefatının ardından kesintiye uğramamış; zaman içinde çeşitli kollara ayrılarak etkisini sürdürmüştür. Bu kollardan biri de Basret Dergâhı'ndan doğan ve Şeyh Muhammed Said Seydâ'ya nispetle Seydâî adını alan koludur. Seydâî kolunun merkezi, Cizre'nin Serdahl (Bağlarbaşı) köyünde konumlanan dergâh olmuştur. Bu dergâh, Muhammed Said el-Bûtî, Şeyh Fahreddin Arnasî ve Mehmet Emin Er gibi dönemin önde gelen âlim ve mutasavvıflarını yetiştirmiş; tasavvufî ve ilmî bir ocak işlevi görmüştür. Ancak Serdahl'de yetişen isimler arasında, hakkında sınırlı bilgi bulunan Şeyh Beşir el-Halilî gibi gizli kalmış bir sûfi figür de dikkat çekmektedir. Bu bildiri, Şeyh Beşir el-Halilî'nin hayatını ve tasavvufî faaliyetlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Güçlükönak merkezli çalışmalarıyla tanınan Şeyh Beşir, Şeyh Seydâ el-Cezerî'nin seçkin halifelerinden biri olarak, bölgede hem medrese geleneğinin kurumsallaşmasında hem de tasavvufî pratiklerin toplumsal kökleşmesinde kilit bir rol üstlenmiştir. Onun öncülüğünde, ilmî ve manevi mirasın harmanlandığı bir kültürel canlanma süreci başlamış; bu durum Güneydoğu Anadolu'nun dini-kültürel dokusuna derin izler bırakmıştır.

Güçlükonak Kentsel ve Kırsal Nüfusunun Popülasyonunun 1990-2020 Yılları Arası Değerlendirmesi	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Muhammet YILDIZ Doç. Dr Ahmet EDİ
e-posta adresi	muhammet.yildiz@erdogan.edu.tr aedi@agri.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Güçlükonak, Nüfus Popülasyonu, Kır Nüfusu, Kent Nüfusu, Modernite

Özet Metni

Toplumların en önemli güçlerinden birisi de nüfuslarıdır. Bir bölgede yaşayan halkın nüfus grafikleri (yaş dağılımı, kır ve kent nüfus popülasyonu) o bölgede yaşayan halkın gelişmişlik ve ekonomik dinamiklerini de belirlemektedir. Nüfusun gelir düzeyi, iş imkânları, okur-yazarlık durumları gibi faktörler; toplum dinamikleri açısından son derece önemlidir.

Şırnak 16 Mayıs 1990 tarihinde 3647 sayılı kanun ile Siirt ilinden ayrılarak Türkiye Cumhuriyeti'nin 73. ili olmuştur. Güçlükonak ise 09 Mayıs 1990 tarihinde Siirt'in Eruh ilçesine bağlı bir köy iken ilçe yapılmış, 16 Mayıs 1990 tarihinde ise Şırnak'ın il olmasıyla birlikte Şırnak'a bağlı bir ilçe olmuştur.

Güçlükonak ilçe olduğu zaman 12878 kişilik bir nüfusa sahip iken bu nüfusun 9573 kişisi kırdaki, 3305 kişisi ise ilçe merkezinde yaşamakta olduğu görülmüştür. İnsanların kentsel ve kırsal nüfus popülasyonları o bölgenin gelişmişlik düzeyini belirlemede en önemli prensiplerin başında gelmesi hasebiyle bölgenin gelişmişlik düzeyini de az çok ortaya koymaktadır. 2020 yılı verileri incelendiğinde 12139 kişi olan ilçe genel nüfusunun 7753 kişisi kırdaki, 4386 kişisi ise ilçe merkezinde yaşadığı görülmektedir. Aradan geçen 30 yıla rağmen kent ve kır nüfusu noktasında gözle görülür bir değişimin olmaması konuyu araştırmaya bizi itmiştir. Kente göçün fazla olmaması ve nüfus artış hızının yıllara göre bazen düşme yaşamasına rağmen aynı kalmasının sebepleri üzerinde araştırmalar yapılmıştır.

Bölgenin ekonomik gelişmişlik düzeyinin fazla olmaması bölgeden özellikle genç nüfusun sanayileşmiş şehirlere göç ettiği görülmüştür. İklim şartları ve bölgenin verimli toprakları da tarıma elverişli olması nedeniyle, göç etmeyen nüfusun tarım yapmaya devam ettiği sonucunu da ortaya çıkarmıştır.

Çalışma; nitel araştırma yöntemlerinden belge ve doküman analizi ile yerinde görme ve analiz etme metotları kullanılarak hazırlanmıştır. Çalışma neticesinde Güçlükönak'ın nüfus popölasyonuna birçok etken açısından ele alınarak incelenmiştir.

Türkiye'nin Tarım Politikaları Çerçevesinde Güçlükönak'a Yapılan Tarım Yatırımları (1990-2000)

Adı Soyadı (Unvanı)	Sevda ERTUŞ Doç. Dr Ahmet EDİ
e-posta adresi	ertussevda30@gmail.com aedi@agri.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Tarım Politikaları, Yatırım

Özet Metni

Türkiye, dünyadaki diğer ülkeler gibi sınırları içerisinde yaşayan insanların gelecek noktasındaki ekonomik faaliyetleri üzerine bir dizi yatırımlar yapmıştır. Özellikle bölgeler arasındaki gelir eşitsizliği, iş imkânları, iş gücü varlığı gibi nedenler; bölgeler arasında dengesiz göçü tetiklemektedir. Bir bölgede aşırı nüfus yoğunluğu yaşanırken diğer tarafta insan kaynağı eksikliği nedeniyle ekonomik faaliyetler azalmaktadır.

Tarım ve hayvancılığın ekonomik faaliyetler içerisinde büyük yer kapladığı Güçlükönak'ın nitelikli iş gücünün göç yoluyla kaybı nedeniyle dengesiz göçlere en iyi örneklerden biri olmaktadır. Göç olgusunu engellemek ve ilçenin ekonomik faaliyetlerini canlandırmak amaçlı bir dizi faaliyetler hem Kaymakamlık hem de hükümetler tarafından gerçekleştirilmiştir.

1990'lı yıllarda ülkenin girdiği ekonomik krizler tarım ve hayvancılığı canlandırmaya yönelik bir dizi eylem planı gerçekleştirmeye itmiştir. 1994 yılında Doğrudan Tarım Ödemeleri (DTÖ) ile üretilen ürün başına devlet teşviğı, Et ve Balık kurumu ile küçük ve büyük baş hayvan alımları yapması ile çiftçiliğı özendirmeye çalışılmıştır. 1999 yılında yaşanan diğer bir ekonomik krizde ise yine tarım sektörüne yönelik IMF ile yapılan anlaşma çerçevesinde tarımla ilgili maddeler arasında, mevcut destekleme politikaları yerine arazi miktarını temel alan Doğrudan Gelir Desteğı Sistemine geçilmesi kararlaştırılmış ve bu yönde çalışmalar başlamıştır. Tarıma yönelik bu faaliyetlerin yanında hayvancılığa yönelik de Damızlık Koyun Keçi Yetiştirme Birliğı, Büyük Baş Hayvancılık ve Süt Birliğı gibi kurumlarla bölgede hayvancılık geliştirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmada Güçlükönak'ın ilçe olduktan sonra Tarım ve Hayvancılığa yönelik faaliyetlerde devlet desteğı ve teşviğinin sonuçları incelenmiştir. Tarımsal destekler sonucu bölgenin tarım potansiyeli,

hayvan destekleri ile ilçedeki hayvan sayısı ve üretilen et miktarları incelenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde; Güçlükönak'ın tarım ve hayvancılıkta istenilen düzeye ulaşamamış ve göçü engelleyemediği görülmüştür. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden belge ve doküman analiz yöntemi kullanılarak TÜİK, Cumhuriyet Arşivi, Kaymakamlık Arşivleri gibi arşivlerden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Güçlükonak'ın Turistik Rotaları

Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Sedat ÇELİK, Dr. Öğr. Üyesi Gökhan KADIRHAN
e-posta adresi	sedattcelik@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükonak, Tarih, Din, İnanç, Kültür, Doğa, Onbinlerin dönüşü

Özet Metni

Nuh'un Şehri Şırnak bütün ilçeleri ile tarihi, kültürel, doğal ve inançsal değerlere ev sahipliği yapmaktadır. Her bir ilçenin kendine özgü yapısı ve değeri vardır. Güçlükonak ilçesi de tarihsel arka planı, dini değerleri, kültürel hafızası ve doğal unsurları ile önemli turizm sektörü açısından önemli zenginliklere sahiptir. Ancak bu zenginliklerin henüz bir turistik ürün olarak yeterince ortaya konulmadığı görülmektedir. Bu nedenle bu araştırmada Güçlükonak'ın sahip olduğu değerleri turistik rotalar oluşturarak ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada saha çalışması ve literatür taraması yapılarak turistik değerler haritalandırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Onbinlerin Dönüşü adlı eserden esinlenerek bütün rotalar bu ana tema altında farklı etapları içeren rotalar şeklinde oluşturulmuştur. Bu etaplar; Kiliseler Dağı (Aşağıdere-Yukarıdere/Köyü) Yürüyüş Rotası, Finik Ören Yeri-Feqiye Teyran Yürüyüş Rotası, Akdizgin (Zewe)-Kırkağaç (Avine-Binat) Vadisi Yürüyüş Rotası, Tarihi Aqabe Yolu-Seyid Eliye Fındıki Yürüyüş Rotası ve Yenidemir (Benusra) Köyü Yürüyüş Rotası şeklinde oluşturulmuştur. Araştırmada rotalar ile ilgili bilgiler verilmiş olup, turizm sektörünün Güçlükonak'ta canlandırılması için öneriler sunulmuştur.

Finikli Hıristiyan Bir Din Adamının Kaleminden Erken İslam Çağı: Yuhanna Bar Penkaye ve Ktābā d-Riş Melle Adlı Eseri Üzerinden Tarihsel Bir Okuma

Adı Soyadı (Unvanı)	Prof. Dr. Yaşar ACAT
e-posta adresi	yasaracat@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Süryanice Tarih Yazımı, Yuhanna Bar Penkaye, Ktābā d-Riş Melle, Erken İslam Tarihi, Finik,

Özet Metni

Bu çalışma, 7. yüzyılın sonları ile 8. yüzyılın ilk yarısında yaşamış önemli bir Süryani müellif olan Yuhanna Bar Penkaye'nin Ktābā d-Riş Melle adlı eseri üzerinden erken İslam dönemine dair tarihsel bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Bar Penkaye'nin yaşadığı dönem, Sasani İmparatorluğu'nun çöküşü, Bizans-Sasani savaşları, Arapların yükselişı ve erken İslam devletinin kuruluşu gibi büyük siyasal ve toplumsal dönüşümlere tanıklık etmiştir. Bu bağlamda müellifin metni, yalnızca tarihî olayları kronolojik bir düzlemde kaydetmekle kalmayıp, aynı zamanda bir Süryani entelektüelin bu kırılma anlarını nasıl kavradığını ve yorumladığını yansıtmaları bakımından da dikkate değerdir.

Süryanice tarih yazımı, başlangıçta daha çok yerel yıllıklara ve kısmi anlatılara dayanırken zamanla evrensel tarihlere, detaylı kroniklere ve kilise tarihçiliğine evrilmiştir. Bu evrim süreci, özellikle Yunanca tarih yazımının etkisi ve Bizans-Sasani rekabetinin yarattığı kültürel temaslar bağlamında şekillenmiştir. Bar Penkaye, bu gelişmelerin ortasında hem tarihsel hem de monastik yazım türlerine katkıda bulunmuş; Ktābā d-Riş Melle isimli eseri ile dönemin düşünce dünyasını yansıtmaya gayret göstermiştir.

Beyt Zabde bölgesindeki Finik (Fenek/Penek) köyünde doğan Bar Penkaye, Kamul'daki Mar Yohannan Manastırı'nda keşişlik yapmış, daha sonra Mar Bassima Manastırı'na bağlı olarak münzevi bir hayat sürmüştür. Çalışmada, müellifin yaşadığı entelektüel ve coğrafi çevre ile birlikte eserin içerik analizi yapılacaktır; böylece erken İslam dönemine dair Süryani perspektifinden özgün bir tarihsel değerlendirme sunulacaktır.

Jeotermal Enerji Verimliliği ve Sürdürülebilirlik: Güçlükönak'ta Uygulanabilecek Stratejiler

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Edip TAŞKESEN
e-posta adresi	edip.taskesen@sirnak.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Yenilenebilir enerji, Jeotermal enerji, Enerji verimliliği, Sürdürülebilir Enerji ve Enerji stratejileri.

Özet Metni

Küresel enerji talebinin hızla artması ve fosil yakıt kaynaklı çevresel sorunların derinleşmesi, enerji üretiminde sürdürülebilir ve çevre dostu alternatiflere yönelimi zorunlu kılmıştır. Bu durumda jeotermal enerji, düşük sera gazı salımı, sürekli kullanılabilirlik ve yerel kalkınmaya katkı sağlama potansiyeli ile öne çıkan bir yenilenebilir enerji kaynağıdır. Türkiye, sahip olduğu jeotermal kaynak zenginliğiyle Avrupa'da önemli bir konumda yer almakta; özellikle kaplıca ve sıcak su kaynakları bakımından yüksek potansiyel taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Şırnak iline bağlı Güçlükönak ilçesindeki jeotermal kaynakların enerji verimliliği ve sürdürülebilirlik çerçevesinde değerlendirilmesi ve bölgeye özgü uygulanabilir stratejilerin ortaya konulmasıdır. Şırnak ili Güçlükönak ilçesinde, Düğünyardu köyünde, Dicle Nehri kıyısında bulunan bu kaplıcanın suyu bir kaya yarığından dışarıya çıkmakta ve 15 m. yükseklikten bir havuza dökülmektedir. Suyun sıcaklığı 60 derecedir. Su kükürtlü hidrojen içermektedir.

Güçlükönak, jeotermal enerji potansiyeli taşıyan termal su kaynaklarına sahip olmasına rağmen bu potansiyel etkin biçimde enerjiye dönüştürülmemektedir. Araştırmada, bölgedeki mevcut jeotermal kaynaklar teknik, çevresel ve ekonomik açıdan analiz edilmiş; bu kaynakların yerel enerji ihtiyacını karşılayacak şekilde kullanılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca, kaplıca sularının yalnızca sağlık turizmi amacıyla değil, aynı zamanda ısıtma, tarımsal seracılık ve küçük ölçekli enerji üretimi gibi alanlarda da kullanılabileceği vurgulanmıştır. Enerji verimliliğini artırmak amacıyla atık ısı geri kazanımı, yalıtım sistemlerinin iyileştirilmesi ve çoklu kullanım modelleri gibi teknik yaklaşımlar önerilmiştir.

Sürdürülebilirlik açısından ise doğal kaynakların tükenmeden kullanılması, çevresel etkilerin minimize edilmesi ve yerel halkın süreçte dâhil edilmesi temel ilkeler olarak ele alınmıştır. Yerel yönetimlerin, üniversitelerin ve özel sektörün iş birliğiyle hayata geçirilecek bütün-

cül bir enerji yönetimi politikası sayesinde, Güçlükönak'ta jeotermal enerjinin hem ekonomik hem de çevresel fayda sağlayacak şekilde değerlendirilmesi mümkün olacaktır. Çalışma, benzer jeotermal potansiyele sahip kırsal bölgeler için de model oluşturabilecek stratejiler sunmaktadır.

Yuhanna Bar Penkaye	
Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Yaşar KAPLAN
e-posta adresi	yasarkaplan111@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Yuhanna Bar Penkaye, Güçlükönak, Fınık, Ktābā d-reš melle, Nesturi Kilisesi

Özet Metni

Yuhanna Bar Penkaya, künyesinden anlaşıldığı gibi 7. yüzyılda yaşamış Doğu Kilisesine (Nesturi) mensup Beth Zabdai bölgesindeki Fınıklı (Penkaye) bir din adamı ve tarihçidir. Fınık köyü ve kalesi, günümüzde Şırnak ili, Güçlükönak ilçesine bağlı Damlarca köyü sınırları dâhilinde bulunmaktadır. Yuhanna, her ikisi de Cudi Dağı yakınında bulunan Kamullu Mar Yuhanna Manastırı ve ardından da Mar Bassima Manastırı'nda münzevi ve keşiş olarak yaşamıştır. Yuhanna Bar Penkaye'nin 693 yılından önce vefat ettiği anlaşılmaktadır. Kendisine nispet edilen eserlerin çoğu kaybolmuş olmakla beraber günümüze ulaşanların tamamı hala el yazması halde bulunup yayımlanmamıştır. Başlıca eseri, 15 kitap ya da bölümden (memra) oluşan bir dünya tarihi olan Ktābā d-reš melle (Ana Olaylar Kitabı) isimli eseridir. Bu eser yaratılıştan kendi dönemine kadar olan tarihi ihtiva eder. 14. kitabın sonu ve 15. kitap İslam'ın ortaya çıkışı, yayılışı ve Emevi yönetiminin ilk dönemlerinden bahseder. 7. yüzyılın sonlarında İslam dünyasında yaşanan çalkantılı siyasi tarihin İslam dışı en önemli görgü tanıklarından biri olması açısından gayet önemli bir tarihçidir. Bu bölümlerde Muaviye b. Ebi Süfyan (661-680), Yezid b. Muaviye (680-683), Abdullah b. Zübeyr (ö. 692) ve Muhtar es-Sakafi (ö. 687) arasında yaşanan savaşlar hakkında malumat sunar. Bu eser dışından manastır hayatı üzerine yazdığı bir manzum bir çalışması el yazma halinde günümüze ulaşmıştır. 'Abdisho' Bar Brikha (ö. 1318), Süryani yazarlar kataloğu kitabında Yuhanna Bar Penkaye'ye ait başka eserlerden bahsetmektedir. Bu çalışmada Güçlükönak'ta yetişen önemli bir şahsiyet olan Yuhanna Bar Penkaye'nin çalışmalarından ve bölgenin bu eserlerdeki çeşitli yansımalarından bahsedilecektir.

Kuraklığa Dirençli Bir Gelecek: Şırnak Güçlükönak İlçesinde Antep Fıstığı Yetiştiriciliğinin Potansiyeli ve Yapısal Sorunları

Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Nevzat SEVGİN, Fatma AYKAT, Prof. Dr. Abdulkadir SÜRÜCÜ
e-posta adresi	nsevgin@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Antep fıstığı, Şırnak, Güneydoğu,

Özet Metni

Antep fıstığı (*Pistacia vera* L.), Türkiye'nin güneydoğu illerinde yaygın olarak yetiştirilen ve yüksek katma değerli bir tarım ürünü olarak öne çıkan yeşil altın olarakta nitelendirilen stratejik bitkilerdendir. Şırnak ilinin Güçlükönak ilçesi, iklimsel ve topografik özellikleri ile Antep fıstığı yetiştiriciliği açısından dikkat çekici bir potansiyele sahiptir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün uzun yıllar verilerine göre ilçede yıllık ortalama sıcaklık 17–19 °C olup, yıllık yağış miktarı 600 mm'nin altındadır; bu da Antep fıstığı gibi kuraklığa dayanıklı türler için uygun bir ekolojik zemin oluşturmaktadır. Ancak bölgede tarımsal faaliyetler; altyapı eksiklikleri, pazarlama sorunları, teknik bilgi yetersizliği, tapulaştırma problemleri, kamulaştırma ve köy boşalmaları ve göç gibi sosyo-politik nedenlerle sınırlı kalmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı ile Dicle Kalkınma Ajansı'nın (DİKA) destekleriyle yürütölen “Menengiç Aşılamları” ve “Meyveciliği Geliştirme Projeleri” kapsamında, Şırnak genelinde 50.000'den fazla yabani anaç aşılannmış; bunların önemli bir kısmı Güçlükönak'ta yer almaktadır.

Çözüm olarak; yerel iklim ve toprak özelliklerine uyumlu sertifikalı fidan üretimi, sulama yatırımlarının artırılması, yaygın teknik eğitimler, üretici birliklerinin güçlendirilmesi ve GAP ile entegre kalkınma politikalarının uygulanması önerilmektedir. Bu adımlar Güçlükönak'ta Antep fıstığı tarımını sürdürülebilir kılarak, kırsal kalkınmaya ivme kazandırabilir.

Şırnak Güçlükönak İlçesinde Zeytin Yetiştiriciliğinin Tarımsal Uygunluğu ve Yaygınlaştırma Potansiyeli

Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Nevzat SEVGİN, Fatma AYKAT, Prof. Dr. Abdulkadir SÜRÜCÜ
e-posta adresi	nsevgin@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Zeytin, Şırnak, kalkınma

Özet Metni

Zeytin (*Olea europaea* L.), tarihsel ve ekonomik önemi büyük olan Akdeniz kökenli stratejik bir meyve türüdür. Türkiye, dünya zeytin üretiminde önde gelen ülkeler arasında yer almakta olup, özellikle son yıllarda Güneydoğu Anadolu Bölgesi zeytin yetiştiriciliği açısından alternatif üretim merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Bu bağlamda Şırnak ilinin Güçlükönak ilçesi hem iklimsel uyumluluğu hem de gelişen tarımsal altyapısı ile dikkat çekmektedir. Çalışmada, TÜİK verileri, Çiftçi görüşleri, bölgesel iklim analizleri ve tarım potansiyeli göz önüne alınarak Güçlükönak'ta zeytin tarımının mevcut durumu, potansiyeli ve karşılaştığı sorunlar değerlendirilmiştir. Son beş yılda Şırnak'ta zeytin üretimi %140 oranında artarken, Güçlükönak'ta üretici sayısı 4 kat artış göstermiştir. İlçede hâkim olan kireçli toprak yapısı, yıllık sıcaklık ortalamaları ve gerek yüksek ve düşük rakım, zeytin tarımı için oldukça uygun koşullar sunmaktadır. Ayrıca, zeytin tarımı bölgedeki istihdamı artırmakta, yerel ekonomiye katkı sağlamakta ve kırsal kalkınmayı destekleyici rol üstlenmektedir. Bu çalışma, Güçlükönak'ın zeytin üretimi açısından stratejik bir geleceğe sahip olduğunu ve bu potansiyelin sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

**Fındıkî İlim Geleneğinin Günümüzdeki Önemli Bir Halkası:
Seyyid Abdulkadir Erzen Ve İlmî Çalışmaları**

Adı Soyadı (Unvanı)	Prof. Dr. Nurullah AGİTOĞLU
e-posta adresi	nurullahagitoglu@gmail.com
Anahtar Kelimeler	İlim, Fındık, Seyyid Feyzullah, Seyyid Abdulkadir Erzen.

Özet Metni

1962 yılında Van'ın Özalp ilçesi Şehittepe (Rımoğlu) köyünde dünyaya gelen Seyyid Abdulkadir Erzen, yörede meşhur bir âlim olan müderris ve mutasavvıf Seyyid Feyzullahê Fındıkî'nin (öl. 2002) büyük oğludur. Küçük yaşlarda babasından Kur'ân dersi almış, ilkokulu Cizre'ye bağlı Kocapınar (Amêrin) köyünde okumuştur. Bunun yanında babasının müderrislik yaptığı medresede Arapça tahsil etmeye başlamıştır. Babasının yanında okuma imkânı varken, ilim tahsil etmenin değerini daha iyi anlamak ve gurbette okumanın evde okumaktan daha yararlı olduğu düşüncesiyle babasının tavsiyesi üzerine Cizre'ye bağlı Cibri (Güçlü) köyünde Mele Mahmut Çorak'ın (Seydayê Mele Mahmudê Şerefi) medresesinde bir müddet ders almıştır. Daha sonra Güçlükönak ilçesine bağlı Orman (Bana) köyünde aynı zamanda babasının talebesi olan merhum Ahmet Elkoca'nın (öl.1993) medresesinde çok kısa bir süre eğitim aldıktan sonra tekrar babasının yanına dönerek Sarf, Nahiv, Fıkıh, Tefsir, Kelam, Hadis ve Farsça derslerini okumaya devam etmiştir. İlim tahsilini tamamladıktan sonra babasından hem ilmî icazetnamesini hem de Hadis-i Şerif icazetnamesini aldı. Hadis icazetnamelerinin bölgede çok az kimsede olduğu belirtilmektedir. İki yıllık İlahiyat tahsilini de açık öğretim programında yapmıştır. 1982-1983 ve 1983-1984 tarihleri arasında sırasıyla Cizre'ye bağlı Güçlü (Cıبری) Köyü İlkokulu, Tepeönü (Bâtil) Köyü İlkokulu ve Cizre Merkez Artukoğlu İlkokulunda vekil öğretmenlik yaptı. 1989 yılında Silopi ilçe müftülüğüne bağlı olarak İmam-Hatip olarak atandı. Daha sonra Silopi İlçe Müftülüğünde 'Kâtip' olarak görev yaptı. 1993 yılında babası Van'a yerleşince o da tayin isteyerek Van'da sekiz yıl görev yapmış, 2001 yılında tekrar Silopi'ye nakil isteyerek Silopi Merkez Kevser Camii İmam-Hatipliğine nakil olmuştur. Halen aynı yerde göreve devam etmektedir. Seyyid Abdulkadir Erzen, imamlik görevinin yanı sıra yirmi beş yıldır ders vermektedir. Birçok talebe yetiştirmiştir. Hem yazar hem de şair olan Seyyid Abdulkadir birçok esere imza atmış, ancak maddi imkansızlıklardan dolayı bu eserlerin bir kısmını yayımlatamamıştır. Tespit ettiğimiz 13 (on üç) eseri vardır. Bu tebliğde çok sayıda âlim yetiştirmiş olan Fındıkî Ailesine mensup Seyyid Abdulkadir'in kısaca hayatı, ilmi kişiliği ve eserleri üzerinde durulacaktır

Feyzullah Erzen'in Müzikle İlgili Görüşleri	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Abdulkaki DENİZ
e-posta adresi	Abdulkakideniz500@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Fıkıh, Erzen, Güçlükönak, Fındık, Müzik, Çalgı.

Özet Metni

1932 yılında Güçlükönak'a bağlı Fındık nahiyesinde dünyaya gelen ve Klasik Doğu medreselerindeki eğitimini başarıyla tamamlayan Seyit Feyzullah Erzen (öl. 2002) Şırnak ve çevresinde uzun bir müddet tedrisatla uğraşmış ve çok sayıda talebe yetiştirmiştir. Bu arada te'lîfe de zaman ayırmış ve değişik alanlarda farklı eser ve risaleler kaleme almıştır. "*Levâmi'u'l-cevâhir fî isnâ aşere ilmen yucâhir*" isimli en hacimli eseri üç cilt olup değişik akademik çalışmalara konu olmuştur. Diğerleri farklı alanlarda risaleler şeklindedir. Bu yönüyle İslam tarihinde emsaline az rastlanan çok yönlü âlimleri andırmaktadır. Kitap ve risalelerinde kullandığı fasih ve belîğ Arapça ise O'nun ilmi derinliğini göstermektedir. Güçlükönak'ın yetiştirdiği ender şahsiyetlerden biri olan Erzen'in müzik ve müzik aletleri hakkındaki görüşleri önem arz etmektedir. Erzen, bu hususta kendi görüşünü değişik delillerle ortaya koyma ihtiyacı hissetmiştir. Müzik ve çalgı aletlerine genel olarak olumsuz bakan Erzen, bu konuda yazdığı "*el-Kavlu'n-Nâhî ai'l-Alâti'l-Melâhî*" isimli eserde müzik ve çalgı aletlerinin haramlığına dair hükümü delilleriyle savunmaya çalışmaktadır. Ona göre müzik ve müzik aletlerini yasaklayan bazı âyetlerle sahih kaynaklarda yer verilen sünnet uygulamalarından söz edilebilir. Aslında fıkıh geleneğinde müzik aletleri ve müzik dinlemenin hükmü hakkında farklı yaklaşımların olduğu bilinmektedir. Mutlak manada olumsuz yaklaşımın genel kabul gördüğü, kısmen ve şartlı olarak olumlu görüşlerin ileri sürüldüğü müzik gibi hassas ve güncel bir mesele hakkında Erzen'in açık ve net duruşu takdire şayandır. Ayrıca Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde bu işi meslek haline getiren ve mıtırb olarak ifade edilen saz ve söz sanatçılarınca kemençe gibi bazı çalgı aletleri eşliğinde düğün gibi özel günlerde canlı olarak icra edilen müzik dinletisinin hükmü sürekli bir sorun olarak bölge âlimlerini meşgul etmiştir. Bu çalışmada Erzen'in müziğin fikhî hükmü konusundaki görüşlerini ileri sürdüğü deliller eşliğinde değerlendirmeye çalışacağız.

Botanlı Müderris Âlimlerin Sosyal Yönlerine Dair Bir İnceleme: Seyda Molla Ahmet ELKOCA'nın Toplumsal Kimliği

Adı Soyadı (Unvanı)	Muzaffer AYKUT
e-posta adresi	muzafferaykutt@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Medrese, Güçlükönak, Fındık, Molla Ahmet ELKOCA

Özet Metni

Bölgemizde, dini, ahlaki ve kültürel değerlerin yaşatılmasında başat rol oynayan kurumların başında medreseler gelmektedir. Bu medreselerde öğrenilen dini ilimlerin sonucunda toplumumuzu din konusunda bilinçlendirip insanlara ilmî ve kültürel düzeyde anlamlı katkılar sağlayan pek çok kıymetli din âlimi yetişmiştir. Mezkûr eğitim kurumlarında öğrenim gören ve genelde “Seyda” olarak isimlendirilen âlimlerin, sadece dini bilgiyi aktarmakla kalmadıkları bilakis toplumun sağlık, ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki meselelerinde de rehberlik ettikleri bilinen bir hakikattir. Bulundukları çevrede herkesten çok sözleri dinlenen, saygı duyulan bu Seydalar, sosyal yapının şekillenmesinde bir misyon ve vizyona sahiptirler. Bu cihetle Güneydoğu Medreseleri ve Seydaların hem eğitim hem de toplumsal istikrar açısından bölge için hayati bir işleve sahip oldukları ve bu işlevleri günümüzde de kısmen korudukları söylenebilir.

Bu âlimlerden biri de ilmi kişiliğinin yanı sıra toplumda entelektüel bir bilgi birikimine sahip olan, Molla Ahmet Elkoca (Fındık) (ö.1993). Seyyid Ali Fındiki, Molla Muhammed Zivingi, Molla Muhammed Emin Zengani, Şeyh Beşir Baseyi, Molla Osman Edebalı, Molla Feyzullah ERZEN'den ders okumuş ve en son Seyyid Hasané (Hasan Bilen ö. 1997) Giriki'den ilmi icazetini almıştır.

Merhum Seyda Ahmet ELKOCA 1949'da Güçlükönak'ın Fındık Beldesine bağlı Avena köyünde Resul ve Meryem ELKOCA çiftinin oğlu olarak dünyaya gözlerini açmıştır. Çocukluk yıllarını Fındık Bucağı'nın doğal ve samimi atmosferinde geçirdi. İlkokul eğitimini kendi köyünde tamamlayıp ilim yolculuğuna dinî ilimlere duyduğu derin ilgiyle adım atarak farklı medreselerde eğitimini sürdürerek ilmi donanımını zenginleştirdi. Geleneksel medrese kültürünün sağlam temelleri üzerine inşa edilen bir ilim hayatına sahip oldu. Memuriyet hayatına Diyanet camiasının bir neferi olarak 23 Ocak 1973 tarihinde, Güçlükönak ilçesine bağlı Ormaniçi (Bana) Köyü'nde İmam Hatip olarak başladı. Bu görev, onun hem dini hizmetlere hem de topluma rehberlik etmeye yönelik uzun ve anlamlı meslek hayatının bir basamağı oldu.

1993'te Hakk'ın rahmetine kavuşarak dünyadaki sürgününü tamamlamıştır. Dinî ilimlerdeki derin bilgi birikimiyle beraber, yaşamı boyunca ilim öğrenme ve öğretme görevini sürdürmüş; güçlü sosyal yönüyle de toplum üzerinde kalıcı etkiler bırakmış, adına mersiyeler yazılmış Botan Âlimlerinden biri olarak kabul görmüştür.

Tebliğimizde Botan'ın önemli din âlimlerinden biri olan Seyda'nın kısaca yaşamı, ilmî kişiliği, yetiştiği çevredeki toplumsal rolü ve yetiştirdiği talebeleri ile ilgili yönü üzerinde durulacaktır.

Güçlükönak Yöresinin Din Dili Bağlamında Ölüm İle İlgili İnanç ve İnanışları

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SULHAN
e-posta adresi	mehmet.sulhan@siirt.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Din Dili, Ölüm, Yas, Türbe, Taziye.

Özet Metni

Bütün inançlarda ölüm hayatın son sahnesini oluşturmaktadır. Bundan dolayı ölüm sonrası için değişik inanışlar vardır. Her inancın veya kültürün kendine göre özel bir uğurlama ve değişik şekillerde ölüyü yâd etme ritüelleri vardır. Güçlükönak bölgesinde de kendine özgü tören, yas, defin, taziye törenleri vardır. Ölümle ilgili inanışlar, ölümlerin ruhlarının huzura kavuşması, geride kalanların yeni hayata uyum sağlaması ve ölüm sonrası yaşamla ilgili düşünceleri içerir. Bu inançlar genellikle sosyolojik ve psikolojik araştırmaların konusunu oluşturmaktadır. Özellikle, ölen kişinin ardında bıraktıklarıyla ilişkisi, dini ritüeller ve ölümün bir geçiş dönemi olarak görülmesi gibi temalar öne çıkar. Bu inanışlar, farklı kültürlerde ve dinlerde çeşitlilik gösterir.

Güçlükönak'ın kültürel öğeleri, anlatı geleneği ve ritüellerin önemli bir parçası olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, ölümle ilgili inanışların da yörenin kültürel dokusunun bir parçasını oluşturmaktadır. Bu inanışlar, dini veya yerel geleneklerden kaynaklanmaktadır. Bu konuda ölüme dair ritüeller, yas tutma şekilleri ve ölümden sonraki yaşama dair inançları da kültürel ritüeller içermektedir.

İslami bir gelenek olarak ölen kişinin yanında Kur'an'ı Kerim okunur, ölünün duyacağı şekilde kelime-i şehadet getirilir. Anadolu'nun değişik bölgelerinde olduğu gibi Güçlükönak yöresinde ölümle ilgili bazı batıl inanışlar vardır. Bunlar: baykuş ötmesi, köpek uluması, ayna kırılması, rüyada dişlerden birisinin düşmesi, rüyada yıldız kayması, kara üzüm koparmak ve hastanın sık sık su istemesi ölüm habercisi kabul edilmektedir. Ayrıca kişinin öldüğü gün cuma, bayram ve kutsal kabul edilen bir gün ise bu ölünün amelinin iyi olduğuna yorumlanır. Ölüm anındaki fiziki durumu da değişik şekillerde yorumlanır. Örneğin gözünün açık olup olmaması gibi.

Ölüm sonrası taziye ziyaretleri bu bölgede üç gün sürer, bu uygulamada eski zamanlarda ölenin kendi evinde şimdi ise her köy ve mahallede bulunan taziye evlerinde yapılır. Üç gün sonra da ölü evinde birkaç gün daha devam eder. Üç gün boyunca dışarıdan gelen misafirlere yemek ikramı yapılır. Ayrıca perşembeyi cumaya bağlayan gece-

lerde, yedinci, kırkinci ve yıl dönümünde ölünün mezarı ziyaret edilerek onun için hayır dağıtılır. Yukarıda özetlediğimiz hususlar tebliğ sunumunda ayrıntılı bir şekilde işlenecektir.

Seyyid Feyzullah Erzen'in Levâmi'ü'l-cevâhir Adlı Eserinde Kaleme Aldığı Şiirlerin Şekil ve Muhteva Açısından İncelenmesi

Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Emin CENGİZ
e-posta adresi	emincengiz560@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Arapça, Feyzullah Erzen, Şiir, Beyit, Güçlükönak.

Özet Metni

Seyyid Feyzullah Erzen (öl. 2002) Şırnak'ın Güçlükönak ilçesine bağlı Fındık köyünde doğmuştur. Erken yaşlarda ilim tahsiline başlamış ve bölgenin önemli ulemasının rahle-i tedrisatından geçip ilmî icazetler almıştır. Belli bir ilmi seviyeye ulaşınca da başta fıkıh olmak üzere çeşitli İslâmî ilimlerde eserler telif eden Seyyid Feyzullah, Arapça eserlerin yanı sıra Kürtçe mevlidler de yazmıştır. Eserlerini yazarken genellikle toplumun ihtiyaçlarını gözeterek birtakım fikhî meseleleri ve halk arasında yaygın olan muvazaalı konuları açıklığa kavuşturmaya çalışmış veya kendisinden talep edilen bir konuyu ele almıştır. Telif ettiği eserler arasından en hacimli ve en kapsamlı olanı üç ciltten oluşan *Levâmi'ü'l-cevâhir bi isnâ 'aşere fennen yücâhir* isimli kitabıdır. Bu eser; tefsir, hadis, fıkıh, tasavvuf, kelâm, tarih, astronomi, felsefe, coğrafya, nahiv, sarf, kıraat ve edebiyat gibi farklı alanlarla ilgili konuların derlendiği keşkül tarzı bir kitaptır. Keşkül tarzı eserler, çeşitli ilim dallarına dair bilgileri bir arada topladığı için “hazâin” (hazine), “mihlât” (karma/torba) veya “zembil” gibi isimlerle anılmış antolojik ve derleme türü çalışmalardır. Bu tür eserlerin yazarları genellikle öğrencilik yıllarında veya farklı ilimlerle ilgili çalışmaları esnasında önemli gördüğü bölümleri not almış daha sonra birtakım tashihler ve ilaveler yaparak bazen de hiçbir ekleme yapmadan derlemelerini kitaplaştırmışlardır. Keşkül tarzı eserlerin konuları çeşitli olduğu için okuyucu kitlesi de geniş olup farklı yaş gruplarına, çeşitli meslek erbabına ve birçok ilim ehline hitap eder. Feyzullah Erzen'in derlediği *Levâmi'ü'l-cevâhir* adlı eseri incelendiğinde çeşitli ilim dallarına ait mebahsaların başında müellife ait şiirlerin ilave edildiği görülmektedir. Müellif bu şiirleri ilgili mebahsın konusuna uygun bir içerikte yazmış ve şiirin sonunda kendisine ait olduğunu belli etmek için ismini ve “el-Fındıkî” nisbesini zikretmiştir. Bu çalışmada Feyzullah Erzen'in söz konusu eserde kaleme aldığı Arapça şiirleri şekil ve muhteva açısından incelemeye tabi tutulmuştur. Böylece müellif ve eserinin tanıtımı yapılmış ve söz konusu eserde geçen şiirlerin edebî değeri incelenerek Feyzullah Erzen'in şairlik yönü ortaya konmaya çalışılmıştır.

Güçlükonak İlçesinde Bazı Halk İnanışları ve Uygulamalarının Analizi

Adı Soyadı (Unvanı)	Hakim ZEYREK
e-posta adresi	hakimzeyrek@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükonak, Basa, halk, inanış

Özet Metni

Halkbilim, halkın maddi ve manevi kültürel unsurlarına odaklanırken halk inancı, genel olarak toplumda var olan tüm inançları kapsar ve dinin halktaki karşılığıdır. Genelde günlük hayat ve maddi dünya ile ilgili olan ve bu konuda pratik çözümler sunan halk inançları, bunu yaparken teoloji, mitoloji, antropoloji, tarih ve hurafe ile batıl inançtan da yararlanmayı ihmal etmez. Bir kültürün veya halkın kolektif yaşam deneyimleri, tarihsel süreçleri ve doğayla olan ilişkileri çerçevesinde oluşmuş halk inanışlarının birçok tanımı olmasına karşın, belirli bir kültürde nesilden nesle aktarılan, resmi merkezi dinlerden bağımsız gelişen ve çoğunlukla batıl inançlar, büyü, doğaüstü varlıklar, uğurlu/uğursuz sayılan eylemler veya nesneler içeren, din ve mitolojiyle iç içe geleneksel pratik ve kabullerdir. Bu inanış ve uygulamalar sözlü gelenekle sonraki kuşaklara aktarılır ve yazılı kaynaklardan çok, kulağın kulağa yayılır. Bölgesel farklılıklar olsa da çoğunlukla varoluş amaçları aynıdır. Bu inanışların, birçok ayağı olmasıyla beraber genellikle toplumların doğayı, ölümü, şans, gündelik yaşamı, korkuyu ve bilinemez olanı açıklama çabasından doğar. Bu noktada mitle aynı varoluş gayesine sahiptir. Halk inançları, bireyin karşı karşıya kaldığı bilinmezlik, tehlike, ölüm, hastalık, afet gibi durumlar karşısında anlam üretme ihtiyacına cevap verir. Psikolojik olarak güvenlik, sosyolojik olarak aidiyet ve kontrol, kültürel olarak da süreklilik sağlar. Aynı zamanda topluluğun doğayla, zamanla ve kutsalla kurduğu ilişkiyi kodlar. Yeni bir dini benimseyen kültürlerin eski inançlarını tamamen terk etmedikleri bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda Güçlükonak'taki halk inançları, Mezopotamya'nın kadim kültürleriyle İslami motiflerin iç içe geçtiği senkretik bir mozaik sunar. Bu çalışmada Güçlükonak (Basa) bölgesinde derlenen halk inanışları ve uygulamaları ele alınmış ve kayıt altına alınıp derlenen folklorik malzemenin gündelik yaşamdaki pratik yansımaları analiz edilmeye çalışılmıştır. Derlenen halk inançlarının çoğunlukla "ziyaret yerleri" ve "halk hekimliği"nin kavşağında olduğu görülmüştür. Çalışma, görüşme, katılımlı gözlem ve arşiv çalışmalarına dayanarak bölgenin dinî, kültürel ve halkbilim bağlamında şekillenen inanç ve ritleri sistematik bir şekilde ortaya koymakta ve küreselleşme çağında yerel hafızanın direncine ışık tutmaktadır.

دروس مستفادة من منهج الدكتور محمد سعيد رمضان البوطي في الفتوى	
Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Muhammed Reşit VAROL
e-posta adresi	aldershawm@gmail.com
Anahtar Kelimeler	المنهج، الفتوى، البوطي، الاعتدال، الانضباط

Özet Metni

Bu çalışma, Dr. Muhammed Said Ramazan el-Bûtî'nin (ö. 2013) fetva verirken benimsediği metodolojinin bazı yönlerini ortaya koymayı ve bu çerçevede birtakım dersler çıkarmayı hedeflemektedir. Zira el-Bûtî, hem halk nezdinde hem de ilim ehli katında ilmi ve salâhı ile tanınan, çağdaş dönemin önde gelen İslam âlimlerinden biridir. Araştırmada, el-Bûtî'nin fetva metodolojisinden çıkarılabilecek altı temel ilke ve fayda üzerinde durulmuştur. Bunlar: Mezheplerin muteber görüşlerine bağlı kalmak, mezhebe bağlılığı taassuba dönüştürmeden sürdürmek, şeriatın müsaade ettiği çerçevede kolaylık sağlamak ve ümmeti sıkıntıya sokmaktan kaçınmak, dini hükümlerin tahrifinden ve dinin esaslarının sulandırılmasından sakınmak, yeterli bilgiye sahip olmadan Allah adına hüküm vermekten uzak durmak, bidatlerden sakınmak ve bunlara karşı toplumu uyarmaktır. Çalışmada ayrıca, el-Bûtî'nin fetva yöntemi ile günümüzde ilmî ehliyeteye sahip olmaksızın fetva vermeye kalkışan bazı kişi ve çevrelerin yaklaşımı mukayeseli bir biçimde ele alınmaktadır. Bu kişiler, sahîh ve açık naslara, icmaya ve mezheplerin yerleşik görüşlerine aykırı fetvalar vermekten çekinmemekte; hatta marjinal ve şaz görüşleri tercih etmekte bir sakınca görmemektedirler. Araştırma sürecinde, el-Bûtî'nin sağlığında yayımlanmış ve okuyucuların internet üzerinden yönelttiği sorulara verdiği cevapları içeren iki temel kaynaktan yararlanılmıştır: Ma'a an-Nâs: Mashûrât wa Fatâwâ (İnsanlarla Birlikte: Danışmalar ve Fetvalar) ve Mashûrât İjtimâ'iyya (Sosyal Danışmalar). Ayrıca, el-Bûtî'nin resmî internet sitesinde yer alan fetvalar da çalışmaya dâhil edilmiştir. Sonuç olarak araştırma, Dr. el-Bûtî'nin fetva verme yönteminin sağlam ilmî temellere dayandığını ve fetva makamında bulunanlar için örnek teşkil edecek nitelikte olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yöntem, kişisel kanaatlerini esas alarak naslara, icmaya ve yerleşik mezhep görüşlerine muhalefet eden yaklaşımlardan açıkça ayrılmaktadır. Zira söz konusu yaklaşımlar, hevaya tâbî olmanın ve gerekli ilmî yeterlilik ile fetva ehliyetinden yoksun olmanın bir yansıması olarak değerlendirilmektedir.

دروس مستفادة من منهج الدكتور محمد سعيد رمضان البوطي في الفتوى

الملخص:

يحاول البحث استجلاء بعض معالم المنهج الذي اتبعه الدكتور محمد سعيد رمضان البوطي (ت. 2013) في الإفتاء، بغية استخلاص بعض العبر من ذلك؛ لكونه أحد أبرز العلماء المعاصرين الذين شهد لهم عامة المسلمين وخاصتهم بالعلم والصلاح. وقد ركز البحث على ست فوائد وعبر يمكن أن تُستخلص من منهجه، وهي: الالتزام بالأقوال المعتمدة في المذاهب المتبوعة، والالتزام المذهبي دون تعصب، والتيسير ورفع الحرج عن المسلمين في حدود ما تسمح به الشريعة، وتجنب التلاعب بأحكام الشريعة وتمييع أحكام الدين، وتجنب القول على الله والإفتاء في دينه بغير علم، واجتناب الابتداع والتحذير من البدع. ويقدم البحث مقارنة بين منهج الدكتور البوطي في الإفتاء ومنهج بعض المتعلمين في هذا العصر ممن يتجاسرون على الفتوى بغير علم، ولا يأبهون بالإفتاء بالأقوال الشاذة ولا بمخالفة الإجماع، بل ولا بمصادمة النصوص الصريحة الصحيحة. وقد رجع الباحث إلى كتابين طُبعا في حياة الأستاذ وجمعت فيهما فتاواه التي كان يجيب بها على أسئلة القراء عبر الشبكة العنكبوتية، وهما كتابا: "مع الناس مشورات وفتاوى" و"مشورات اجتماعية" إضافة إلى فتاواه الموجودة في موقعه الإلكتروني. وركز البحث على سلامة منهج الأستاذ البوطي، وكونه خليقا بأن يُحتذى من قبل كل من يتصدى للإفتاء، خلافاً لمنهج الذين يصادمون النصوص والإجماعات ومذاهب العلماء بأرائهم الشخصية، إذ لا شك أن هذا المنهج قائم على اتباع الهوى واقتحام ميدان الفتوى مع خطورته، دون توافر العلم وأهلية الإفتاء.

Şırnak Yöresinde Sulh Uygulaması ve Fıkhî Açından Değerlendirilmesi

Adı Soyadı (Unvanı)	Öğr. Grv. Dr. Mesut KULAN
e-posta adresi	mirmesutkulan@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Sulh, Şırnak, Şeriat, Örf

Özet Metni

Sulh, taraflar arasında ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümü için başvuru olan bir yöntemdir. Tarih boyunca insanlar, resmi adalet kurumlarına taşımadan, aralarındaki anlaşmazlıkları çözmek amacıyla üzerinde mutabık kaldıkları hakemler aracılığıyla sulh uygulamasını tercih etmişlerdir. Bu uygulama hem şer'î, hem örfî bir hukuk geleneği olarak günümüzde de sürdürölmektedir. Sulh, insanların birbirleriyle daha barışçıl ve huzur içinde yaşamaları adına İslam hukukunun teşvik ettiği önemli bir uygulamadır. Bu araştırma öncelikle Şırnak ve çevresinde sulhun nasıl gerçekleştirildiği hususuna odaklanmayı hedeflediği olduğu için bu uygulamanın İslam hukuku açısından ayrıntılı bir incelemesine değinilmemektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, söz konusu bölgede sulh (sılahet) uygulamasında sıkça yer alan belirli kişilerle yapılan yüz yüze görüşmelere dayanarak bölgede yapılan sulhun genel bir görünümünü sunmaktır. Ayrıca bu çalışmada bölgedeki örnek bazı sulh uygulamaları üzerinden bir hukuk incelemesi yapılarak bunların toplumsal barışa katkısı ele alınacak ve bu sayede söz konusu katkı için daha etkili sonuçlara ulaşabilmek amacıyla bazı öneriler sunulacaktır.

Abstract

Al-Sulh, is a method used to resolve disputes that arise between parties. Throughout history, people have preferred to resolve their disputes al-sulh rather than taking them to official justice institutions. This practice is maintained today as both a religious and customary legal tradition. Al-Sulh is an important practice encouraged by Islamic law to enable people to live together in a more peaceful and harmonious manner. Since this research primarily aims to focus on how Al-Sulh is carried out in the Şırnak region and its surroundings, a detailed examination of this practice from the perspective of Islamic law will not be addressed. In this context, the aim of the study is to provide an overview of Al-Sulh practices in the region based on face-to-face interviews conducted with certain individuals frequently involved in Al-Sulh (sılahet) in the area. Additionally, this research will examine some selected Al-Sulh practices in the region from a legal perspective,

discussing their contribution to social peace, and will offer some suggestions to achieve more effective outcomes for such contributions.

Keywords: Al-Sulh, Şırnak, Sharīa, Custom

Güçlükönak İlçesi Sınırlarında Bulunan Aşiretler	
Adı Soyadı (Unvanı)	M. Munir TİMURTAŞ
e-posta adresi	timurtasmunir@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Harûna, Şikaka, Dasya, Hacı Elya, Bejnoya, Güçlükönak

Özet Metni

Civar iller gibi ilimiz Şırnak'ta da hala yer yer yapısını koruyan aşiretler eskiden beri ailelerin aidiyet hissettiği toplumsal yapılardır. Tüm bireylerin bağıllık gösterdiği aşireti temsil eden ağa ve yaverleri bulunmaktadır. Ağa kendi yönetimiyle aşiretin birliğini sağlar, sorunlarını çözer, dış tehlikelere karşı korur ve ilerlemesine yönelik gayret ve çaba gösterir. Şırnak'ın il olmasıyla ilçe statüsünü alan Güçlükönak, yaklaşık 20 köyden oluşan Harûna Aşiretinin merkezi konumundadır. Günümüzdeki idari yapılanmaya göre Güçlükönak ilçe sınırları içinde yaşayan Harûna Aşiretinin yanında Şikaka, Daşya, Hacı Elya ve Bejnoya, aşiretleri mevcuttur. Bu aşiretlerin bir kısmı hala aşiret statüsünü belli ölçüde korurken bir kısmında ciddi zayıflamalar yaşanmaktadır. Tebliğimizde bu aşiretlerin tarihi süreçleri, yapısı, gelenek-görenekleri, kültürel özellikleri ile şöhret bulmuş şahsiyetleri üzerinde duracağız.

Bu aşiretlerin ilgili yönlerine dair yazılı metin ve kaynakların olmamasından dolayı kendi bilgi ve müşahedelerimizin yanı sıra konu hakkında bilgi sahibi olan şahsiyetlerin bilgilerine başvuracağız. Şunu da belirtmeliyim ki çalışmamızın esasını daha önce konu hakkında Nûbihar dergisinde yayınladığımız Botan Bölgesindeki Aşiretler başlıklı dizi yazılarımız oluşturmaktadır.

Bildirimizi Kürtçe olarak sunmayı ve tam metnini de Kürtçe olarak hazırlayacağımızı belirtmek isteriz.

Min Ravâi'î'l-Kur'ân Adlı Eserinde Saîd Ramazân el-Bûtî'nin Kıraat Anlayışı	
Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. Mehmet BAĞIŞ
e-posta adresi	mehmetbagis50@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Kıraat, Kur'ân, Min Ravâi'î'l-Kur'ân, Saîd Ramazân el-Bûtî

Özet Metni

Kur'ân-ı Kerîm geçmişten günümüze bütün İslami ilimlere direkt veya dolaylı olarak kaynaklık teşkil eden bir kitaptır. Başta kıraat ve tefsir olmak üzere İslami ilimlerle iştigal eden âlimler Kur'ân'ı hem lafız hem de mana itibariyle ele almış, anlamaya ve anlamlandırmaya çalışmışlardır. Bu noktada Kur'ân'ın okunuş keyfiyetini ifade eden ve Hz. Peygamber'e sahih bir senetle ulaşan kıraatler son derece önem arz etmektedir. Kur'ân'ın doğru ve sağlam usullerle okunup anlamlandırılması için çeşitli çalışmalar ve yaklaşımlar ileri süren âlimlerden birisi de Muhammed Saîd Ramazân el-Bûtî'dir (öl. 2013).

Bu çalışmada *Min Ravâi'î'l-Kur'ân* adlı eseri bağlamında Muhammed Saîd Ramazân el-Bûtî'nin kıraatlere dair görüş ve düşünceleri ele alınmıştır. Bu bağlamda kıraatlerin menşei, meşru oluşunun hikmeti, bu kıraatlerin güvenilirliği, yedi kıraat olgusu, mütevatir ve şâz kıraatlerin farkı ve şâz kıraatlerin hükmü gibi konular üzerinde durulmuştur. Bûtî *Min Ravâi'î'l-Kur'ân*'da kıraat konusunu ana hatlarıyla ve eğitim öğretim odaklı ele almıştır. Dolayısıyla konuları fazla teferruata girmeden kısa ve öz bir şekilde açıklamaya çalışmıştır. Kıraatleri Kur'ân'dan farklı bir hakikat olarak değerlendiren Bûtî'ye göre Kur'ân, Yüce Allah'tan Hz. Peygamber'e beyân ve i'câz için indirilen bir vahiy iken kıraatler, sahih ve mütevatir bir senetle Hz. Peygamber'e dayanan ve medd, kasr, tahfif (sükûn ile okumak), teskîl (şedde ile okumak) gibi Kur'ân'ın farklı okuma ve telaffuz şekilleridir.

Min Ravâi'î'l-Kur'ân adlı eserde kıraat ilmiyle ilgili her ne kadar uzun ve detaylı bilgiler olmasa da Bûtî'nin kıraatlerle ilgili görüş ve düşüncelerini büyük oranda yansıtacak malumata yer verilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada Bûtî'nin kıraat ilmi çerçevesinde hangi konuları ele aldığı, bu konuları nasıl işlediği ve genel olarak kıraatlerle ilgili değerlendirme ve tespitleri üzerinde durularak onun kıraat anlayışı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kıraat, Kur'ân, Min Ravâi'î'l-Kur'ân, Muhammed Saîd Ramazân el-Bûtî.

Şeyh Adnan Hakkı Hayatı ve Eserleri

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Ahmad ALHUSSEIN
e-posta adresi	ahmadian1@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Kıraat, Kur'ân, Min Ravâi'î'l-Kur'ân, Adnan Hakkı

Özet Metni

İslam tarihinin seyrinde ilme ve amele kendilerini adanmış bazı Rabbânî âlimler ön plana çıkmıştır. Hayatlarını dinin, toplumun ve tüm insanlığın hizmetine adanmış yüce bir mesaj hâline getirdiler. Bu âlimler arasında merhum Şeyh Adnan Hakkı da bulunmaktadır. O derin fıkıh bilgisi, engin ilmi, geniş gönüllülüğü ve sözündeki samimiyetiyle tanınmıştır. İlimde, davette, sosyal ve manevi ıslah alanlarında örnek alınacak bir şahsiyet hâline gelmiştir.

Bu âlim, hayatını yüce İslami değerleri yaymaya, insanlara dinlerini öğretmeye ve hakkı hikmetle ve güzel öğütte savunmaya kendini adanmıştır. Bunu zengin ile fakir, âlim ile câhil arasında ayırım gözetmeksizin yapmıştır. O, hakikaten bir hidayet ışığı, sadelik ve itidalin temel sütunlarından birisi olmuştur. O, insanı inşa etme, topluma hizmet etme ve İslam'ın taşıdığı rahmet, adalet ve barış mesajıyla tüm insanlığın hayrına çalışmaya büyük özen göstermiştir.

Onun gayretlerinin etkileri ilim, eğitim ve davet alanlarında geniş bir şekilde hissedilmiştir. Eserleri, gönüllerde ve zihinlerde silinmez izler bırakmıştır. O, Yüce Allah'ın şu ayetinde geçen kimseler grubuna dahildir: "Allah, içinizden iman edenleri ve kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltir."

Anahtar Kelimeler: Şeyh Adnan Hakkı, âlimler, ilim ve davet, İslami değerler.

الشيخ عدنان حقي حياته ومؤلفاته

مقدمة

في مسيرة التاريخ الإسلامي، برز عدد من العلماء الربانيين الذين نذروا أنفسهم للعلم والعمل، وجعلوا من حياتهم رسالة سامية لخدمة الدين والمجتمع والإنسانية جمعاء، ومن بين هؤلاء العلماء الشيخ عدنان حقي. رحمه الله. اتسم بعمق الفقه، وسعة العلم، ورعاية الصدر، وصدق الكلمة، حتى أصبح نموذجاً يُحتذى به في العلم والدعوة، وفي الإصلاح الاجتماعي والروحي.

لقد كرس هذا العالم حياته لنشر القيم الإسلامية النبيلة، وتعليم الناس أمور دينهم، والدفاع

عن الحقّ بالحكمة والموعظة الحسنة، دون أن يفرّق بين غنيّ وفقير، أو عالم وجاهل، فكان بحقّ منارة هدى، وركيزة من ركائز الوسطية والاعتدال، حريصاً على بناء الإنسان، وخدمة المجتمع، والعمل من أجل خير البشريّة جمعاء، بما يحمله الإسلام من رسالة رحمة وعدل وسلام.

وقد امتدّت آثار جهوده في ميادين العلم والتّربية والدّعوة، ليكون من الذين تركوا بصماتهم الواضحة، وأثرهم الخالد في النفوس والعقول، ممّن ينطبق عليهم قوله تعالى: { يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ

.الكلمات المفتاحية: الشّيخ عدنان حقّي، العلماء، العلم والدّعوة، القيم الإسلاميّة

Diyarbakır ve Bitlis Vilayet Salnamelerine Göre Finik (Fındık)	
Adı Soyadı (Unvanı)	Öğr. Gör. Dr. Fatih ÇİL
e-posta adresi	fatihcil1517@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Finik Fındık kale aşiret ümera vilayet salnamesi

Özet Metni

Osmanlı Devleti'nin idari Osmanlı Devleti'nin, ekonomik ve kültürel yapısı, dini kurumları, eğitim, adalet, haberleşme, ulaşım sistemleri gibi konularının araştırılıp incelenmesi hususunda arşiv belgeleri, kronikler, özel tarihler, hatıratlar, dergi ve gazete gibi kaynakların dışında salnameler de önemli bir yer tutar.

Genel olarak salnameler, bir veya çeşitli konularda bir yıl içerisinde olup bitenlerin belirtildiği yayınlar olup, Türkçeye Tanzimat'tan sonra girmiştir. Farsça sene demek olan “sal” ile yine Farsça “mektup, kitap” manasına gelen “name” kelimesinin birleştirilmiş şeklidir. Bu tabirin bugünkü karşılığı ise yıllıktır.

Osmanlı'da ilk salname Devlet Salnamesi olarak İstanbul'da 1847 senesinde neşredilmiştir. Söz konusu salname, Batı'daki örnekleri gibi yıllık bir takvimi, nazırları, yüksek devlet görevlilerini, Avrupa devletleri liderleri ile elçilerin adlarını, çeşitli mali bilgileri, posta ve deniz ulaşımına ait cetvelleri kapsamaktaydı. Müteakip salnamelerin giderek daha da geliştirildiği gözlenmektedir.

Vilayetler içerisinde en evvel salname neşreden Bosna Vilayeti olmuştur. 1866' da neşredilen bu salname, emsal olup ondan sonra diğer vilayetler de salname tertibine başlamıştır. Son vilayet salnamesi ise 1922' de neşredilen Bolu Livası salnamesidir. İlgili vilayetin idari bölünüşü, memur listeleri, mahalli tarih ve coğrafyası, eski eserleri, ticari ve ekonomik faaliyetleri, nüfusları, eğitim kurumları gibi pek çok konuda bilgi veren vilayet salnameleri XIX. yüzyılın başlıca başvuru kaynakları arasında yer almaktadır.

Vilayet mektupçusunun denetiminde hazırlanan salnameler, Osmanlı şehirlerinin tarihi için öncelikle başvurulacak kaynak niteliği taşımaktadır. Vilayet salnameleri diğer kaynaklarda yer almayan pek çok spesifik bilgileri de içermesi açısından ayrı bir önem taşımaktadır.

Diyarbakır ve Bitlis Vilayet Salnamelerinde yer alan bilgilere

dayalı olarak Finik'in (Fındık) tarihi, coğrafyası, tarımı, hayvancılığı, nüfus yapısı ve aşiretleriyle ilgili bilgiler anlamlı bir bütün halinde ilgililere takdim edilecektir. Çalışmamıza 15 adet vilayet salnamesi kaynak olarak alınmıştır. Ayrıca nüfus defterlerinde Finik (Fındık) ile ilgili kayıtlar da aktarılacaktır.

Güçlükönak ile Hasankeyf ve Matera ile Karşılaştırmalı Kültürel ve Coğrafi Bir İnceleme

Adı Soyadı (Unvanı)	Mesut BALTA
e-posta adresi	mesutbalt2@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Matera, Hasankeyf, mağara yerleşimi, taş mimari, kültürel miras, Mezopotamya

Özet Metni

Bu çalışma, Şırnak iline bağlı Güçlükönak ilçesini kültürel, tarihî ve coğrafi özellikleri açısından değerlendirerek, benzer yapısal niteliklere sahip olan Batman'daki Hasankeyf ve İtalya'daki Matera ile karşılaştırmalı bir inceleme sunmaktadır. Güçlükönak, taş mimarisi, mağara yerleşimleri ve tarihsel sürekliliğiyle Mezopotamya'nın kuzey kapısında saklı bir kültürel miras alanı olarak öne çıkmaktadır. Çalışma, bu yerleşimlerin turizm altyapısı, kültürel etkinlikleri ve koruma politikalarını da karşılaştırmalı olarak ele almaktadır.

Matera (İtalya), Hasankeyf (Türkiye) ve Güçlükönak (Türkiye), farklı coğrafyalarda yer alsalar da benzer tarihsel ve kültürel miraslarla dikkat çeker. Matera, UNESCO Dünya Mirası listesine dâhil edilmiş mağara evleriyle tanınırken; Hasankeyf, Dicle Nehri kıyısındaki tarihi yapılarıyla ön plana çıkmaktadır. Güçlükönak, henüz yeterince tanıtılmamış olsa da benzer tarihsel derinliğe ve yapısal özelliklere sahip bir yerleşim alanıdır. Bu çalışma, Güçlükönak'ın bu iki önemli yerleşimle olan benzerlik ve farklarını ortaya koyarak, bölgenin sahip olduğu potansiyeli görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Matera'nın en belirgin özelliği, dünyaca ünlü "Sassi di Matera" adı verilen mağara yerleşim alanlarıdır. Bu yapılar, kaya içine oyulmuş evler, kiliseler ve diğer yaşam alanlarından oluşmaktadır. Sassi di Matera, binlerce yıl boyunca yerleşim ve yaşam alanı olarak kullanılmıştır ve tarihi sürekliliğini UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilerek korumaktadır.

Güçlükönak'ta da kaya yapılar ve taşla inşa edilmiş geleneksel evler bulunmasına rağmen, Matera'daki gibi sistematik bir mağara yerleşimi ve yaygın mağara yapıları bulunmamaktadır. Güçlükönak'taki yerleşimler daha çok taş yapılar ve geleneksel köy evlerinden oluşur. Bu durum, her iki bölgenin gelişim süreçlerindeki farklılıkları gözler önüne serer.

Güçlükonak, Matera ve Hasankeyf ile karşılaştırıldığında, henüz keşfedilmemiş bir kültürel hazine konumundadır. Kayalardaki yaşamışlık, taş mimarinin doğayla uyumu ve tarihsel sürekliliği ile Mezopotamya'nın kuzey kapısında eşsiz bir durak olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda:

- Güçlükonak için kültürel envanter çalışmaları yapılmalı,
- Mağara evleri ve taş yapılar koruma altına alınmalı,
- Yerel kalkınma planları turizm potansiyelini gözeterek hazırlanmalı,
- Matera örneğinden hareketle, geleneksel dokuyu koruyarak modern turizm olanakları geliştirilmeli.

Cilkê Köyünden Şam Bilginleri Birliğı Başkanlığına: Muhammed Said Ramazan el-Bûtî'nin Kelâm İlmine Yönelik Hizmetleri

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi: Charif Murad
e-posta adresi	charifmurad@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Kelâm İlmi, Akaid, Ramazan el-Bûtî, Akıl, Nakil, Cilkê

Özet Metni

İslâmî inançları savunmada kelâm ilminin sahip olduğı yüce konum ve bu alanda kelâm âlimlerinin şüpheciler ile eleştirilere karşı verdikleri mücadelede oynadıkları öncü rol, basiret sahibi hiçbir kişi için gizli değildir. Tarih boyunca bu sahada pek çok büyük ismin yıldızı parlamıştır. Modern dönemde ise bu ilmi canlandırma ve söylemini yenileme çabası içinde öne çıkan önemli şahsiyetlerden biri, büyük âlim Muhammed Said Ramazan el-Bûtî olmuştur. O, Şam diyarının önde gelen âlimlerinden biri olarak, sistemli ve tutarlı bir ilmî ve fikrî proje ortaya koymuş; bu sayede kelâm ilmini İslâm'ı aklı bir derinlikle ve özgün bir üslupla savunmanın meşru ve etkili bir yolu olarak yeniden hak ettiğı konuma taşımıştır.

el-Bûtî, Türkiye'nin Şırnak bölgesine bağı ve Bâsa (Başav) merkezine yakın olan Cilkê (جیلک) adlı köyde dünyaya gelmiştir. Bu çalışmanın bu sempozyumda sunulmak üzere seçilmesinin nedeni, hem bu zatın coğrafî kökeni hem de ilmî ve fikrî ağırlığıdır. el-Bûtî, maneviyat yüklü ilmî bir ortamda yetişmiş ve bu ortam onun düşünce ve ruh dünyasını derinden etkilemiştir. Neticede, klasik kelâm mirası ile çağın ihtiyaçlarını ustalıkla birleştiren, çağdaş İslâm düşüncesinin en önemli temsilcilerinden biri hâline gelmiştir. Bu yönü; eserlerinde, konferanslarında, üniversitelerde verdiği derslerde ve Şam Bilginleri Birliğı Başkanlığı görevinde açıkça gözlemlenebilir.

Araştırma Problemi

Bu çalışmanın temel sorusu şudur: Ramazan el-Bûtî, kelâm ilmine nasıl hizmet etmiştir?

İslâm akaidinin temellendirilmesi ve çağdaş fikrî akımlara karşı verilen mücadelede onun katkılarını farklı kılan boyutlar nelerdir?

Araştırma Yöntemi

Bu soruya cevap ararken tahlil edici ve tümevarımcı (istikrâî) bir yöntem izlenecektir. el-Bûtî'nin ilmî serüveni, fikrî bağlamı ve kelâmî projesinin temel unsurları; öne çıkan eserleri ve fikrî duruşları çerçevesinde incelenecektir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, el-Bûtî'nin kelâm ilminin yenilenmesine yaptığı katkıları ortaya koymayı, onu modern İslâm kelâmı âlimleri zincirinde önemli bir halka olarak konumlandırmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda, onun nakil ile akıl arasında kurduğu dengeyi ve inanç esaslarını çağın krizleriyle irtibatlandırma gayretini analiz ederek ilmî ve toplumsal değerini gözler önüne sermek istemektedir. Araştırma ayrıca, Doğu Anadolu'dan çıkmış ve ilimleri, kültürleri, sosyal ve ilmî hizmetleriyle dünyayı aydınlatmış Kürt âlimlerinin önemini vurgulamayı da amaçlamaktadır.

Fındıklı Molla Osman Edebalı'nın (Mele Osmanê Şeş Tılı) Hayatı ve İlmi Şahsiyeti

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Abdurrahman YAPAR
e-posta adresi	abdurrahmanyapar73@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Osman Edebalı, Güçlükönak, Fındık Beldesi, Alim, Tedrisat, Kıraat, Sarf, Nahiv, Belâgat, Ferâiz.

Özet Metni

Peygamberlerin varisleri olan alimler, bulundukları muhitin ilmî ve manevî hayatı üzerinde önemli bir etkiye sahiptirler. Bu bağlamda bir yerin dinî ve manevî yönünün doğru tespit edilmesinde orada yaşıyıp tedrisat yapan, toplumların manevî mimar ve rehberleri mesabesindeki ilim adamlarının ilmî şahsiyetlerinin bilinmesi önemli bir etken olduğu değerlendirilmektedir. Böylesine bir gayeye matuf olan bu çalışmada, Şırnak Güçlükönak ilçesi Fındık Beldesinde doğan Molla Osman Edebalı'nın (Mele Osmanê Şeş tılı) hayatı ve ilmi şahsiyeti ele alınmaktadır. Ülkemizde (Güçlükönak ve birçok köyünde, Eruh, Cizre, Silopi) ve Suriye'de dönemin klasik medrese usûlüyle kıraat \ tecvit, sarf, nahiv, belâgat, şariat (İslam Hukuku) gibi alanlarda farklı hocalardan ders alan Molla Osman, aldığı eğitimin hakkını vererek yüzlerce talebe yetiştirmiştir. Bunun yanında Güçlükönak'ın farklı köylerinde hem fahri ve hem de resmi imamlık görevini yaparak bulunduğu toplumu irşat etmekle söz konusu toplumun manevi hayatı üzerinde etkili olmuştur. Görev yaptığı yerlerde insanların günlük hayatlarındaki dinî, ticarî, ziraî, sosyal, ailevî vb. problem ve anlaşmazlıklarını Kur'ân ve Sünnet perspektifinde çözme noktasında önemli bir konumda olmuştur. Özellikle bulunduğu muhitte Ferâiz ilmi konusundaki maharetiyle şöhret bulmuştur. Ayrıca tahsil hayatı ve sonrasındaki dönemlerde bölgede kıraat (tecvit) ilminin diğer ilimlere nazaran öne çıkmamasına rağmen kendisinin bu ilme önem vermiş olması, onun emsallerinden farklı kılan önemli özelliklerinden birisi olarak öne çıkmaktadır. Yaşadığı zaman ve zeminde Şeyh Seyda Muhammed Saîd Cezerî (ö. 1968) ve Seyyit Ali Fındıkî (ö. 1968) gibi zat ve şahsiyetlerle önemli diyaloglar kurması, onlarla sohbetler yapmış olması, bu konudaki ilişki ve hatıralarını anlatması yönüyle de dikkat çekmektedir.

Zorluk ve imkânsızlık içinde, gayri nizami bir mahiyet arz eden bir eğitim metot ve müfredatla karşı karşıya kalındığı, iyi bir üstada \ seydaya ulaşmanın meşakkatli olduğu bir hengâmede ilim tahsil etmek her babayığidin harcı değildir. İşte böylesine zorlu süreçler geçiren ancak taşımış olduğu ilim aşkı ve ihlas sayesinde dezavantajları

avantaja dönüştürme irade ve kabiliyetine sahip bir şahsiyetin hayatını ele alıp tanıtmak çalışmamızı anlamlı ve değerli kılacağını düşünmekteyiz.

Güçlükonak İlçesinin Balık Biyoçeşitliliği ve Balıkçılığının Ekonomik Önemi

Adı Soyadı (Unvanı)	1-Doç. Dr. Serbest BİLİCİ 2-Dr. Öğr. Üyesi Tarık ÇİÇEK 3-Arş. Gör. Dr. Muzaffer ÇEVİK
e-posta adresi	1-serbestbilici@hotmail.com 2-tcicek@dicle.edu.tr 3-muzaffercevik1905@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Ilısu Barajı, Dicle Nehri, Biyoçeşitlilik, Cyprinidae, Ekonomik Tür

Özet Metni

Güçlükonak, Dicle Nehri ve Ilısu Barajı gibi önemli iç su kaynaklarına sahiptir. Dicle Nehir Sisteminde yaşayan balıkların çoğunluğu, Güçlükonak sınırları içinde görülmekte olup, ilçenin biyoçeşitliliğine değer katmaktadır. Cyprinidae, Nemacheilidae, Mastacembelidae, Mugilidae, Siluridae, Heteropneustidae, Bagridae, Poeciliidae, Sisoridae, Leuciscidae, Danionidae, Salmonidae olmak üzere en az 12 familyaya ait 36 türden fazla balık türü tespit edilmiştir. Bu türler gruplandırıldığında; endemik tür, ekonomik tür ve ekzotik türler olmak üzere sınıflandırılır.

Ilısu Barajı alanının en önemli özeliği çok sayıda ekonomik değeri yüksek balık barındırmasıdır. Dicle Nehrinin Ilısu proje alanında *Capoeta trutta*, *Capoeta umbla*, *Planiliza abu*, *Chondrostoma regium*, *Cyprinion kais* ve *Cyprinion macrostomum* türleri hakim durumda olup, mevcut balık türlerinin % 70' den fazlasını oluşturmaktadır. Ilısu rezervuar alanının en önemli özeliği; *Luciobarbus esocinus*, *Arabibarbus grypus* ve *Carasobarbus luteus* başta olmak üzere çok sayıda ekonomik değeri yüksek, büyük boy ve yüksek ağırlığa sahip bıyıklı balık türünü barındırmasıdır. Bazı balık türlerinin nehir boyunca yaptıkları göçler neticesinde belli zaman aralıklarla Güçlükonak ilçesi sınırları içindeki sulara sürü oluşturmaları nedeniyle yaygın olarak yakalanabilmektedirler. Bu türlerin bazıları akarsu formu, bazıları durgun su bazıları da iki forma sahip türlerdir. Dicle Nehrinin, Güçlükonak'ın yukarıda kalan kısmı baraj alanına dönüşmüştür. Akan suyun durgun hale gelmesi, akarsu formu olan balık türlerinin, durgun su ortamından etkilenmesini kaçınılmaz hale getirmiştir. Ilısu Barajının gövdesinde balık geçidi bulunmamaktadır. Bu durum alt ve üst havza balıklarının geçişine izin vermemekte ve bir izolasyon oluşturmaktadır.

Güçlükonak ilçesinin sahip olduğu balık biyolojik çeşitliliğinin

korunması ve ekonomik olan türlerin balıkçılığının sürdürülebilir olması için olumsuz etkenlerin ortadan kaldırılması ya da etkilerinin en aza indirilmesi gerekmektedir.

İlisu Baraj Alanındaki Hassas Balık Türlerindeki Tehditler ve Türlerin Korunmasına Yönelik Halkı Bilgilendirilme Çalışmaları	
Adı Soyadı (Unvanı)	1- Dr. Öğr. Üyesi Tarık ÇİÇEK 2- Doç. Dr. Serbest BİLİCİ
e-posta adresi	1- tcicek@dicle.edu.tr 2- serbestbilici@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	İlisu, Koruma, <i>Luciobarbus subquincunciatus</i> , <i>Carasobarbus kosswigi</i> , <i>Luciobarbus mystaceus</i> , <i>Arabibarbus grypus</i>

Özet Metni

Güçlükönak ilçesinin yanı başından geçen Dicle Nehri ve nehir üzerinde inşa edilen İlisu Baraj alanında bir sürü balık türü yaşamaktadır. Bu türlerden 20 kadarı endemik türlerdir. İlisu baraj rezervuar etkisindeki alanda ortam değişmesiyle yumurtlama alanlarını kaybı nedeniyle en az 4 tür risk altındadır. Kritik türlerden en önemli olanı leopar sazan (Komando balığı, benekli balık) Dicle Nehrinin Botan ile birleştiği yerden Cizre ilçesine kadar olan bir alan içerisinde çok seyrek olarak zaman zaman balıkçılar tarafından yakalanmaktadır. Beyaz karagöz, *Carasobarbus kosswigi* her ne kadar ekonomik değeri bulunmayan bir tür olsa da biyolojik çeşitlilik bakımından önemlidir. Şabot, *Arabibarbus grypus* yöredeki balık avcılığının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Eti çok lezzetli olup ekonomik öneme sahiptir. Nakkor-Sırink, *Luciobarbus mystaceus* ekonomik değeri çok yüksek olan türlerdendir.

Akarsu ortamında baraj oluşumu ile meydana gelen su debisindeki değişimler, akarsu ortamlarının çevrelerindeki tarımsal faaliyetler ve tarım ilaçları, yerleşim ve evsel atıklar, küçük ölçekli sanayi faaliyetleri, kum ocakları, balıkçılık av tekniklerinin gelişmesi, elektrikle kaçak balık avcılığı, tırvırı gibi tehlikeli avcılık yöntemleri, av yasaklarının olduğu dönemlerde devam eden kaçak avcılık, balıkların üreme ve beslenme ortamlarının tahribi vb. etkenler balık türlerini tehdit etmektedir.

Bölge balıkçılarının yoğun avcılığının bu türlere zarar verebileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte yöre halkının bu doğal kaynaklardan asgari zarar ile azami yararlanabilme olanaklarını da yaratmakta yarar görülmektedir. Doğal kaynaklardan yararlanmanın sürdürülebilir yoğunlukta olması gerekir. Bu amaçla karşılaşılan sorunlara yönelik kapsamlı çözüm önerileri sunulmuştur. Yöredeki

halkın bilinçli hareket etmesi ve denetim görevlileri ile yapabileceği iş birliği bu açıdan son derece önem arz etmektedir.

Müderriş Muhammed Zıvıngî'nin Eğitim Yöntemi	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Osman BİLEN
e-posta adresi	osmanbilen371@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Molla Zıvıngi, Medrese, Eğitim, Yöntem

Özet Metni

Muhammed Zıvıngi Cumhuriyet döneminin önemli âlimlerinden birisidir. Çok sayıda öğrenci yetiştirmiş ve ilmi çevrelerde değerli olan müderrişlerden birisidir. Altmış yıl boyunca medrese de Arap dili grameri, mantık, kelâm ve diğer alanlarda dersler vermiştir. Dönemin medreselerdeki eğitim sistemine göre sıraya konulmuş bir dizi kitap ve eseri birebir öğrencilerine aktarmaya çalışmıştır. Şeyh Ahmed Hani'nin Kürtçe olarak iman esaslarına dair yazdığı Ekîda İmâne, Şeyh Ahmed Hani'nin manzum olarak ele aldığı Arapça Kürtçe sözlük olan Nûbihara Piçûka, Molla Halil es-Siirdî el-Hîzanî'nin iman esasları ve ahlâka dair manzum olarak ele aldığı Nehcü'l-Enam, Molla Ali Taramahî'nin Sarf ilmine dair Kürtçe olarak yazdığı Tesrifa Kurmanci, Sadduddin lakabıyla bilinen bir zat tarafından hazırlanan el-Evamilü'l-Mie kitabının şerhi olan Sadullah es-Sağır, Fahrüddin Ahmed b. Hasan el-Çarbürdi (ö. 749 h.) tarafından hazırlanan el-Muğni ve talebesi Bedrüddin Muhammed b. Abdurrahim el-Bilâlî tarafından hazırlanan şerhi Şerhü'l-Müğni, Teftazanî tarafından, el-Kazvînî'nin Telhisü'l-Miftah adlı eserine yazılan Muhtasarü'l-Maanî adlı meşhur şerhi gibi birçok eseri derslerinde okutmuştur. Çalışmamızda Molla Muhammed Zıvıngi ve onun öğrencileri hakkında yapılmış çalışmaları tespit ederek bir sonuca ulaşmaya çalıştık. Biz bu çalışmamızda Molla Muhammed Zıvıngi'nin derslerindeki eğitim metodunu, okuttuğu eserleri ve dönemimdeki eğitim metodu hakkında bilgiler ortaya koymaya çalıştık. Çalışmamızın sonucunda Müderriş Zıvıngi'nin dönemin medreselerinde ders veren hocalara benzer bir yöntem ile ders verdiğini, belirli kitapları sırayla yüz yüze öğrencileri ile okuttuğunu tespit ettik. Zıvıngi'nin tefsir, hadis, hadis usulü, İslam tarihi vb. ilimler alanında çok yetkin olmadığını daha çok Arap dili belagati, bölgede okutulan mevlit ve bölgenin sorunlarına çare olacak fetva kitapları üzerinde daha çok yetkin olduğunu görmüş olduk. Ders verdiği öğrencileri ile birebir ilgilenmiştir. Bir otorite bağlı olmaktan çok özgür bir şekilde öğrencilerini yetiştirmiştir. Öğrencilerinden gelen sorulara çekinmeden cevap vermiştir. Yetişkin öğrencileri ile önemli konularda münazara etmeyi de ihmal etmediğini görmüş olduk.

Güçlükonak'ta Eğitime Dair Bir İnceleme: Paydaşların Perspektifinden Eğitim Sorunları ve Çözümleri

Adı Soyadı (Unvanı)	Ümran ASLAN
e-posta adresi	halhab-158@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükonak, eğitim, eğitim sorunları

Özet Metni

Eğitim, bireylerin ve toplumların gelişimi için kritik bir role sahiptir. Ancak, altyapı eksiklikleri, öğretmen yetersizlikleri, ekonomik koşulların etkisi gibi çeşitli nedenler, eğitimin niteliğini ve erişilebilirliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu çalışma, Şırnak ili Güçlükonak ilçesindeki eğitim sisteminin mevcut durumu ve karşılaşılan sorunları analiz etmeyi, bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, ilçede görev yapan öğretmenler, okul yöneticileri ve öğrenci velilerinin görüşlerine başvurulmuş; anket ve görüşme teknikleri kullanılarak nicel ve nitel veri toplanmıştır. Çalışma, eğitim politikalarını yerelde güçlendirmek için somut veriler sunmayı ve Güçlükonak özelinde üretilen çözüm önerilerinin benzer sorunları yaşayan diğer bölgeler için de model olmasını sağlamayı hedeflemektedir.

Araştırmanın bulguları, Güçlükonak'ta eğitimin çeşitli yönlerden eksiklikler barındırdığını göstermektedir. İlçedeki okulların fiziki altyapı eksiklikleri, öğretmen ve öğrencilerin motivasyon problemleri, taşınalı eğitim sistemindeki aksaklıklar ve sosyo-ekonomik zorluklar, başlıca sorun alanları olarak öne çıkmıştır. Ayrıca, anadili farklı olan öğrencilerin eğitim sürecine uyum sağlamada yaşadıkları zorluklar ve velilerin eğitim sürecine sınırlı katılımı da dikkat çekici diğer sorunlar arasında yer almıştır.

Çalışmada, bu sorunlara yönelik bazı çözüm önerileri geliştirilmiştir. Öneriler arasında, okulların fiziki altyapısının güçlendirilmesi, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesi, anadile dayalı eğitimi destekleyici politikaların uygulanması ve veli-okul iş birliğinin artırılması yer almaktadır. Ayrıca, ilçede sürdürülebilir bir eğitim sistemi kurulabilmesi için taşınalı eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi ve öğrencilere yönelik sosyal destek programlarının genişletilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Güçlükonak ilçesindeki eğitim sisteminin hem mikro hem de makro ölçekte ciddi iyileştirme ihtiyaçları olduğu görülmektedir. Eğitim politikalarının, yalnızca merkezi bir perspektiften değil; aynı zamanda yerel paydaşların deneyim ve ihtiyaçlarına da-

yanan, saha verileriyle desteklenmiş bütüncül yaklaşımlar temelinde geliştirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu bildiri, Güçlükönak ilçesinde eğitimin kalitesini artırmaya yönelik çözüm odaklı bir çerçeve sunmayı ve bu kapsamda yerel ve ulusal paydaşları harekete geçirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın bulguları, yereldeki eğitim politikalarının iyileştirilmesine ve Türkiye genelindeki benzer bölgelerde eğitim sistemini güçlendirmeye yönelik katkı sağlayabilir. Bu bağlamda önerilen çözüm yolları; öğretmenlere yönelik bölgeye özel destek ve teşvik mekanizmalarının oluşturulması, okul-veli iş birliğini güçlendirecek modellerin geliştirilmesi, dil bariyerinin ortadan kaldırılmasına yönelik özel eğitim programlarının uygulanması, okul fiziki altyapısının güçlendirilmesi ve yönetsel destek süreçlerinin yerel düzeyde etkinleştirilmesidir.

Sonuç olarak, bu bildiri; yerel veriye dayalı saha araştırması yoluyla, eğitimin kırsal bağlamda nasıl şekillendiğini anlamak ve bu anlayışı akademik, yönetsel ve politik düzeyde çözüm odaklı bir perspektifle dönüştürmek amacı taşımaktadır. Elde edilen bulgular, gelecekte yapılacak bölgesel eğitim reformları için güçlü bir zemin sunmaktadır.

Şehid Muhammed Said Ramazan el-Bûtî: Hikmet, Marifet ve Maneviyat Rehberi	
Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Abdürakip ARSLAN
e-posta adresi	a.rakip47@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Tasavvuf, Muhammed Said Ramazan el-Bûtî, Şırnak, Güçlükönak.

Özet Metni

Bu bildiri, günümüz İslam düşüncesinin önemli isimlerinden Ramazan el-Bûtî'nin tasavvuf anlayışını ele almakta ve bu anlayışın beslendiği kültürel ortamla ilişkisini incelemektedir. el-Bûtî, sadece bir din âlimi değil; aynı zamanda hikmeti, marifeti ve ahlâkı tasavvufî bir derinlikle ele alan bir düşünürdür. Onun tasavvuf anlayışı, bireyin kendini arındırmasıyla toplumun yeniden inşasını bir araya getirir. Sünnete bağlı, bid'atlardan uzak bir yol izleyen el-Bûtî, bu yönüyle hem geçmişten gelen birikimi sürdürmekte hem de çağdaş sorunlara çözüm sunmaktadır. Bildiri, el-Bûtî'nin bu anlayışının köklerini, Dicle Nehri çevresindeki Güçlükönak (Bâsa) gibi kadim yerlerde aramaktadır. Bu bölge, tarih boyunca sadece doğal zenginlikleriyle değil, aynı zamanda ilim ve irfanla da öne çıkmıştır. Fakî Tayrân, Bediüzzaman Said Nursî, Mele Muhammed Zivingşikakî ve Seyyid Ali Findıkî gibi isimler, bu topraklarda güçlü bir tasavvuf geleneğinin izlerini bırakmıştır. el-Bûtî'nin ilmî ve manevî yönü de bu geleneğin bir devamı olarak görülmektedir. 2010 yılında dünyanın en etkili 500 Müslüman âlimi arasında yer alması, onun düşünce dünyasının geniş etkisini göstermektedir. Bildiri, bu çerçevede Güçlükönak'ın ilim ve irfan yolculuğundaki yerini ve el-Bûtî'nin bu mirasla ilişkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Şeyh el-Buti ve Çağdaş Fıkıh Konularına Katkıları Kadınların Hak ve Görevlerine İlişkin Kapsamlı Bir Bakış

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Öğr. Üyesi Shavish MURAD
e-posta adresi	murad1980m1980@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Fıkıhi Meseleler, Kadın Hakları, Kadın Görevleri, el-Buti, Katkıları

Özet Metni

Bu makale, Şeyh Muhammed Said Ramazan el-Buti'nin çeşitli yazılarında ele aldığı İslam'da kapsamlı bir şekilde kadın haklarına yönelik, çağdaş fıkıh konularına yaptığı katkıları vurgulamaktadır. el-Buti farklı medeniyetlerin uzun bir geçmişine sahip olan ve İslam dünyasında bilim ve din merkezlerinden biri olarak kabul edilen Türkiye'nin Güçlükönak bölgesindeki Çeleka köyünde doğdu. el-Buti daha sonra Şam'a taşındı ve burada modern çağın önde gelen hukukçularından biri haline gelerek birçok çağdaş fıkıh meselesini etkiledi. el-Buti kadın hakları ve görevleri gibi önemli çağdaş fıkıh konularını ele almıştır: Kadınların şura hakkı, çalışma ve siyasi katılım haklarının yanı sıra evlenme, seçme, mülk edinme ve camilerde namaz kılma, bilimsel ve kültürel toplantılara katılma gibi sosyal ve bilimsel faaliyetlere katılma hakları gibi medeni haklarını vurgulamıştır. Ayrıca İslam'da kadınların görevlerine de değinmiştir. Bu görevleri arasında, iffetlerini korumaları, Rablerine ibadet etmeleri, çocuklarına bakmaları ve бүтүнleşmiş bir İslami aile kurmak için kocalarıyla iş birliği yapmalıdırlar. el-Buti, yazıları aracılığıyla, otantik İslami değerleri korumak ve modern zamanların gerekliliklerini karşılamak arasında denge kurarak kadın hakları konusunda derin ve ılımlı bir anlayış sunmuş ve onu çağdaş fıkıh düşüncesinde önemli bir figür haline getirmiştir.

تُسلط هذه المقالة الضوء على إسهامات الشيخ محمد سعيد رمضان البوطي في القضايا الفقهية المعاصرة، مع التركيز على حقوق المرأة في الإسلام كما تناولها في مؤلفاته المختلفة. وُلد البوطي في قرية جيلكا التابعة لمنطقة كوجلوقوناق في تركيا، التي تمتاز بتاريخ طويل من الحضارات المتنوعة، وتعتبر أحد مراكز العلم والدين في العالم الإسلامي. ثم انتقل البوطي إلى بلاد الشام، حيث أصبح أحد أعلام الفقه في العصر الحديث، مؤثرًا في العديد من القضايا الفقهية المعاصرة.

تناول البوطي موضوعات فقهية معاصرة هامة مثل حقوق المرأة وواجباتها، منها: حق المرأة في الشورى، وحقها في العمل والمشاركة السياسية، مع تأكيده على حقوقها المدنية مثل حقها في الزواج والاختيار وروح التملك، والمشاركة في الأنشطة الاجتماعية والعلمية كحضورها الصلوات في المساجد واللقاءات العلمية والثقافية. كما أشار إلى واجبات المرأة في الإسلام؛ ووجوب حفاظها على حشمتها، وعبادة ربها، واعتناءها بأولادها، والتعاون بينها وبين زوجها في بناء الأسرة الإسلامية المتكاملة. فقد قدم البوطي - من خلال مؤلفاته - فهماً عميقاً ومعتدلاً لحقوق المرأة، موازنًا بين الحفاظ على القيم الإسلامية الأصيلة وتلبية متطلبات العصر الحديث، مما جعله شخصية محورية في الفكر الفقهي المعاصر.

الكلمات المفتاحية: القضايا الفقهية، حقوق المرأة، واجبات المرأة، البوطي، الإسهامات

Güçlükonak'ın Sosyokültürel Yapısında İz Bırakan Bazı Figürler

Adı Soyadı (Unvanı)	Doç. Dr. İrfan YILDIRIM
e-posta adresi	irfan.yildirim@sirnak.edu.tr
Anahtar Kelimeler	Güçlükonak, Sosyal, Kültür, Figür, Toplumsal Yapı

Özet Metni

Güçlükonak, Türkiye'nin Şırnak ilinde yer alan küçük ama kültürel zenginliği ile dikkat çeken bir ilçedir. Bu çalışma, Güçlükonak'ın sosyokültürel yapısında önemli rol oynamış bazı figürleri incelemeyi amaçlamaktadır. Tarih boyunca, bu bölge çeşitli medeniyetlerin kesişim noktası olmuş ve her bir medeniyet kalıcı izler bırakmıştır. İlçenin tarihi ve coğrafi konumu, onu hem ticaret hem de kültürel etkileşim açısından stratejik bir merkez haline getirmiştir.

Sosyokültürel yapı, bir toplumun kimliğini, değerlerini ve normlarını yansıtan karmaşık bir ağıdır. Güçlükonak özelinde bu yapı, tarihi süreçler, yerel gelenekler ve sosyal ilişkiler açısından derin bir inceleme gerektirmektedir. Bölge, geçmişten günümüze süregelen kültürel mirasıyla dikkat çekerken, bu mirasın sadece fiziksel nesnelerle değil, aynı zamanda insanların yaşam tarzları ve gelenekleri ile şekillendiği görülmektedir. Güçlükonak'ın zengin geçmişi ve özgün kimliği taşıyan tarihsel yükü de yansıtmaktadır.

Güçlükonak'ta iz bırakan figürler arasında toplumsal ve kültürel alanlarda liderlik yapmış şahsiyetler bulunmaktadır. Geleneksel kültürü koruma çabaları kapsamında modern hayata direnç gösteren topluluk liderleri, daha çok kişisel ve yakın çevrelerinin beklentileri çerçevesinde hareket etmiştir. Bunlar arasında toplumun yönlendiricileri veya kanat önderleri konumunda bulunan ağa, şeyh ve aşiret reisi ve politik liderler bulunmaktadır. Bu figürler, günümüz sosyokültürel yapının şekil kazanmasında etkili olmuş ve toplumsal hafızayı şekillendirmiştir.

Çalışmada, bu figürlerin bireysel katkılarının yanı sıra, toplumsal dinamikler üzerindeki etkileri de ele alınmaktadır. Kimlik, aidiyet ve dayanıklılık gibi kavramlar üzerinden, bu kişilerin nasıl bir sosyal yapı oluşturduğuna ve kültürel sürekliliği nasıl sağladıklarına dair derinlemesine bir analiz sunulmaktadır. Ayrıca, bu figürlerin miraslarının, günümüzdeki Güçlükonak sosyokültürel yapısının şekillenmesinde nasıl bir rol oynadığına dair bilgiler verilmektedir.

Sonuç olarak, Güçlükonak'taki sosyokültürel figürlerin etkisi, sadece geçmişle sınırlı kalmayıp, bugünün ve geleceğin toplumsal yapısını da etkilemektedir. Bu çalışma, yerel kimliklerin ve kültürel dinamiklerin anlaşılmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Mervani Devleti Kuruluşunda Boşnevi (Bejnevi) Aşiret Konfederasyonu ve Alt Kolları Olan Aşiretler

Adı Soyadı (Unvanı)	Rıdvan ATABEY
e-posta adresi	ra2627@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak Aşiret, Beşnavi

Özet Metni

Mervaniler, Benî Mervan, Merwaniyan veya Mervaniyye Mulûku Diyarbekir olarak bilinen Kürt devleti; 990-1100 yılları arasında hüküm sürmüştür. Yaklaşık yüz yıl hüküm süren bu devletin kurucusu Bâd bin Dostik olarak bilinen Bazê kurê Dostikî'dir. Mervanilerin başkenti Meyyafarkin(Farqîn/Silvan)dır. Komşu coğrafyalarda bulunan güçlü imparatorluklarla geliştirilen iyi ilişkiler, Abbasi halifelesinin güçsüz olması ve Büveyhilerin iç çatışma yaşaması, Mervanilerin kuruluşuna olumlu bir katkı sunmuştur. Yukarı Mezopotamya'da varlıklarını sürdüren bazı aşiret konfederasyonları ve bu konfederasyonların alt kolu olan bazı aşiretler Mervanilerin kuruluşunda ve yüz yıl boyunca hüküm sürmesinde etkili olmuşlardır. Fınık ve Hasankeyf aşiretleri arasında gösterilen Bejnewi aşireti, Mervanilerin kuruluşunda ve sonraki süreçlerde en etkili olan aşiret konfederasyonudur. Beşnavi veya Bacnavi olarak da bilinen bu aşiret, Mervani hanedanlığının kurucu unsurlarından sayıldığından Mervanilerin bağlı olduğu Süleymani aşiretleri grubundan yani Emevi kökenli oldukları kabul edilir.

Başta Bejnewi aşireti olmak üzere Mervanilerin siyasi tarihinde yer alan bütün aşiret konfederasyonlarını ve bu konfederasyonların birer kolu olan aşiretleri bu konu başlığı altında detaylı bir şekilde değerlendireceğim.

Şair Feqîyê Teyran'ın Kürt Edebiyatındaki Yeri ve Önemi	
Adı Soyadı (Unvanı)	Nurcan ÇELEBİ
e-posta adresi	nurcancelebigal@hotmail.com
Anahtar Kelimeler	Kürt Edebiyatı, Feqîyê Teyran, Medrese

Özet Metni

Klasik Kürt edebiyatının ilk ve en önemli temsilcilerinden sayılan Feqîyê Teyran'ı konu alan bu çalışmada, onun Kürt edebiyatı tarihindeki önemine ve katkılarına değinilmiştir.

Şiir, masal ve destan yazarı olarak bilinen Feqîyê Teyran'ın hayatı hakkında her ne kadar kesin bilgiler yer almasa da yazdığı eserlerden ve bilhassa divanından yola çıkarak döneminde dikkat çekici ve önemli bir şahsiyet olduğu anlaşılmaktadır. Feqîyê Teyran, şiirlerinde ilâhi aşk yolculuğunu sade ama etkili bir dille anlatmıştır. Şiir ve destanlarında tasavvufî öğeleri kullanması, yaşadığı coğrafyanın ve kültür havzasının etkisinde kaldığını göstermektedir. Ayrıca Kürt edebiyatının Yunus Emre'si olarak da bilinmektedir. Halk arasında kuşların diliyle konuştuğu ve Zümrüt-ü Anka'yı aradığına dair rivayetler, onun hem edebî kişiliğini hem de efsanevi kimliğini pekiştirmiştir. Şiirlerini Zümrüt'ü Anka'yı ararken söyleyen şairin şiirleri, dilden dile aktarılacak günümüze dek ulaşmıştır. Bu da şairin, şiiri kadar hayatının da ilham verici olduğunu göstermektedir.

Bilindiği üzere köklü bir tarihe, kültürel kaynaklara ve doğal zenginliklere sahip olan Botan Bölgesi; medrese, cami ve tarihe tanıklık eden yapılara ev sahipliği yapmıştır. Hiç şüphesiz bu tarihî yapılardan biri de Feqîyê Teyran adına kurulmuş olan medresedir. Cizre-Güçlükonak ilçeleri arasında bulunan bu medresenin zamanında birçok talebe yetiştirdiği bilinmektedir.

Bu çalışma; Feqîyê Teyran'ın hayatı, yaşadığı ortamı ve edebî kişiliği çerçevesinde, onun yaşadığı dönemin önde gelen şairlerinden biri olduğunu ortaya koymakta; aynı zamanda Kürt edebiyatının ne denli köklü ve zengin bir birikime sahip olduğunu gözler önüne sermektedir.

Seyyid Ali Fındıkî'nin Divanında Değerler Eğitimi

Adı Soyadı (Unvanı)	Mehmet ÖZDEMİR
e-posta adresi	mehmedoz73@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Din Eğitimi, Seyyid Ali Fındıkî, Divan, Değerler, Eğitim, Değerler Eğitimi

Özet Metni

Bu çalışmada, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tanınan âlim ve şair Seyyid Ali Fındıkî'nin Divan adlı eseri, değerler eğitimi açısından incelenmiştir. Çalışmanın temel amacı, söz konusu eserde yer alan değerleri tespit ederek değerler eğitim perspektifinden değerlendirmektir.

Divan'da yer alan değerlere bakıldığında, Fındıkî'nin yaşadığı çevrenin, geleneksel medrese eğitiminin ve tasavvufi kimliğinin etkileri açık bir biçimde gözlemlenmektedir. Eserde bilgi, sevgi, tevekkül, tövbe, takva, sabır, çalışkanlık, gaflete düşmeme, dünya malına değer vermeme, dostluk, saygı, tevazu ve hayâ gibi çeşitli değerlere yer verildiği görülmektedir. Bu değerler, bireysel ve toplumsal olmak üzere iki ana başlık altında sınıflandırılmış olsa da eserin genelinde bütüncül bir yaklaşımın benimsendiği anlaşılmaktadır. Eserin değerler eğitimi açısından incelenmesi sonucunda, telkin, ahlaki muhakeme, örnek olay ve rol model yaklaşımlarının kullanıldığı tespit edilmiştir. Telkin yaklaşımında; azarlama, küçümseme ile olumlu ve olumsuz pekiştirme yöntemlerine yer verildiği dikkati çekmektedir. Ahlaki muhakeme bağlamında ise bireyleri sorgulamaya ve karar vermeye yönelten bir yapının varlığı hissedilmektedir. Örnek olay yaklaşımıyla yaşanması mümkün olaylar üzerinden bireylerin değerleri içselleştirmesi amaçlanmakta, rol model yaklaşımıyla ise başta Hz. Peygamber olmak üzere halifeler, din âlimleri ve Fındıkî'nin kendi mürşitleri örnek olarak sunulmaktadır.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, Seyyid Ali Fındıkî'nin Divanında birçok değer farklı bağlamlarda işlendiğini göstermektedir. Bu bağlamda, söz konusu eserin değerler eğitimi açısından önemli bir kaynak niteliği taşıdığı sonucuna ulaşılabilir.

Güçlükönak İlçesi Arazi Kullanımının Zamansal Değişimi	
Adı Soyadı (Unvanı)	Zahir KOCAMAN
e-posta adresi	zahirkocaman73@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Arazi Kullanımı, Güçlükönak, Tarımsal Arazi, Zamansal Değişim

Özet Metni

Arazi kullanımı, arazi kullanımından kaynaklı sorunlar ve çözüm önerileri günümüzde birçok disiplinin araştırma konusu olmuştur. Bu Çalışmada, corine uydu görüntülerinin (1990, 2000, 2006, 2012, 2018) Arç-Map 10.8 yardımıyla CBS veritabanı ile uyumlu hale getirilerek Güçlükönak ilçesinin arazi kullanımının zamansal değişimi incelenmiştir. Ayrıca uzaktan algılama yöntemleri ile 2024 yılı kontrollü sınıflandırma verileri oluşturulmuştur. Sınıflandırma, 10 sınıf üzerinden yapılmıştır: maden ve endüstriyel alanlar, yerleşim alanları, diğer alanlar, su yüzeyleri, yanmış alanlar, meyve bahçeleri, sulu tarım arazisi, kuru tarım arazisi, orman, arazisi ve mera arazisinin değişimi incelenmiştir. İncelenen zaman dilimlerinin hepsinde de 10 sınıflandırmaya ait alan bulunmamaktadır. Yanmış alanlar sadece 2000 yılında görülürken maden ve endüstriyel alanlar 2012 yılından sonra görülmüştür. Ayrıca meyve bahçeleri 2006 yılından sonra görülmektedir. Yerleşim alanlarının ise zamanla azaldığı tespit edilmiştir. Su yüzeyleri ve diğer alanlar ise 2024 yılında artmıştır.

Din Görevlilerinin Mezhep Algısı

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Şehmus CANKURT
e-posta adresi	sehmuscankurt4747@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Mezhep, Diyanet İşleri Başkanlığı, Din Görevlisi, Algı.

Özet Metni

Bu çalışma, Şırnak ili Güçlükönak ilçesinde görev yapan Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı din görevlilerinin mezheplere ilişkin algı, tutum ve beklentilerini analiz etmeyi hedeflemektedir. Temel problematik, din hizmeti veren bu bireylerin mezhepler arasındaki farklılıklara yaklaşımlarını, toplumsal uyum süreçlerindeki rollerini ve dini-kültürel olgulara bakışlarını anlamak üzerine kuruludur. Çalışmanın merkezinde, din görevlilerinin güncel mezhep tartışmalarına dair perspektiflerinin derinlemesine incelenmesi yer almaktadır. Bu grup, toplumun dini ve sosyal hayatında kilit bir rol oynadığından, onların görüşlerinin tespiti, çok kültürlü toplum yapısı içinde birlikte yaşama pratiklerine ışık tutma potansiyeli taşımaktadır. Araştırma, aynı zamanda dinî kurumların toplumsal tutumlar üzerindeki etkisini anlamak açısından da önemlidir. 2025 yılında gerçekleştirilecek saha çalışması, nitel ve nicel yöntemlerin birleşimiyle tasarlanmıştır. Güçlükönak ilçesindeki din görevlileriyle yüz yüze görüşmeler ve yapılandırılmış anketler yoluyla veri toplanacak; kayıt altına alınan cevaplar tematik analize tabi tutulacaktır. Ek olarak, mezheplerle ilgili literatür ve tarihsel metinlerin kritik okuması yapılarak, bulgular teorik bir çerçeveye oturtulacaktır. Çalışma, örneklem grubu ve zaman dilimiyle sınırlandırılmış olup, verilerin etik kurallar çerçevesinde anonimleştirilmesi planlanmaktadır. Elde edilecek sonuçların, mezhep çeşitliliği ve toplumsal barış arasındaki ilişkiye dair politika önerileri geliştirilmesine yardımcı olması öngörülmektedir. Ayrıca, gelecek nesillere hoşgörü ve diyalog kültürünün aktarılmasında din görevlilerinin rolünü anlamaya yönelik akademik bir boşluğu doldurması hedeflenmektedir.

Cumhuriyet Dönemi Nüfus Sayımlarında Güçlükönak Demografisi

Adı Soyadı (Unvanı)	Dr. Hikmet YAMAN
e-posta adresi	h.hikmetyaman@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Güçlükönak, Cumhuriyet Dönemi, Nüfus Sayımları, Demografi.

Özet Metni

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yılları; ulusal kimliğin, toplumsal yapının ve idari sistemin yeniden şekillendirildiği hassas bir dönemi temsil etmektedir. Bu dönemde gerçekleştirilmiş ilk genel nüfus sayımları (1927-1950), genç Cumhuriyetin sosyolojik ve demografik yapısını anlamak açısından temel kaynaklar arasında yer almaktadır. Modernleşme sürecinde nüfus sayımları, devletin toplumla kurduğu ilişkinin en somut göstergelerinden biri olmuştur. Bunlar, yalnızca istatistikî veriler sunmakla kalmamış, aynı zamanda genç devletin toplumsal yapısını şekillendirme çabalarının da bir yansıması olmuştur. Bu çalışma, Cumhuriyetin ilk nüfus sayımları bağlamında, dönem itibarıyla Siirt ilinin Erüh ilçesine bağlı Güçlükönak köyünün demografik yapısını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada nüfusun yaş, cinsiyet, dil, din ve meslek dağılımı gibi temel parametreler ışığında bölgenin sosyal yapısı çözümlenecektir. Ayrıca, Cumhuriyet yönetiminin uyguladığı nüfus politikalarının ve idari düzenlemelerin yerel demografi üzerindeki etkileri tartışılacaktır. Arşiv belgeleri, dönemin resmî istatistik raporları ve ikincil literatür taraması yoluyla elde edilen veriler, bölgenin tarihsel süreçteki demografik dönüşümünü ortaya koyacaktır. Böylece, Güçlükönak'ın erken Cumhuriyet dönemindeki nüfus profili, yerel ve ulusal ölçekli tarih yazımına katkı sağlayacak şekilde yeniden inşa edilecektir.

Abstract:

The early years of the Republic of Türkiye represent a critical period during which national identity, social structure, and administrative systems were fundamentally reshaped. The first general population censuses conducted during this era (1927–1950) serve as essential sources for understanding the sociological and demographic structure of the young Republic. In the broader modernization process, population censuses became one of the most tangible manifestations of the state's engagement with society. These censuses not only provided statistical data but also reflected the young state's efforts to shape its social fabric.

This study aims to examine the demographic composition of Güçlükönak, at the time a village under the jurisdiction of Erüh in the province of Siirt, within the context of the early Republican censuses. The study will analyse the region's social structure through key demographic parameters such as age, gender, language, religion, and occupational distribution. Furthermore, it will discuss the impact of the Republic's population policies and administrative reforms on local demographics. Data drawn from archival documents, official statistical reports of the period, and secondary literature will be utilized to reveal the historical demographic transformations of the region. Ultimately, the study aims to reconstruct the demographic profile of Güçlükönak during the early Republican period, contributing to both local and national historiography.

Şeyh Molla Ramazan el-Bûtî Allah’a Adanan Bir Ömür	
Adı Soyadı (Unvanı)	Prof. Dr. Abdulhadi Timurtaş
e-posta adresi	atimurtas@yyu.edu.tr.
Anahtar Kelimeler	Molla Ramazan el-Bûtî, Medrese, İslami İlimler, Güçlükonak.

Özet Metni

Şeyh Molla Ramazan el-Bûtî, 1888 yılında bugünkü idari yapılanmaya göre Güçlükonak ilçesinin 5 km. güneyine düşen Cêlek/Yağmurkusu ismiyle bilinen köyde doğdu. Eğitimini İslami ilimler ve Arapça eğitimi veren bölgenin muhtelif medreselerinde ve başta Şeyh Muhammed Said Seyda, Şeyh Muhammed Findikî ve Cizreli Molla Abdusselam olmak üzere birçok âlimin yanında tamamladı. Kendisi de hocaları gibi imam ve hatiplik yaptı kendi köyünde öğrenci yetiştirmeye başladı.

Ancak Molla Ramazan’ın yaşadığı dönem oldukça çalkantılı bir döneme denk geliyordu. Osmanlı devleti zayıflamış ve her taraftan mirasına konulmak istenmekte idi. Rusya’nın Osmanlı topraklarını işgal etmesine seyirci kalmak istemeyen Molla Ramazan’da cihad ruhu kendisini gösterdi ve gerekli hazırlıkları yaparak kendi imkânlarıyla Bitlis’te bulunan Osmanlı ordusuna katıldı ve oradan Erzurum’a doğru hareket edildi. Fakat ordu içinde namaz kılması bile engellenmeye çalışıldı ve gördüğü aleni munkeratlara dayanamayarak geri çekildi.

Molla Ramazan, Osmanlının yıkılışından sonra yeni yönetimin baskı ve zulmüne maruz kaldı ve bunun sonucunda Şam’a hicret etti. Şam’da bir taraftan geçimini sağlamak için Kürt medreselerinde yaygın olarak okunan bazı kitapları basıp satarken diğer taraftan öğrenci yetiştirmeye devam etti. Şam âlimleri tarafından takdir gördü ve Şafii fıkhı alanındaki derin bilgisinden dolayı kendisine eş-Şafiiyyu’s-sağır/Küçük Şafii lakabı verildi. Zühdüyle ve takvasıyla da ün salan Molla Ramazan 1990 yılında Şam’da 102 yaşında vefat etti. Molla Ramazan’ın Nûru’l-İslam isminde bir risalesi ve iki makalesi bulunmaktadır. Çalışmamızda Molla Ramazan’ın hayatı, ilmi ve edebi kişiliği tartışılacaktır.

Metnin hazırlamasında oğlu Muhammed Said Ramazan el-Bûtî’nin babasının hayatına dair yazdığı ve tarafından Türkçeye çevrilen Haza Validî adlı eseri esas alınmış olup, torunu Muhammed Tavfîk Ramazan el-Bûtî’nin aktarımları ile kendi müşahedelerimden yararlanılmıştır.

Şırnak Arkeolojisinin İlk Adımları: 19 ve 20.Yüzyılda Kaşifler ve Gezginler	
Adı Soyadı (Unvanı)	Abdullah İLHAN
e-posta adresi	abdullahilhan375@gmail.com
Anahtar Kelimeler	Şırnak, Güçlükönak, Etnoarkeoloji, Arkeoloji, Kâşifler ve Gezginler

Özet Metni

İlk kaşifler, 18. ve 19. yüzyıllarda Cudi Dağı, İdil ve Güçlükönak çevresindeki Asur, Sasani ve Roma kalıntılarını araştırmışlardır. Bu gezginler, anıtları ve antik şehirleri betimleyip, resmederek ve çizimlerle belgeleyerek kadim bir yerli kültürün tarihini gün yüzüne çıkarmışlardır. Geleneksel araştırmalarda, Şırnak bölgesine dair özellikle Austen Henry Layard, Hormuzd Rassam ve Gertrude Bell gibi yabancı kaşiflerin çalışmaları ön plana çıkarılmıştır. Bu çalışma, 19. ve 20. yüzyıllarda Güçlükönak (Basa) ve çevresine dair yapılmış araştırmaları inceleyerek farklı bir bakış açısı geliştirmekte; bu araştırmaların, üç ülkeye komşu olan Şırnak bölgesinin tarihsel ve kültürel önemini vurgulamakta, aynı zamanda bu bölge üzerine yapılacak gelecekteki araştırmalara kaynaklık edebilecek nitelikte olduğu ortaya konmaktadır.

Şırnak'ın Güçlükönak ilçesi, tarihiyle, kültürüyle, doğal güzellikleriyle ve insanıyla zengin bir geçmişe sahiptir. Ancak söz konusu zenginliği bugüne kadar bilimsel ortamlarda yeterince ele alınmamış ve ilçenin tanıtımı sınırlı kalmıştır.

Bir şehrin ruhu; söz konusu o beldenin tarihi, kültürü, ilmi şahsiyetleri, mimarisi, edebiyatı, sanatı, folkloru, kısacası bir şehrin maddi ve manevi zenginliği incelenerek tespit edilebilir. Kimi şehirler vardır ki adeta ona ruh üfleyen mekanları veya şahsiyetleri vardır.

Güçlükönak'ta Muhammed Said Ramazan el-Butî, Seyyid Ali Findikî, Seyyid Feyzullah Erzen, Molla Muhammed ez-Zivingî, Molla Ahmed ez-Zivingî gibi alimler, şehre farklı bir ruh ve kimlik kazandırmışlardır. Yine Finik Harabeleri, Fekiyê Teyran Medresesi, Findik Beldesi, Zivinga Şikakan ve Zivinga Hecîelîyan gibi tarihi yerler de ilçenin kimliğini oluşturan mekanlardır.

Güçlükönak'ta tertip edilen uluslararası sempozyumda farklı ilim ehlinin bakışıyla ilçe tarih, ekonomi, eğitim, sosyal hayat, dini hayat, ilmi şahsiyetler, turizm gibi birçok yönü ile ele alınmıştır. İşte elinizdeki bu eserde Güçlükönak sempozyumunda sunulan bildiriler, bir araya getirilmiş ve siz değerli okuyucuya sunulmuştur.